Wesele

דרמה בשלש מערכות

מאת

סטניסלב ויספיאנסקי

תרגם מפולנית

ב. פומרנץ

הוצאת אברהם יוסף שטיבל

ורשה תרצ"ה

הוצאת שטיבל
ורשה

סט. ויספיאנסקי

הַחֲתֻנָּה

דרמה בשלש מערכות

תרגם מפולנית

ב. פומרנץ

הוצאת אברהם יוסף שטיבל

ורשה — תרצ"ח

ST. WYSPIAŃSKI, „HACHATHUNA" (Wesele)

Przekład B. POMERANCA

נסדר במסדרה של ליבסקינד, נדפס במדפסה של י. הנדלר, ורשה

Odbito w Drukarni Uniwersalnej, Warszawa, Długa 26

הַנְּפָשׁוֹת:

בַּעַל־הַבַּיִת	בַּעֲלַת־הַבַּיִת
הֶחָתָן	הַכַּלָּה
ווֹיְטֶק	מַרִיסְיָה
הָאָב	הַקַּבְּצָן
יַשֶׁק	קַסְפֶּר
הַמְשׁוֹרֵר	הָעִתּוֹנָאִי
נוֹס	הַכֹּהֵן
מַרִינָה	זוֹשְׂיָה
הַיּוֹעֲצָנִית	הַנֶּצְ׳קָה
צֶ׳פִּיץ	צֶ׳פְּצוֹבָה
קְלִימִינָה	קַסְיָה
סְטַשֶׁק	קוּבַּא
הַיְּהוּדִי	רָחֵל
הַמְנַגֵּן	אִיסְיָה

הַתַּחְבִּישׁ

הַצֶּלֶם

סְטַנְצִ׳יק

הַהֶטְמַן

הָאַבִּיר הַשָּׁחוֹר

הָרוּחַ

וֶרְנִיהוֹרָא

ST. WYSPIAŃSKI „HACHATHUNA" (Wesele)

Przekład R. POMERANCA

[illegible]

Odbito w Drukarni Uniwersalnej, Warszawa, Długa 28

התפאורה:

ליל־חשון. בבית־כפר, בחדר־האורחים. החדר מסויד תכלכל, ועוטה בגון התכלכל אחד את הרהיטים ואת האנשים אשר יעברו בו.

מבעד לדלת הפתוחה מן הצד אל האכסדרה נשמע קול שאון חתונה, קול בסים הומים, נגינת כנורות, צלילי חצוצרה, המולת אכרים ואכרות ורעם נעימתי של רקיעת פעמי המרקדים, המסובבים שם בסך הצפוף לקצב איזה שיר נבלע בשאון...

וכל תשומת־לבם של האנשים, אשר יעברו בזה החדר־הבמה, מופנית לשם, בלי־הרף לשם, מטביעים את העינים בפתח חדר־החתונה, מקשיבים רב קשב לנעימה הפולנית... רוחש מסביב, באור הכהה של עששית־מטבח, מחול־גונים, סרטי־צבעונין, נוצות־טוסים, בגדים ושמלות חטובים, צבועים רקמתים: הכפר הפולני דהאידנא.

ובכתל האחורי: דלת של קיטון, בו עומדות מטותים של בעל־הבית ועריסה, וילדים ישנים על המטות, ולמעלה שורה של תמונות קדושות. בכתל השני שבצלע החדר: חלון קטן, פרוש וילון דק לבן, ממעל לחלון זר־שבלים של בכורי־קציר, — מעבר לחלון אפלה, עלטה, — מעבר לחלון גן ובדלף עומר שיח חבוש תבן, מכוסה בכסות־חרף.

באמצע החדר שולחן עגול, פרוש במפה לבנה רחבה, ועליו ליד פמוטי־נחושת יהודיים נוצצים, המון פנכות, כאילו אך זה עתה קם מעליהן כל קהל־הקרואים, באי־כרה, במקום שאין חושב על סדר. מסביב לשולחן כסאות־מטבח פשוטים, עשויים עץ לבן, נוסף לזה בחדר שולחן־כתיבה, שעליו מפוזרים המון ניירות. ממעל לשולחן־הכתיבה תצלים־ורניהורא מציורו של מאטייקו והעתק ליטוגרפי של ציור. ראצלביץ למאטייקו. ליד הכתל האחורי ספה מרופטה וממעל לה חרבות משולבות בצלב, רובי־ציד, חגורות־

דרך, צקלון־עור. בפנה אחרת תנור מסויד לפי גון החדר, ליד התנור שולחן קטן בסגנון-empire, מקושט בפתוחי־ברונזה נוצצים, ועליו אורלוגין עתיקים העומסים בעמודי-בהט קטנים את העגול המוזהב של השעה. מלמעלה תמונת אשה יפה בתלבשת משנת 1840, פניה צעירים ולתלתלי-ראשה ועל שמלתה השחורה צעיף קליל.

מדלת-החתונה ולצד—ארגז גדול של הנדוניה הכפרית, מצויר בציצים ואורנמנטים, כבר מחוק ודהה. ליד החלון כורסא עתיקה. ממעל לדלת-החתונה תמונה גדולה של האם הקדושה מאוסטרובראמה בשמלת-הכסף שלה ובזר קרני־זהב על רקע של תכלת עמוקה, וממעל לדלת-הקיטון תמונה גדולה של האם הקדושה מצ׳נסטוחובה בכסות רקומה חטובות, בגונים ובכתר של מלכה פולנית, עם תינוק הנושא את כפיו בברכה. תקרת-קרשים עם קורות ארוכות ועל גביהן רשום שם אלוהים ורשומה שנת הבניה.

הדבר היה בשנת אלף תשע-מאות.

מַעֲרָכָה רִאשׁוֹנָה

מַחֲזֶה 1

צ׳פיץ, העתונאי.

צ׳פיץ: וּבְעוֹלַם הַפּוֹלִיטִיקָה מָה?
הַסִּינִים יַחֲזִיקוּ מַעֲמָד?

העתונאי: רַב לִי רַב, בַּעַל־בַּיִת נִכְבָּד,
כָּל הַיּוֹם לַהֲפֹךְ בַּסִּינִים.

צ׳פיץ: הָאָדוֹן הֲרֵי פּוֹלִיטִיקָן!

העתונאי: אַף אָמְנָם הַפּוֹלִיטִיקָנִים לִגְנַאי
כָּל הַיּוֹם אֶשְׁבָּעֵם לְמַדַּי.

צ׳פיץ: וַהֲרֵי הֵם דְּבָרִים שֶׁבְּעִנְיָן.

העתונאי: כִּי־עַתָּה צֵא וּקְרָא, מִי סַקְרָן; –
הֲתֵדַע אַף אִי סִין מִשְׂתָּרַעַת?

צ׳פיץ: נוּ, הַרְחֵק הִיא, אֵי־שָׁמָּה הַרְחֵק;
וְהָאֲדוֹנִים לֹא יוּכְלוּ כְּלַל לָדַעַת,
כִּי אִכָּר בְּשִׂכְלוֹ יִתְחַזֵּק –
יִמְצָאֶנָּה וּתְהִי אַף הַרְחֵק.
הֵן גַּם אָנוּ נִקְרָא עִתּוֹנִים
וְנֵדַע אֶת הַכֹּל.

העתונאי: לָמָּה סְתָם –?

צ׳פיץ: בְּעַצְמֵנוּ נִשְׁאַף לָעוֹלָם.

העתונאי: סְבוּרָנִי, כִּי גַּם בִּגְלִילְכֶם
הָעוֹלָם בִּשְׁבִילְכֶם רְחַב־יָדַיִם.

צ׳פיץ: בְּרַם, הֲרֵי גַּם אִתָּנוּ יֶשְׁנָם
שֶׁהָיוּ תְּקוּפוֹת שָׁנִים שְׁתַּיִם
בְּיַפּוֹנְיָה, בִּהְיוֹת מִלְחָמָה.

העתונאי: אֲבָל כָּאן כְּפָר הַשְּׁקֶט וּדְמָמָה. –
לוּ בְּכָל הָעוֹלָם מִלְחָמָה,
וּבִלְבַד שֶׁבִּכְפָר פּוֹלָנִי
יְהִי הַשְּׁקֶט וּדְמָמָה.

צ׳פיץ: הָאָדוֹן הוּא יָרֵא תְּנוּעַת־כְּפָר,
הוּא לוֹעֵג בִּלְבָבוֹ לָאִכָּר.
וְאִילוּ אָנוּ נֶחֱזַק וְנֶאֱמַץ כִּי
נִתֵּן אֶת יָדֵינוּ בְּקֶרֶב.
הֵן כָּמוֹנוּ הָיָה גַּם גְּלוֹבַצְקִי.
הָאֲדוֹנִים, לְדַעְתִּי, וַדַּאי רַב
כְּבָר הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת,
אֶלָּא אֵין מוֹאִילִים הֵם לִרְצוֹת.

מַחֲזֶה 2

העתונאי, זושיה.

העתונאי: הָעַלְמָה הִיא קוֹזַק שֶׁבָּזֶה,
כְּשֶׁיֵּרֵד מֵעַל הַסּוּס, הוּא עָצֵב.

זושיה: וְהָאָדוֹן הוּא תָּמִיד מְעַגֵּב.

העתונאי: זֹאת אֵינָהּ מַחְמָאָה, זֹאת אַרְגִּישׁ
וְאוֹתָהּ כְּלָל־וּכְלָל לֹא אַסְתִּיר.

זושיה: גַּם זֶה טוֹב, אִם תֵּדַע לְהַפְרִישׁ
לַמִּצְעָר, מָתַי רֶגֶשׁ יָעִיר
וּמָתַי שַׁעֲשׁוּעַ־טְרַקְלִין –
אַךְ בְּזֶה הַמִּקְרֶה...

העתונאי: פְּרִי הַחִין
הוּא שֶׁלָּךְ; הָעַלְמָה כֹּה קוֹסֶמֶת,
הָעַלְמָה כֹּה הִרְכִּינָה רֹאשׁ־חֶמֶד...

זושיה: הַאָמְנָם? כְּמוֹ הָיִיתִי נִפְעֶמֶת
שֶׁנּוֹחֶלֶת אֲנִי כָּבוֹד רַב;
הָעוֹרֵךְ שֶׁל עִתּוֹן כֹּה רַבְרָב
מִתְבּוֹנֵן וְנוֹתֵן אֶת עֵינָיו
בִּי, כְּמוֹ בִּתְמוּנַת־רַאֲוָה.

העתונאי: וְהַתְּמוּנָה אֵין בָּהּ פְּגַם, מַרְהִיבָה,
הַצְּבָעִים רַעֲנַנִּים הֵם כָּל־כַּךְ,
הַצִּיּוּר אֲמִתִּי הוּא, נֶחְמָד,
וַעֲדִי מִסְגַּרְתּוֹ – מְשֻׁבָּח.

זושיה: אֶרְאֶה, כִּי מוּמְחֶה מְיֻחָד.

העתונאי: וּמָה אַף הָעַלְמָה כֹּה יִבְעַר?

זושיה: כִּי אַתָּה, כְּמוֹ לוֹהֶנְגְּרִין, שָׁר
פֹּה עָלַי, כְּמוֹ עַל הַבַּרְבּוּר;
כִּי בֵּין שְׁנֵינוּ לֹא תְּהִי כָּל בְּרִית–
אִם כֵּן לָמָּה כָּל זֶה הַשִּׁרוּר?

העתונאי: כָּכָה סְתָם, מְשִׂיחָה חַבְרוּתִית.

מַחֲזֶה 3

היועצנית, הנצ׳קה, זושיה.

הנצ׳קה: אַח, דוֹדָה, דוֹדָתִי!

היועצנית: מַה־לָּךְ, מַה, נִשְׁמָתִי?

הנצ׳קה: כֻּלָּם שָׁם יוֹצְאִים בִּמְחוֹלוֹת;
וְגַם אָנוּ הָיִינוּ רוֹצוֹת.

היועצנית: שֶׁמָּא אֵיזֶה אָדוֹן יִתְכַּבֵּד?

הנצ׳קה: עִם אָדוֹן לֹא אֶרְצֶה לְרַקֵּד!

היועצנית: נָא רַקֵּדְנָה מְעַט לְבַדְּכֶן.

זושיה: רְצוֹנֵנוּ עִם הַשְּׁשְׁבִינִים,
עִם אוֹתָם שֶׁבְּנוֹצוֹת־צִבְעוֹנִים
יְכַבְּדוּ אֶת תִּקְרַת־הַמָּעוֹן.

היועצנית: הֲתֵלַכְנָה לְדַחַק־הֶהָמוֹן?

הנצ׳קה: שָׁם בַּדֹּחַק מַה־נָּעִים וּמַה־טּוֹב!

היועצנית: הֵמָּה שָׁם נִדְחָקִים לִבְלִי־סוֹף,
וּפִתְאֹם – וַחֲבִיט, וַחֲבָט,
מְחַבְּטִים זֶה־אֶת־זֶה בָּאֶגְרוֹף;
לֹא לָכֶן זֹאת.

זושיה: נָשׁוּבָה מִיָּד.

היועצנית: מָה הַיּוֹם אֶת לִבֵּךְ כֹּה הֵיטִיב?
נָא אִסְפִּי אֶת שְׂעָרֵךְ הַמַּזְהִיב.

זושיה: חַת סָבִיב, חַת סָבִיב!

הנצ׳קה: הַדּוֹדָה הִיא סָרָה וְזָעֵפָה,
הִיא סָרָה וְזָעֵפָה עַד מְאֹד –
וּבְעֵת – תַּאֲצִיל נְשִׁיקָה.

היועצנית: תָּמִיד הַזְּקֵנָה תָּבוֹא עַל חֶלְקָהּ.
אַךְ תֵּצֵא הַנַּעֲרָה נָא לִרְקֹד!

מַחֲזֶה 4

היועצנית, קלימינה.

קלימינה: בָּרוּךְ – עֶרֶב טוֹב לָאֲדוֹנִים.

היועצנית: בָּרוּךְ–לַגְּבֶרֶת...

קלימינה: יְלִידַת־הַמָּקוֹם, קְלִימִינָה
אַלְמְנַת רֹאשׁ־הַכְּפָר.

היועצנית: יוֹעֲצָנִית אָנֹכִי מִקְּרָקוֹב.

קלימינה: הֲיֵשׁ לָךְ בֵּן?

היועצנית: הִנֵּה־שָׁם מְרַקֵּד.

קלימינה: יִתְעַלֵּם, יִתְעַלֵּם לוֹ, שָׁם יֵשׁ
בַּחוּרוֹת, אַל תַּעֲמֹדְנָה מִנֶּגֶד.

היועצנית: אָכֵן אֵין הַשָּׁעָה לוֹ שׂוֹחֶקֶת,
מִשְׁתָּאֶה הוּא, מַרְבֶּה רַק לִרְאוֹת.

קלימינה: הָאֲדוֹנִים יְרֵאִים הֵם אֶת הַבַּחוּרוֹת;
בַּחוּרָה וְסַכָּנָה גַּם בְּצַד,
שֶׁאַף פַּעַם תִּרְקֹד – וּבָא גָּד...

היועצנית: כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּתְחוּמוֹ:
כָּל אָדָם קָרוֹב אֵצֶל עַצְמוֹ.

קלימינה: אָמַרְתִּי, אֲדַבֵּר עִם אִמָּא,
וְהָיְתָה מְנַעֲנַעַת לָהּ נֶגֶד – ?

היועצנית: מַה מְאֹד נִמְהֶרֶה אַתְּ, קוּמָה;
אַךְ הַבַּיְתָה עַתָּה בִּפְנֵי
וְהִנֵּה אֶת בָּנַי מְשַׁדֶּכֶת – ?

קלימינה: הֵי, צִחַקְתִּי צַחֵק בִּנְעוּרַי,
לַאֲחֵרִים אֲאַחֵל זֹאת כָּעֵת.
דְּרוּשִׁים אֲנָשִׁים עַד־בְּלִי־דַי.
מַשִּׂיאָה מֶה הָיִיתִי, נוֹשֵׂאת!

מַחֲזֶה 5

זושיה, קספר.

זושיה: הַשְּׁשְׁבִּין מְרַקֵּד, נִצָּא צֶמֶד.

קספר: הָעַלְמָה מִזְדַּמְּנָה בְּפִתְאֹם.

זושיה: בְּכִרְכּוּר...

קספר: סְחוֹר־סְחוֹר!
הָעַלְמָה הִיא כָּל־כָּךְ מְבֻסֶּמֶת.
אָכֵן קַשְׁקָה תִּשְׂמַח, כִּי תָּנוּחַ
מֵרְקֹד.

זושיה: קַשְׁקָה, אֵיזוֹהִי?

קספר: אֲשֶׁר בַּפִּנָּה שָׁם, הֲלֹא הִיא...

זושיה: שְׁשְׁבִינָה?

קספר: שְׁשְׁבִינָה רִאשׁוֹנָה,
שֶׁמְּשַׁדְּכִים לִי אוֹתָהּ מִשְּׁבוּעַיִם.

זושיה: חַת סָבִיב, חַת סָבִיב...

קספר: הָעַלְמָה לֹא תְּהִי מִתְרַעֶמֶת
כִּי אֵיטִיב לְנַפְשָׁהּ בְּמַתְּנַיִם;
קַשְׁקָה הִיא קְצָת יוֹתֵר רְחָבָה.

זושיה: בְּוַדַּאי הַשְּׁשְׁבִּין אֲהָבָהּ.

קספר: הָעַלְמָה הִיא כָּל־כָּךְ מְבֻסֶּמֶת.

זושיה: חַת סָבִיב, חַת סָבִיב...

מַחֲזֶה 6

הנצ׳קה, ישק.

הנצ׳קה: אִלְמָלֵי חָמַד יַשֶׁק רַקֵּד,
וְהָיִיתִי עִם יַשֶׁק רוֹקֶדֶת.

ישק: וַהֲרֵינִי מוּכָן לְהִתְכַּבֵּד
בְּאִם רַק הָעַלְמָה הִיא חוֹמֶדֶת.

הנצ׳קה: אֲבַקֵּשׁ, רֶגַע נָא נַעֲגִיל;
אִם לָגִיל, הֲרֵי לָגִיל!
הַיּוֹם יַשֶׁק שְׁשְׁבִּין הוּא רִאשׁוֹן.

ישק: בְּרָצוֹן, בְּרָצוֹן.

מַחֲזֶה 7

היועצנית, קלימינה.

היועצנית: וּמָה שָׁם, הַגְּבֶרֶת, בַּנִּיר?
הַאִם כְּבָר זְרַעְתֶּם לְמַכְבִּיר?

קלימינה: הָאִידְנָא הֲרֵי לֹא יִזָּרַע.

היועצנית: וְהַאִם הָיָה טוֹב הַקָּצִיר?

קלימינה: תּוֹדָה לָאֵל, כְּמִיָּמִים יָמִימָה.

היועצנית: כְּשֶׁרַע הַקָּצִיר, יַדְאִיבְכֶם
כִּי בַּתֹּהוּ עָלָה עֲמַלְכֶם — ?

קלימינה: הֵן תָּמִיד בַּשָּׂדֶה תַּאַסְפִי מָה.

היועצנית: פָּנַיִךְ, הַגְּבֶרֶת, טוֹבִים הֵם.

קלימינה: וּפָנַיִךְ אַף אַתְּ לֹא רָעִים הֵם.

היועצנית: עוֹד מַרְאֵךְ כְּמַרְאֵה צְעִירָה.
וְאוּלַי תִּנָּשְׂאִי עוֹד בְּחֶלֶד – ?

קלימינה: וּמַה־לָּךְ כִּי מַרְבָּה אַתְּ שׁוֹאֶלֶת?!

מַחֲזֶה 8

הכהן, החתן, הכלה.

החתן: הַכֹּהֵן הַנִּכְבָּד רַב־נִמּוּס הוּא.
אַל יְהִי נָא בֵּינֵינוּ נֶעְדָּר.

הכהן: יֵשׁ כָּאֵלֶּה אֲשֶׁר גַּם יָבוּזוּ
עַל אֲשֶׁר הִנְנִי בֶּן־אִכָּר.
יַעֲנֵנוּ, יְמַעֲטוּ בְּשִׂיחָה —
אֲבָל כַּאן לְלִבִּי כֹּה נִיחָא.

כָּאן אַחֵינוּ בְּנֵי־פּוֹלִין מִכְּבָר,
גַּם אֲנִי גַּם אַתָּה מֵאִכָּר.

החתן: בְּוַדַּאי שֶׁלֹּא עוֹד יֶאֱרַךְ
וְיִלְבַּשׁ הַכֹּהֵן שִׂכְמִיָּה — ?

הכהן: וְאוּלַי גַּם רָאוּי כְּבָר לְכָךְ;
אַךְ אֵין בֶּטַח לָדַעַת דָּבָר.
יֵשׁ הַרְבֵּה בַּעֲלָנִים לַעֲלִיָּה!
אוּלַי גַּם אֶעֱשֶׂה שִׂכְמִיָּה.

החתן: מִן הַקּוֹנְסִיסְטוֹרְיוֹן בְּוַדַּאי
שֶׁיַּבִּיטוּ בְּעַיִן יָפָה;
אֲבָרְכֶנּוּ.

הכלה: לוּ אַף מָה יִתְּנוּ;
אַךְ עַל אַל טַרְזָנִים בַּעֲלֵי־גוּף
רַק עֲמֹד וְהַרְבִּיץ בִּפְרָצוּף.

החתן: יוֹנָתִי, הֲרֵי כָּאן מְדֻבֶּרֶת
בְּמַעֲלַת־כְּנֵסִיָּה לְתִפְאֶרֶת,
שֶׁתְּכַבֵּר לַכֹּהֵן הַנִּכְבָּד.

הכלה: וַאֲנִי מָה חָשַׁבְתִּי אַחֶרֶת.

הכהן: תְּמִימָה וְתַמָּה הִיא הַבַּת.

מַחֲזֶה 9

הַחתן, הכלה.

הכלה: אַךְ הָיִיתָ בְּלִי־הֶרֶף דּוֹבֵר,
אֵיךְ תִּהְיֶה עֵת־דוֹדֵינוּ טוֹבָה.

החתן: וְאַתְּ, אַתְּ מְבַכְּרָה נְשִׁיקוֹת —
נָא אִמְרִי, תֹּאהֲבִי אַהֲבָה — ?

הכלה: הֵן אִישׁ לֹא יַחְטְפֵנִי מִמְּךָ,
הֵן אָמֹר לְךָ כְּבָר גַּם אָמַרְתִּי.

החתן: הַלֵּבָב מִתְמַלֵּא בְּשִׂמְחָה.
הֲרֵי אַתְּ כְּבָר שֶׁלִּי! מָה אֻשַּׁרְתִּי!
מִי פִּלֵּל לַשִּׂמְחָה הַצְּפוּנָה.

הכלה: כַּךְ רָצִיתָ, הֵא לְךָ חֲתֻנָּה.

החתן: אַח, לֹא אַבִּיט תּוֹךְ כְּדֵי נְשִׁיקוֹת;
לֹא אֶשַּׁק תּוֹךְ כְּדֵי אֶתְבּוֹנֵן,
וּפָנַיִךְ הוֹלְכוֹת וְחָלְקוֹת.

הכלה: וְהַדָּם בְּקִרְבִּי מִתְרוֹנֵן.

החתן: שְׁקִי אֵפוֹא לִי כָּהֵנָּה עוֹד־עוֹד,
תְּנִי, אֶרְוֶה נָא חִנֵּךְ־חֲמוּדוֹת:
שִׂפְתוֹתַיִךְ, מִצְחֵךְ, הַכְּלִילָה...

הכלה: אַךְ זֶהוּ רְעַבְתָּן לִתְהִלָּה.

החתן: לֹא יָדַעְתִּי שֶׁבְעָה עַל־יָדֵךְ;
הַלֵּבָב מִתְמַלֵּא בְּגִילָה;
כַּךְ הָיִיתִי בְּלִי־סוֹף מְנַשְּׁקֵךְ.

הכלה: וַהֲרֵי הִיא מְלָאכָה מְעֻמֶּלֶת;
אֵין פֶּלֶא, אֵין פֶּלֶא
שֶׁאַתָּה כֹּה חִוֵּר, כֹּה קוֹדֵחַ.

החתן: אֵין אֲנִי מְהַלֵּל וּמְשַׁבֵּחַ,
הֲלֹא הֵם מְנוּחָה הִדְרִיכוּנִי.

הכלה: כִּי רָצִיתָ.

החתן: אַף הֵם הִכְרִיחוּנִי.

הכלה: מַה פֵּשֶׁר דְּבָרֶיךָ הַמְגֻנִּים?!

החתן: אָנוּ רַק אֲמוּנִים עַל עַצְמֵנוּ;
אָהַבְתִּי שׁוֹנוֹת, וְאוֹתָךְ
כַּאֲשֶׁר יֶאֱהַב בֵּין אַחֵינוּ
אֶאֱהַב, כְּמוֹ אֶצְלֵנוּ.

הכלה: הָאָח,
יְהִי נָא כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ.

החתן: לֹא יַפְרִיד עוֹד בֵּינֵינוּ שׁוּם גְּבוּל.
כֹּה נִכְסַפְתִּי לְשַׁמֵּשׁ, לִיבּוּל...

הכלה: הֵא לְךָ חֲתֻנָּה! — בֹּא לָחוּל!

מַחֲזֶה 10

המשורר, פרינה.

המשורר: אֲשֶׁר כֹּה לִי תִּפְתַּח וְתֹאמַר
זוֹ אֲשֶׁר בְּלִבָּהּ כְּבָר תִּמְשֹׁל,
כֹּה פָּשׁוּט: „נוּ, אֲנִי רוֹצָה בְּךָ",
כְּאֵיזוֹ נַעֲרָה מִן הַכְּפָר...

מרינה: אִם אֲנִי הִיא אוֹתָהּ נַעֲרָה
שֶׁגִּלְּתָה אֶת לִבָּהּ כִּבְיָכוֹל?
וּמִנַּיִן בִּטְחָה זוּ נִכֶּרֶת?

המשורר: תַּכְלִית לְגַמְרֵי לִי אַחֶרֶת
הָיְתָה, אִם הָיְתָה לִי תַּכְלִית; —
רַק רָצִיתִי מִלָּה לְבָבִית
לְהַשְׁמִיעַ, לְדַפֵּק עַל הַלֵּב,
לִשְׁמֹעַ דְּבַר־מָה, לְהַסְכִּית:
הַאֵיךְ שָׁם מִשְׁתַּלְהֵב,
אֵיךְ יִדְלַק —?

מרינה: אַךְ עָלַי לְהִתְאוֹנֵן לְפָנֶיךָ:
בְּלֵבָב זֶה עוֹד טֶרֶם הוּסַק.
מִי אֲשֶׁר לְאִשָּׁה יְקַחֵנִי
הוּא בְּרֹב חֲמִימוּת יִתְרוֹנֵן;
כִּי־עַל־כֵּן עוֹד עָלַי הִתְאוֹנֵן:
אַף כִּי קַר, עוֹד אֶפְשָׁר הַכָּווֹת.

המשורר: וְאָמוֹר הוּא יָכוֹל כְּבָר לִשְׁלֹט.

מרינה: הוּא עִוֵּר וְיָכוֹל הוּא לִבְגֹּד.

המשורר: אָמוֹר — רוּחַ־כְּנָף הַצּוֹפֵר.

מרינה: הַשְׁאִיפָה אֶל כְּנָפָיו מְקָרְבָה.

המשורר: כִּי־עַל־כֵּן בִּשְׁאִיפָה יִגָּמֵר.

מרינה: אָכֵן לֹא יִגָּמֵר בְּחִפָּה.

המשורר: וְהָיָה אָז אָמוֹר כְּבָר בִּכְלוּב.

מרינה: כְּשׁוּעָל שֶׁבַּשְּׁחִית.

המשורר : כְּפַרְפַּר בְּרֵשִׁתִית.

מרינה : מְשָׁרֶת־הַמַּלְכָּה הַקָּשׁוּב.

המשורר : וְחֻפָּה עִם סִלּוּק־הַחוֹבוֹת.
הָאַהֲבָה מְלַבֶּבֶת שׁוֹנוֹת.

מרינה : אָז נִשְׁלַם כְּבָר בֵּינֵינוּ הַכֹּל.

המשורר : לֹא פִּלַּלְתִּי דָּבָר כִּי יִפּוֹל;
הָעַלְמָה הִיא כִּמְעַט נֶעֶלְבָה — ?

מרינה : וְעַל מַה זֶּה אַתָּה עוֹד שׁוֹאֵל?

המשורר : כִּי לֹא רַד הַלִּמּוּד לַעֲזָאזֵל.

מרינה : וְכִי מִי זֶה לָמַד?

המשורר : הֲדָדִי:
אַתְּ מִמֶּנִּי, מִמֵּךְ אָנֹכִי.

מרינה : אֲבָל לָמָּה לִי זֶה הַלִּמּוּד?

המשורר : לְלֹא־כְלוּם, אֵין בּוֹ חֵפֶץ.

מרינה : וּבְכֵן?

המשורר : אֳמָנוּת רַק לְשֵׁם אֳמָנוּת.

מרינה : רְבוּתָא גְדוֹלָה, בִּלְבּוּל־מֹחַ;
עֲשֵׂה לְהָטִים לְךָ שׁוֹנִים
וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה לִי מָנוֹחַ.

המשורר : הַשִּׂיחָה עִם עַלְמָה צְעִירָה,
שֶׁאֵינָהּ בֵּין צְעִירִים נְדִירָה,
בְּסִגְנוֹן מְכֻנָּף, מְיֻחָד;
הַשִּׂיחָה עִם עַלְמָה מַתְרִיסָה:
עַל־דְּבַר אַהֲבָה, עַל אָמוּר,
עַל זֶה שֶׁבִּלְבַב כָּל אֶחָד

בְּפִתְאֹם, בְּלִי־פִּלּוּל יֵשׁ יֵעוֹר; —
הַשִּׂיחָה עִם עַלְמָה מַעֲלִיסָה,
בִּרְצִינוּת לְמֶחֱצָה וְחִדּוּד —
עוֹד תָּמִיד כְּדָאִית הִיא לְמוֹד.

מרינה: בִּרְצִינוּת לְמֶחֱצָה וְחִדּוּד
מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ אַתָּה בְּיִחוּד.

המשורר: מִי אוֹמֵר, מִי אוֹמֵר!

מרינה: הַמְשׁוֹרֵר, הַמְשׁוֹרֵר!
הַמֵּיתָר הַלִּירִי פָּלַט צְלִיל
וְרֹב פַּחַד עָלַי הוּא הִפִּיל:
כִּי הַחֵץ שֶׁלְּפָתַע נִשְׁלַח
הוּא לִפְגֹּעַ יָכוֹל, אַךְ אוֹתָךְ.

המשורר: בִּרְצִינוּת לְמֶחֱצָה וְחִדּוּד
מְשַׁעַשְׁעֵךְ אָנֹכִי בְּיִחוּד.
וּמִזֶּה מְיֻחָד נוֹצָר נִיב:
אִישׁ אֶל אִישׁ לֹא יָכוֹל כַּאן לִנְגֹּעַ,
אִישׁ אֶת אִישׁ כַּאן אֵינוֹ מַעֲלִיב.
הִנֵּה שֶׁנֶּץ וָרֹד לָאֶזְרוֹעַ
לַחֻפָּה לֹא יֵרָאֶה הַנָּתִיב.
תַּעֲלוּמָה הִיא אִשָּׁה...

מרינה: אַקְשִׁיבָה, מָה אֵל הַדְּבָרִים!

המשורר: אֲמָרִיב, אֲמָרִים, אֲמָרִים.

מרינה: מִי אוֹמֵר, מִי אוֹמֵר!

המשורר: אֵיזֶה שׁוּב רַחֲשׁוּשׁ מִתְעוֹרֵר?

מרינה: הַמְשׁוֹרֵר, הַמְשׁוֹרֵר!

הכהן, החתן, הכלה.

הכהן: כִּי אֶשָּׂא אֶת הַכּוֹס לֶחָתָן
וְאֶפְנֶה לַכַּלָּה הַחֲסוּדָה...

הכלה: מַה בְּפִי הַכֹּהֵן וְאֵדַע?

הכהן: שֶׁמָּא, הֵם, אַחֲרֵי אֵיזֶה זְמַן,
כַּאֲשֶׁר הָאָדָם הוּא אָדָם,
הַנֵּה־כֵן, כְּדֻגְמַת הָרַבִּים —
כַּאֲשֶׁר הָאָדָם הוּא אָדָם,
עִם בּוֹאוֹ בַּיָּמִים הוּא נִרְדָּם...

הכלה: מֵעֵין־זֶה הֶחָלָב הַנֶּחְמָץ.

הכהן: עוֹד הִנְּכֶם צְעִירִים בְּיוֹתֵר;
אַף כִּי יוֹם זֶה כֻּלּוֹ טוֹב אוֹמֵר,
יָבוֹא יוֹם וְאִתְּכֶם יִקָּרֵר.

החתן: חֵן־חֵן לַכֹּהֵן, אַל יִיגַע;
בִּדְבַר אֱלֹהִים כְּבָר נָגַע
וְהַלָּז אֶת הַכֹּל יְשַׁפֵּר.
הֵן בַּבֹּקֶר בְּבֵית־הַתְּפִלָּה
אָנוּ בָאנוּ בִּבְרִית־הַנִּשּׂוּאִים.

הכהן: אַךְ כָּזֹאת יֶאֱרַע לִפְעָמִים.
הַמִּקְרִים הֵם קוֹרִים לְמַכְבִּיר
וּכְדַאי הוּא עַל־כַּךְ לְהַזְכִּיר.

החתן: אָז הוֹדִי נָא בְּעַד אַזְהָרָה.

הכלה: אֶת שְׂעָרָהּ עִם רֹאשָׁהּ אֲמָרֵט.

החתן: אַךְ אוֹהֶבֶת, בַּאֲשֶׁר מְקַנֵּאת.

הכהן: נֶהְדָּרָה בִּלְבוּשָׁהּ, נֶהְדָּרָה!

מַחֲזֶה 12

החתן, הכלה.

החתן: אַתְּ אוֹהֶבֶת אוֹתִי?

הכלה: וַדַּאי כֵּן, —
בְּלִי־הֶרֶף רַק זֹאת תְּשַׁנֵּן.

החתן: כִּי לִבִּי בִּי הוֹלֵם בְּפַטִּישׁ,
כִּי רֹאשִׁי הוּא מֵרִיעַ, מַרְעִישׁ...
יַקִּירָה, הֲרֵי אַתְּ כְּבָר שֶׁלִּי?!

הכלה: כְּבָר שֶׁלְּךָ הִנְנִי כְּהוֹגֵן;
וְכִי־מַה שֶּׁמָּה שׁוּב תְּהַרְהֵר?
בְּלִי־הֶרֶף רַק זֹאת תְּשַׁנֵּן.

החתן: וְאַתְּ, אַתְּ בִּלְבָבֵךְ־הַזָּהָב,
לֹא תֵּדְעִי, רַעֲיָה־בְּתוּלָה,
אֵיךְ הוֹלֵם בְּפַטִּישׁ הַלֵּבָב
בְּשָׁעָה שֶׁאֶרְאֵךְ בִּכְלִילָה,
בִּכְלִילַת־עֲגִילִים נוֹסָפָה,
בְּמָחוֹךְ הַנָּאֶה, הַמְגֻוָּן,
כְּבֻבָּה שֶׁעָלְתָה מִקֻּפְסָה
מֻצָּגָה בְּחַלּוֹן־הַמַּחְסָן:

הַסִּינָר, הַחֻלְצָה, הַשִּׂמְלָה,
הַצְּמוֹת הַקְּלוּעוֹת בִּסְרָטִים;
שֶׁכָּל־זֶה הוּא שֶׁלִּי, לִי סְגֻלָּה,
שֶׁכָּל־כָּךְ מְאִירִים הֵם פָּנַי!

הכלה: לִי צָרוֹת בְּמִקְצַת נְעָלַי.

החתן: כִּי־עַתָּה הֲסִירִין, אֲהוּבָה.

החתן: עֵסֶק בִּישׁ עִם אוֹתוֹ הַסַּנְדְּלָר.

החתן: חוּלְלִי יְחֵפָה.

הכלה: הַכַּלָּה?!
וּמָה עוֹד? הֲרֵי זֶה לֹא מֻתָּר.

החתן: לְשֵׁם־מַה הַסִּגּוּף, אֲהוּבָה?

הכלה. יֵשׁ לִנְעֹל נְעָלִים לַחֲתֻנָּה.

מַחֲזֶה 13

הכהן, החתן.

החתן: מִי דָּבָר יֶאֱסֹר לַזּוּלַת?

הכהן: זֶה תָּלוּי, אַחַר מָה אִישׁ יִרְהַט.

החתן: הֲתִשְׁמֹר נַחֲלַת אֲחֵרִים – ?

הכהן: לֹא לְכָל אִישׁ וְאִישׁ מְנָת אַחַת,
כִּי לְכָל אִישׁ וְאִישׁ עִנְיָנוֹ
הַמְיֻחָד; — וְכָל אֵל הַדְּבָרִים
הַקְּטַנִּים, הַבִּלְתִּי־נִכָּרִים
מִצְטָרְפִים לַדָּבָר הַגָּדוֹל, הַכּוֹלֵל.

החתן: שׁוֹלֵל, הַכֹּהֵן, כִּרְצוֹנְךָ תְּשׁוֹלֵל; —
אַךְ הָאֹשֶׁר לַכֹּל הוּא יִקְרַב,
וְאִם כֵּן יֵשׁ לִהְיוֹת מְאֻשָּׁר —
יֵשׁ לָתוּר אַחֲרֵי הַלֵּבָב
בְּעִקָּר.

הכהן: וְאוּלָם, אֲדוֹנִי הַיָּקָר,
לֹא לַכֹּל מְנָת אַחַת יְמַנֶּה הַגּוֹרָל.
וְאִם אִישׁ יַד יוֹשִׁיט וּלְהַשִּׂיג לֹא יוּכַל:

מַחֲזֶה 14

היועצנית, מרינה.

היועצנית: הִנֵּה־זֶה מִתְהוֹלְלוֹת הָעֲלָמוֹת
עַד־לֹא־דַעַת.

מרינה: בְּעֹנֶג רָצוּי.
כַּאֲשֶׁר תָּפַשׂ צַ׳פֶּיֶץ מָתְנַי,
כְּשֶׁסִּבֵּב, הִתְכַּרְכֵּר בַּמַּעְגָּל,
וָאֶרְאֶה כּוֹכָבִים בְּעֵינַי,
כְּאִילוּ מַסָּעוֹת בֶּחָלָל
מִסְתַּחְרְרִים וְהוֹלְכִים בַּגַּלְגַּל.

היועצנית: הַזֵּעָה מַשְׁטִיפָה אֶת מִצְחֵךְ,
אַתְּ כְּרֶגַע תּוּכְלִי הִצְטַנֵּן.

מרינה: כֵּן — עַתָּה הִנְנִי לִי חוֹשֶׁבֶת:
לֹא הֲרֵי זָהָב כַּהֲרֵי נְחוֹשָׁה.

היועצנית: אַל פַּטְפֵּט תְּפַטְפְּטִי, נָא לָשֶׁבֶת.

מרינה: וְרַעֲיוֹנִי — שָׁם, הוּא שָׁם...

מַחֲזֶה 15

מרינה, המשורר.

המשורר: מֵעֵינַיִךְ בּוֹקְעָה לֶהָבָה.

מרינה: בַּמָּחוֹל הִתְחַמַּמְתִּי מַהֵר.

המשורר: אַתְּ חוֹלֶמֶת עַל־דְּבַר אַהֲבָה –
מַה־לָּךְ וּלְלִבּוֹ שֶׁל אַחֵר!

מרינה: וְאוּלַי לְבָתֵּךְ נְגוּעָה – – ?

המשורר: אַתְּ יוֹדַעַת לִירוֹת בִּרְצוּעָה – – ?

מרינה: הָא כֵּיצַד – בִּשְׁלֵמִי, בִּשְׁלֵמָה?

המשורר: בָּאֲוִיר סְתָם, וּבְיַד רְחָבָה.

מרינה: מַה־לְּךָ וּלְלִבּוֹ שֶׁל אַחֵר!
וְיוֹדֵעַ בָּרֶגֶל לִבְעֹט
אַתָּה – – ?

המשורר: בִּשְׁלֵמָה, בִּשְׁלֵמִי!

מרינה: הִנֵּה־כֵן, לֹא כָּל־כָּךְ בָּחֲרִי,
כִּי־אִם סְתָם בָּאֲוִיר. וּגְבוֹהוֹת.

המשורר: עַל־מַה זֶה וְלָמָּה?

מרינה: לָרִיק.

המשורר: אֵין בָּזֶה מִשּׁוּם רַע.

מרינה: וְרַק קַשׁ.

המשורר: זוֹ חִידָה ?

מרינה: סְפִינְכְּס.

המשורר: מְדוּזָה.

מרינה: וְאֶפְשָׁר שֶׁבָּזֶה עוֹד תִּפָּתֵר
אֶת סִגְנוֹן־הַדְּלוּעִים הֶחָדָשׁ;
כַּאֲשֶׁר גַּם אֲנִי בְּנִקְקְלָה
לִי פָּתַרְתִּי אוֹתָהּ בְּטָלָה
אֲשֶׁר הִיא עַל סְקָלָה כֹּה רָמָה
בַּתְּהִלָּה הָעַצְמִית לָהּ נָמָה.

המשורר: צָאוּם וֶאלֹהִים — בַּשָּׁמַיִם,
בִּמְקוֹמָם נִמְצָאִים הֵן הַשְּׁנַיִם.
וְאִילוּ פְּסִיכֶה תֵּיטִיב לְלַטֵּף. —
עַל אֲשֶׁר בָּרָמָה יִסְתָּרֵחַ
אֶת שְׁמַעַת מֵעוֹף הַפּוֹרֵחַ;
שֶׁכֵּן טֶרֶם הַשֵּׁינָה הָעַיִן.

מרינה: בַּנְתִּי־מָה בְּעָמָל מְרֻבֶּה;
עוֹד טֶרֶם הַשֵּׁינָה הָעַיִן,
לֹא נִלְבַּטְתִּי עוֹד בַּמַּעְגָּל;
שָׁם כָּל־כָּךְ מְזֹהָר, מְעֻרְפָּל.
בַּטְּלָנוּת בְּסִגְנוֹן הַגָּדוֹל,
שֶׁבַּלֵּה כְּבָר בִּלְּתָה כֹּה רַבּוֹת,
גְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר וּבְפָּחוֹת;
זֶה הַכֹּל מַה מְאֹד הוּא מְפֹרָשׁ,

מַה מְאֹד הוּא נִפְלָא, מְאֹד חָדָשׁ,
אֶלָּא כֵּן יַעֲשׂוּ גַּם הַכֹּל.

המשורר: אַקְשִׁיבָה, מָה אֶל הַדְּבָרִים!

מרינה: אֲמָרִים, אֲמָרִים, אֲמָרִים.

המשורר: כֹּה נוֹהִים הָרְגָשִׁים מִקִּנָּם;
וְחָבָל כִּי יִנְהוּ לְחִנָּם.

מרינה מִי אוֹמֵר, מִי אוֹמֵר!
הֲתַחְשֹׁב כִּי נִתְפַּשְׂתִּי בַּלֵּב?

המשורר: אֶרְאֶה, אַתְּ זוֹכֶרֶת הֵיטֵב
אֵיזֶה פֶּתֶק
לְכָל אִישׁ הוּא מְדֻבָּק.

מרינה: חֲבָל כִּי יִנְהוּ לְחִנָּם
הָרְגָשִׁים הַנּוֹהִים מִקִּנָּם:
הַמְשׁוֹרֵר, הַמְשׁוֹרֵר!

המשורר: הִנֵּה הוּא, הוּא הַפֶּתֶק הַשּׁוֹרֵר.

מַחֲזֶה 16

זושיה, הנצ׳קה.

זושיה: חָפַצְתִּי אֱהֹב, אַךְ בִּמְאֹד,
אַךְ אֱהֹב אַהֲבָה מְאֹד עַזָּה.

הנצ׳קה: הַנְּגִינָה הִיא שֶׁכֹּה מְפַזְּזָה
וּבְוַדַּאי גַּם לִבֵּךְ מְפַזֵּז;
עוֹד רַבּוֹת, עוֹד רַבּוֹת יֵבְךְּ הַלֵּב
עַד תָּבוֹא אַהֲבָה לְפֶּתַע.

הִנָּחֲמִי, הִנָּחֲמִי, גְּלִבְבָה,
כִּי דִמְעָה לֹא אַחַת תְּחוֹצֵץ
עוֹד בֵּינֵךְ וּבֵין הָאַהֲבָה.

זושיה: הַגּוֹרָל יְקַמֵּץ כֹּה בָּאֹשֶׁר,
שֶׁיִּתְּנֶנּוּ מִבֵּין אֶצְבָּעוֹת,
קַל־מְהֵרָה יִפְנֶה לוֹ הַזִּיו
אַךְ יָנֵצוּ כִּמְעַט נְגֹהוֹת!

הנצ׳קה: הֵן עָלַיִךְ לַעֲבֹר קֹדֶם שְׁבִיל
שֶׁל צָרוֹת, שֶׁל עֱנוּת וּמְרוּדִים,
אַחַר־כָּךְ יָבוֹא פַּעַם הַגִּיל,
כְּשֶׁלִּבֵּךְ חִדּוּדִים חִדּוּדִים.

זושיה: לוּ הָיִיתִי גְּבִירַת־מַזָּלוֹת
לְמָשָׁל כְּפוֹרְטוּנָה – כִּי אָז
הֵן הָיִיתִי גּוֹזְזָה גִּזַּת־פָּז
כְּדֵי לָתֵת אֶת הַכֹּל בְּזָלוֹת;
שֶׁכָּל־כָּךְ לֹא יִיגְעוּ בְּנֵי־אָדָם
בְּרִדּוּף הָאָרֹךְ, הַמְעַצֵּב,
כַּאֲסִירִים, אַחֲרֵי מַחְרַשְׁתָּם;
שֶׁאָדָם דֵּי־שָׂבְעוֹ יֶאֱהַב,
שֶׁהַכֹּל לוֹ בַּטּוֹב יִסְתּוֹבֵב,
כְּאִלּוּ יִצָּנֵף חוּט־זָהָב.

הנצ׳קה: אֲבָל כָּאן הֵן פַּרְקוֹת זְקֵנוֹת
מְקַצְּצוֹת אֶת הַחוּט שֶׁנִּטְוָה...

זושיה: אֵיזֶה עֹנֶשׁ הוּא לָאַהֲבָה

שֶׁתִּהְיֶה אֻמְלָלָה כֹּה לָרֹב.
וּבְאַשְׁמַת מִי, אֵפוֹא, מְקֻצְּצוֹת
הַמַּטְוֶה כַּאן פִּרְקוֹת זְקֵנוֹת...?
מָה חָפַצְתִּי בִּמְאֹד לֶאֱהֹב!

הנצ׳קה: עוֹד עָלַיִךְ לִשְׂבֹּעַ מַכְאוֹב,
מַמְּרוֹרִים וּדְמָעוֹת בַּתְּחִלָּה,
עַד יַעֲמִידוּ בְּבֵית־הַתְּפִלָּה,
אַחַר־כָּךְ לָךְ תּוּכְלִי לֶאֱהֹב.

זושיה: הוֹי, בָּזֶה הֵן רִגְשִׁי מַה יָּקֹט; —
עוֹד הָיָה בְּדַעְתִּי לְהַבִּיעַ:
חָפַצְתִּי כִּי לוֹ מִי יוֹפִיעַ
שֶׁיִּמְצָא בְּעֵינַי פִּתְאֹם חֵן,
שֶׁאֶהְיֶה גַּם אוֹתוֹ מְלַבֶּבֶת
וְיַחְדָּו נִשְׂבַּע הָאָמֵן.
אִישׁ כָּזֶה הֵן הָיִיתִי אוֹהֶבֶת,
וּבִמְאֹד, וּבִמְאֹד, וּבִמְאֹד.

הנצ׳קה: הוֹי, בָּזֶה הֵן רִגְשִׁי מַה יָּקֹט;
הֵן צָרִיךְ בַּתְּחִלָּה הִתְנַסּוּת,
לַעֲבֹר יִסּוּרִים וּדְאָבָה,
שֶׁנֵּדַע לְהוֹקִיר אַהֲבָה.

זושיה: אֲכַבֵּר אֶת שֶׁלִּי כְּבָר עַל זֹאת.

מַחֲזֶה 17

החתן, היהודי.

החתן: לַחֲתֻנָּה אַתָּה מוּשָׁק אֲפִילוּ...

היהודי: נוּ. אֲנִי כָּאן אֲתִיתִי בִּדְחִילוּ.

החתן: אַךְ הֲרֵי הִנְנוּ יְדִידִים.

היהודי: אֶלָּא אָנוּ הִנְנוּ יְדִידִים,
שֶׁאֵינָם זֶה־אֶת־זֶה אוֹהֲדִים.

החתן: אִם כָּאֵלֶּה יֶשְׁנָם שֶׁעוֹשְׁקִים,
יֵשׁ כָּאֵלֶּה שֶׁגַּם יַעֲנוּ.

היהודי: יַעֲנוּ, וּכְשֶׁהֵם זְקוּקִים,
אָז אֶצְלִי נִמְצָאִים הֵם לָרֹב.

החתן: בְּמַשְׁכּוֹן.

היהודי: זֶהוּ כַּךְ כְּמוֹ בַּכִּים; —
בְּצִבְעוֹנִין תִּתְנוֹסֵס, הָאָדוֹן,
וַהֲלֹא תִּפְשְׁטֶנּוּ מָחָר — ?

החתן: זֶהוּ לְבוּשׁ עֲמָמִי, לְבוּשׁ־אִכָּר.

היהודי: מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ הִנְּךָ עֲמָמִית...
לְךָ הָרְשׁוּת – וְהַלְּבוּשׁ הוּא חָטוּב –
זֶה הָיָה כְּבָר.

החתן: אֲבָל עוֹד יָשׁוּב.

היהודי: אִם יַבִּיט כָּל אֶחָד נִכְחוֹ, אָז אֶפְשָׁר
גַּם יִהְיֶה לְהַבָּא מַה נִּתְפָּשׂ.

החתן: כֵּן, שָׁעָה שֶׁכָּזֹאת הִיא עַכְשָׁיו.

היהודי: אַף אֲנִי מְנַגֵּן בְּכִנּוֹר
וְאַתָּה, אֲדוֹנִי, עַל הַבַּס.

החתן: מוֹשֶׁק בָּא לַחֲתֻנָּה. עַל כֵּן לוֹ «אֲבַסְבַּס».

היהודי: כְּבָר יוֹדֵעַ אֲנִי מִבִּתִּי
שֶׁיֵּשׁ חוּשׁ נְגִינָה לֶחָתָן.

החתן: מָה חָפַצְתִּי לִרְאוֹת אֶת רָחֵלָה.

היהודי: הִיא תָּבוֹא לְבַדָּהּ עוֹד לְכָאן.
הִיא אָמְרָה כִּי בִּמְקוֹם הַשֵּׁנָה
מוּטָב לָהּ לִרְאוֹת הַחֲתֻנָּה;
הִיא מַשְׂכֶּלֶת.

החתן: וַאֲפִילוּ אַאֲמִינָה בְּכָךְ.

היהודי: הַנְּגִינָה אֶת לִבָּהּ כֹּה תִּקַּח,
לְאִשָּׁה אֵין עֲדַיִן לוֹקְחָהּ;
שֶׁמָּא גַּם אֲסַדְּרֶנָּה כַּדֹּאַר;
בִּתִּי — בַּחוּרָה כַּהֲלָכָה
וְעַלְמָה הִיא modern בְּתַכְלִית,
כְּכוֹכָב.

החתן: וּבְכֵן — ? satellite

היהודי: הִיא קוֹרֵאת בִּסְפָרִים מִכָּל מִין,
הִיא גּוֹלֶלֶת עִמָּהּ וּמְגַמֶּסֶת;
הִיא בָּאוֹפֵּירָה שָׁמָּה בְּוִין
כְּבָר הָיְתָה, וּבְעַצְמָהּ מְכַבֶּסֶת —
וְיוֹדַעַת אֶת כָּל פְּשִׁיבִישֶׁבְסְקִי; —

שַׂעֲרוֹתֶיהָ חֲצִי־חוּג עוֹשָׂה
כַּאֲשֶׁר בִּתְמוּנוֹת – כִּמְדֻמֶּה לִי
אַ־לַא...

החתן: אַח, A la Botticeli

היהודי: לוּ רָצָה עִם בִּתִּי הָאָדוֹן
לְשׂוֹחֵחַ.

החתן: הָיָה לִי רָצוֹן.
פַּעַם בָּאתִי וְאֵינֶנָּה בַּמָּעוֹן.

היהודי: אוֹתָם פִּיּוּטִים הִיא אוֹהֶבֶת;
הִיא אוֹהֶבֶת אַף גַּם אִכָּרִים;
לְהַרְבֵּה אִכָּרִים הִיא מַקֶּפֶת
וְנֶחְתָּךְ בִּי הַלֵּב לִגְזָרִים,
יַעַן זֶה לָאו זוּטָר בִּדְבָרִים
וְלֹא פַּעַם שַׁעְתִּי תִּטָּרֵף:
כַּאן הָעֵסֶק שֶׁלִּי – וְכַאן לֵב.–
מַה תִּקַּח לְאִשָּׁה בַּת־אִכָּר?
הֲלֹא יֵשׁ עֲלָמוֹת מַשְׂכִּילוֹת.

החתן: בְּעֵינַי הֵן נִרְאוֹת רְגִילוֹת;
אָאֱהַב אֶת מִשְׁל בּוֹטִיצֶ׳לִי,
וְאוּלָם לְמַלֵּא אֲמָאֵן
אֶת כָּל שֶׁעַל אַרְצֵנוּ בָּהֶן.

מַחֲזֶה 18

הַחתן, היהודי, רחל.

רחל: **Bon soir.**

היהודי: זוֹ בִּתִּי.

רחל: עֲנָנָה, אַד־הַלַּיְלָה, מַאֲפֵל,
הֲלֹא־הֵם הֵבִיאוּנִי הֲלוֹם;
זֶה הָאֹהֶל שֶׁכָּבָה הוּאַר, –
מֵרָחוֹק כְּתֵבָה בְּמַבּוּל,
מִסָּבִיב טִיט־יָוֵן עַד אֵין־גְּבוּל,
קוֹל־עַנּוֹת אִכָּרִים שִׁכּוֹרִים;
הַנְּגִינָה הַמְהַדֶּדֶת בַּלֵּיל, –
מַה־נָּעִים וּמַה־טּוֹב לִי נִרְאָה,
מְשָׁכַנִי בְּקֶסֶם־סִירָה –
וָאָבוֹא – – הֵן אַבָּא לֹא יֶאֱסֹר...

היהודי: נוּ, תִּשְׂמַח, תִּשְׁתּוֹבֵב קְצָת רָחֵל.
הָאָדוֹן בַּיְּהוּדִי, בִּי, בּוֹחֵל,
אַךְ אוֹתָהּ יִצְטָרֵךְ לַהֲדֹר;
הִיא אֵינָהּ מִתְבַּיֶּשֶׁת בָּאָב.

החתן: בָּאת אִתָּנוּ, עַלְמָה, לְחוֹלֵל;
אִם הִנָּךְ מְבַקֶּשֶׁת בֶּן־זוּג,
נַאַסְפֵךְ כָּאן בְּלַיְלָה אָפֵל.
הִנֵּה־שָׁם יְרַקֵּד וִינַגֵּן,
כָּאן פִּנָּה לִמְנוּחָה נוֹעָדָה.

מַחֲזֶה 19

החתן, רחל.

רחל: Ensemble כְּמִתּוֹךְ אַגָּדָה:
כִּרְנָנָה שֶׁל זְמִירִים מִתְרַחֶשֶׁת
בָּאֹהֶל הַזֶּה הַמְרֻנָּן;
הַלְּבוּשִׁים מְגֻוָּנֵי צִבְעֵי־קֶשֶׁת.

החתן: צָדַקְתְּ, פַּרְפָּרִים יִרְחָשׁוּ
מִסָּבִיב לַנֵּרוֹת בְּיוֹתֵר;
יִתְלַקְּטוּ לַאֲשֶׁר שָׁם זוֹהַר.

רחל: יִתְלַקְּטוּ נִרְגָּשִׁים, נִפְעָמִים,
בְּטוּב־לֵב, בְּאֵמוּן וּבְתָמִים;
וְאֵינָם מְדַמִּים כְּלַל לָהֶם,
אֲשֶׁר שָׁם נְכוֹנָה פְּתִילָה.
שֶׁתַּחְרֹךְ וּתְלַהֵט כַּנְפֵיהֶם.

החתן: הַאִם בָּאת אַתְּ הֲלוֹם עַל כְּנָפַיִם?

רחל: עַל כְּנָפַיִם נְשָׂאָה מַחְשַׁבְתִּי;
הָלַכְתִּי, בַּטִּיט עַד בִּרְכַּיִם,
לַבַּיִת הַזֶּה מִבֵּיתִי; —
אַךְ, הָאֹהֶל הַזֶּה הַמַּזְהִיר,
הַקָּהָל הַנֶּעֱלָם מִסָּבִיב,
עוֹד תִּרְאֶה, יִסְכְּנוּ הֵם לַשִּׁיר,
בְּאִם קְצַת תְּשַׁנֶּה, קְצַת תּוֹסִיף.

החתן: כֹּה אַרְגִּישָׁה וְכָכָה אֶשְׁמַע:
אֶת הַדְּמִי כָּאן וְאֶת הַדְּמָמָה,
נִגֵּי־קַשׁ, חֲרָשִׁים, אֲפָרִים,
בְּסְתָנִים, סַגְרִירִים, אִיָּרִים.
עַד כֹּה גַּרְתִּי בְּדֹחַק־מָעוֹן,
בֵּין חוֹמוֹת אֲפוּרוֹת־עִבָּשׁוֹן:
שָׁם הָיָה כֹּה בָּלֶה, כֹּה אָפֹר,
וּפִתְאֹם — וְהַכֹּל רַעֲנָן.
כָּאן מָצָאתִי הָדָר חַי וּדְרוֹר,
וְאִינַק הַחַיִּים אֲשֶׁר כָּאן;
וְאֶרְאֶה גַּם אֶרְאֶה בְּעֵינַי
בְּעָם זֶה מְנֻמָּר, מְפַזָּז.
בְּעָם זֶה כֹּה בָּרִיא וְכֹה חַי—
אַף־עַל־פִּי שֶׁחָשַׁךְ, שְׁלוּעָז.
כֹּה אַרְגִּישָׁה וְכָכָה אֶשְׁמַע.
הַיָּשָׁן הוּא הוֹלֵךְ וְחִוֵּר.
אֶת כָּל זֶה אֲנִי פַּעַם אֶכְתֹּב;
לְעֵת־עַתָּה עוֹד אֶפְרַח בָּאֲוִיר,
בַּחֲתֻנָּה, בֶּהָדָר, בְּיוֹם־טוֹב;
אֶתְשׁוֹטֵט, כְּבַעַל סוּסִים אֶפָּחֵף —
זֶה מֵחֹדֶשׁ אֵלֵךְ כָּאן יָחֵף,
זֶה מֵחֹדֶשׁ — אוֹדֶה, לֹא אֵבוֹשׁ,
אֶתְהַלֵּךְ כָּאן יָחֵף וּגְלוּי־רֹאשׁ;
לֹא אֶחְבֹּשׁ עֲנִיבָה וְצַוָּרוֹן,
וְאַרְגִּישׁ, לִי נוֹסָף אוֹן עַל אוֹן.

מַחֲזֶה 20

החתן, רחל, המשורר.

המשורר: הַכַּלָּה הִיא לְךָ מְכַתֶּרֶת,
דַּבֵּר לָהּ אֵלֶיךָ.

החתן: הַגְּבֶרֶת,
עָלַי לְשָׁרֵת אֶת גְּבִרְתִּי.

רחל: וְאוּלַי גַּם דָּבָר בְּתוֹכַחַת,
כִּי עָלַי בְּעֵינֶיהָ הִיא טוֹפַחַת.

המשורר: תִּשָּׁאֵר הָעַלְמָה נָא אִתִּי.

מַחֲזֶה 21

רחל, המשורר.

רחל: וְאַתָּה לִי מַשְׁאִיר אֶת עַצְמְךָ.

המשורר: כַּאֲשֶׁר אַתְּ אוֹתִי מְעַנְיֶנֶת.

רחל: אָנֹכִי מַבִּיטָה וּבוֹחֶנֶת.

המשורר: הֲכֹה מִן הַמַּבָּט הָרִאשׁוֹן?

רחל: הֲתַחְשֹׁב כִּי מַחֹסֶר־רָצוֹן?

המשורר: הֲלֹם־רַעַם.

רחל: שְׁגִיאָה מִי יֵדַע.

המשורר: הִנֵּה כָּכָה, עַלְמָה נִכְבָּדָה,
אַהֲבָה, אָמוֹר, חֵץ־זָהָב.

רחל: אַתְּ, אָמוֹר, אַתְּ, אָמוֹר, אַל אֱלִיל,
מִתְנַפֵּל בְּשִׁצְפּוֹ עַל טַרְפּוֹ

וְקוֹרֵא:
וְאֶשְׂרֹף וְאַשְׁפִּיל.

המשורר: בְּלֶרוּפוֹן יָטוּס בְּלִי אֲכָף.
הָעַלְמָה רְווּיָה הִיא שִׁירָה;
אַף מִלִּים אֲחָדוֹת הִיא הִשְׁמִיעָה
וּכְבָר בַּת־הַשִּׁיר מַזְהִירָה —?

רחל: הֲתַחְשֹׁב כִּי הַקֵּץ כְּבָר הִגִּיעַ:
כִּי אֱלִיל זֶה אוֹתִי כְּבָר יָשַׁד?

המשורר: מִכַּף רֶגֶל וְעַד הַקָּדְקֹד:
גַּלַּתֵּיאָה!

רחל: מַה, נִימְפָה אָנֹכִי?
הֲרֵי לִי דָבָר זֶה יְשַׁנֵּן
גַּם אֶחָד עוֹרֵךְ־דִּין מִתְאַמֵּן.

המשורר: מַחְמִיצָה אַתְּ, אֵפוֹא, אֶת הַזְּמַן,
שֶׁכֵּן אִישׁ עֲבוֹדָה הוּא —?

רחל: פִּגֵּרֶן!
בֶּן־אָדָם שֶׁמָּצוּי הוּא לָרֹב,
הַמְשַׁנֵּן מַה פְּלוֹנִי שָׁם יִכְתֹּב
בְּשִׁירִים אוֹ בְּאֵיזֶה רוֹמַן;
לֹא אִינְדִּיבִידוּאָלִיסְטָן.

המשורר: אַתְּ דוֹרֶשֶׁת מִיָּד רִאשׁוֹנָה?

רחל: כְּמֵאַת הַפְּרָחִים, הַתַּפּוּחַ,
הַשֶּׁמֶשׁ, הָעָב, הַיָּרֵחַ,
כְּמֵאַת הַבָּסְתָּן הַפּוֹרֵחַ; —

כָּל אוֹתָהּ הַשִּׁירָה, שֶׁהָרוּחַ
נוֹשֵׂא וּמְטַלְטֵל וּמַגְלִישׁ,
שֶׁמִּתּוֹךְ כָּל הַיֵּשׁ הִיא קוֹרֶנֶת
וְיוֹם־יוֹם הִיא עוֹלָה רַעֲנֶנֶת — —
זֹאת תִּכְתֹּב, וַאֲנִי זֹאת אַרְגִּישׁ;
וְעַל־כֵּן...

המשורר: מָה אֵפוֹא הַמְבֻקָּשׁ?

רחל: תַּעֲנוּגֹת־אַהֲבָה, עֵדֶן, דְּבַשׁ,
וּמְנָת־אשֶׁר.

המשורר: וְאַהֲבָה חָפְשִׁיָּה?

רחל: אַח, חָלַמְתִּי עַל־דְּבַר זֹאת תָּדִיר.

המשורר: וּמַה אִילוּ הָאשֶׁר הֶעְתִּיר
אֶת חַסְדּוֹ כֹּה עָלַיִךְ עַד תֹּם?

רחל: וְחָדַלְתִּי אֲזַי לַחֲלֹם.

מַחֲזֶה 22

היועצנית, החתן.

החתן: אִם לָשֵׂאת אִשָּׁה, הֲרֵי לָשֵׂאת!

היועצנית: הָעוֹמֵד בְּאֲבִיב הַשָּׁנִים,
בְּעִתּוֹ נָא יִשְׂמַח יְמַהֵר.

החתן: תִּתְאַוֶּה כֹּה לִשְׁתּוֹת עַל הַבְּאֵר;
שְׂאֵת אִשָּׁה מִתּוֹךְ זֶה הָעֶרְגּוֹן
הֲרֵי הוּא כְּמִתּוֹךְ שִׁכָּרוֹן...

היועצנית: כִּקְפִיצָה יְשָׁרָה אֶל הַבְּאֵר.

החתן: אָנֹכִי לֹא אֶטְבַּע, לֹא אֶטְבַּע!

היופצנית: אַךְ טוֹבֵעַ נוֹשֵׂא הָאִשָּׁה.

החתן: אָז יִטְבַּע לוֹ, אֲזַי יִסָּכֵן,
אַךְ יַנְעִימוּ נוֹגְנִים לְנַגֵּן,
אַךְ יַנְעִימוּ נוֹגְנִים בַּחֲתֻנָּה!
כַּאֲשֶׁר תְּמוֹלֵל הַנְּגִינָה,
כְּרֵחַיִם, תֶּהֱמֶה, תִּצְטַלְצֵל,
כֵּן תָּגֵל, תִּצְטַהֵל, תִּתְהוֹלֵל,
תְּפַזֵּז, תְּכַסְכֵּס, תְּחַלֵּל.
יְסַלְסֵל הַמֵּיתָר הֲכִי דַק
כֹּה פָּזִיז, כֹּה עָרֵב, כֹּה נִמְתָּק!
תִּשְׁתַּלְשֵׁל הַנְּגִינָה נָא. תֶּהוֹם
וְאַל נָא בִּצְלִילֶיהָ תִּתּוֹם!
לוּ לִישׁוֹן תּוֹךְ כְּדֵי הָרִקּוּד,
בִּתְכוּנָה הָרָנָה, בַּהֲדְהוּד,
בַּעֲרִישַׁת הַשִּׁכְחָה, בְּנִדְנוּד;
עוֹלָמוֹת שֶׁל קְסָמִים — עוֹלַם־חִין! —
אָז לַכֹּל אָנֹכִי אָח מַרְנִין
וְהַכֹּל בָּעוֹלָם לִי שְׁשְׁבִין;
יִתְקַנֵּא בִּשְׂשׂוֹנִי, בִּקְרוּאַי
בְּזֶה חַג הַכְּלוּלוֹת — אֲדוֹנַי!
נְעִימוֹת נְגִינָה, נֹעַם־שְׁנַת;
הַחַיִּים כְּבָר הָיוּ צָבַת־בִּצְבָת;
טוֹב לִבְרֹחַ מֵהֶם לַמִּקְלָט:
מִנְּגִינָה, אַגָּדָה וְשָׂשׂוֹן —
מָה חָפַצְתִּי נוֹגֵן לִי לִזְבֹּן;

דָרוּשׁ כֹּחַ גָדוֹל מְגֻדָּל
כְּדֵי לִהְיוֹת מָה עַל כַּף־הַמִּשְׁקָל,
אִי הַכֹּל יְטְפַּח בְּכָזָב –
זָה מַגִּיעַ כְּבָר עַד הַלֵּבָב.
מַנְגִינָה, אַגָּדָה וְשָׂשׂוֹן –
מָה חָפַצְתִּי נוֹגֵן לִי לְזִבֹּן,
זָה יִסְכֹּן לְלִבִּי הָאֻמְלָל...

היועצנית: אַח, אַתָּה מְמַלְמֵל, מְמַלְמֵל.

מַחֲזֶה 23

החתן, המשורר.

החתן: אֵיךְ תַּרְגִּישׁ עַצְמְךָ עַתָּה כָּאן?

המשורר: לִי נִדְמֶה, כִּי אֲנִי הֶחָתָן.

החתן: וַאֲנִי לִי נִדְמֶה, כִּי אַבִּיט
עַל הֶדֶר וְעַל אֹשֶׁר זָרִים,
כִּי לֹא־לִי הוּא כָּל־זֶה אֲשֶׁר לִי.

המשורר: נַפְתּוּלִים הֵם אֲשֶׁר תִּפָּתֵל –
מַה לִּי שֶׁמָּה הָאֹשֶׁר שֶׁלִּי
אוֹ־אִם לֹא אֲשֶׁר לִי, לַעֲזָאזֵל!

החתן: רַק בְּדָמִי, חֲבִיבִי, רַק בְּדָמִי,
כַּאֲשֶׁר אִם תִּמְצָא אֶת שֶׁלְּךָ
וּמָצָאתָ אָז טוֹב.

המשורר: חֲרוּזִים?

החתן: רְשָׁמִים, רְשָׁמִים הַגְּנוּזִים:

סִדּוּר שֶׁל זְמִירוֹת נִלְבָּבוֹת,
שְׁלֵמוּת, "כָּל כִּתְבֵי" הַלֵּבָב;
כָּל אוֹתָן פְּגִישׁוֹת רִאשׁוֹנוֹת.
כָּל אוֹתָן הַשִּׂיחוֹת בִּפְאַת־נִיר.
בַּגִּנָּה, בֶּחָצֵר וּבַדִּיר,
בְּפִנַּת אַכְסַדְרָה, בַּקֻּבָּה
וַעֲדֵי לְמַרְבַּד הַחֻפָּה:
הַקּוֹמְפְּלֶט שֶׁל הַלֵּב.

המשורר: מְעַנְיֵן,
מַה שֶּׁלָּנוּ בִּפְרוֹזָה יוּבַן,
יִצָּרֵף הוּא לִצְלִיל, לְפִיּוּט,
וּמִזֶּה יַעֲלֶה לוֹ עָשָׁן
אַחַר־כָּךְ עַל פְּנֵי־כָל הַסִּפְרוּת.

החתן: זֶה מַמָּשׁ כְּבַטֶּבַע נָקוּט:
בְּרֵיחוֹ יִתְנַדֵּף הַשּׁוֹשָׁן,
וּבָאִים חַלְכָּאִים שָׁם שׁוֹנִים
לְהָרִיחַ אוֹתָם שׁוֹשַׁנִּים.

המשורר: וּמַה אִם לַעֲדוֹת שׁוֹשַׁנִּים
וְלַעֲלוֹת עַל מְדוּרָה גְדוֹלָה
וּלְהַרְאוֹת: אֵיךְ שִׁירָה לוֹ יַנְעִים
בֶּן־אָדָם, שֶׁבְּזֵר־שׁוֹשַׁנִּים
מוֹת יָמוּת — — ?!

החתן: אַךְ דָּרוּשׁ כִּנּוֹרוֹ שֶׁל הוֹמֵירוּס!

המשורר: וְגוֹרָל זֶה, וְהָאַטְמוֹסְפֵירָה,
וְהָאֵשׁ, וְזֶה הַר־הַשַּׁלְהֶבֶת.

וְזוֹ עַב־הֶעָנָן הַשְּׁחֹרָה
שֶׁתִּפֹּסֶק אָז מִזּוֹ הַמְּדוּרָה?!!

החתן: הַמָּוֶת!?

המשורר: אַף הָיְתָה זוֹ גְבוּרָה!

מַחֲזֶה 24

המשורר, בעל-הבית.

המשורר: הִנֵּה־כֵן מִתְאָרֵג חִזָּיוֹן
לִי קָשֶׁה, מִתְגָּעֵשׁ וְנוֹרָא,
כְּפוֹלוֹנֵז אִי־מִזֶּה מִטְּמְיוֹן
אֲנָחוֹת וּשְׁרִיקוֹת־סְעָרָה. —
אֶחֱלֹם בִּסְעָרָה הַמְּנַגֶּנֶת: — —
אַהֲבָה גְדוֹלָה מִתְרוֹנֶנֶת.
גִּבּוֹר הֶחָמוּשׁ, אֵין בּוֹ מוּם,
תַּבְנִיתוֹ תַּבְנִית־שַׁיִשׁ שֶׁרָמָה;
אַבִּיר הַדָּגוּל, מֵעַל רוּם,
בְּמִשְׂחַק־הָרְגָשִׁים, אִישׁ qui amat;
פָּרָשָׁה מְשַׂמַּחַת בַּהוֹד
וּמִשּׁוּם־כָּךְ מַעֲגִימָה עַד מְאֹד.

בעל־הבית: כֵּן בְּכֹל מֵאִתָּנוּ תִּקָּרֵא:
פָּרָשָׁה מְשַׂמַּחַת בַּהוֹד
וּמִשּׁוּם־כָּךְ מַעֲגִימָה עַד מְאֹד.

המשורר: וְהַכֹּל – אַגָּדָה גְמוּרָה.
לְעֵינַיִם בְּרוּרוֹת תִּזְדַּקֵּר,
בְּנִשְׁקָהּ תִּתְנוֹסֵס וְתַזְהֵר
דְּמוּת זוֹ עַתִּיקָה רַבַּת־פְּאֵר.

זֶה אַבִּיר מִשֻׁכְבָּר, מְשֻׁרְיָן,
שֶׁאֵינוֹ מִתְיָרֵא מִכָּל חֵץ,
וּלְבָבוֹ מִמַּכְאוֹב מִתְפַּלֵּץ,
וּבְלֵבָב שֶׁכָּזֶה, מְזֻיָּן
יַעֲמוֹד הוּא עַל־יַד הַמַּעְיָן.
הוּא מַטְבִּיעַ עֵינָיו בִּמְצוּלוֹת
וּבִרְאִי הַמְּצוּלוֹת הוּא נִשְׁקָף;
כִּי יִשְׁאַב בְּכַפּוֹ מִן הַבְּאֵר
יַעַבְרוּ לוֹ הַמַּיִם בַּכָּף;
הַצָּמָא לְמַעְיָן — יִסּוּרִים,
וְשׁוֹאֵב הוּא אֵפוֹא עֲכוּרִים;
הוּא עַל־יַד הַמַּעְיָן כִּמְכֻשָּׁף
יַעֲמוֹד, כְּקָדוֹשׁ פּוֹלָנִי.

בעל־הבית: מְאֹד יָפֶה הוּא, מְאֹד חֶזְיוֹנִי —
חֶזְיוֹנִי הוּא אֶצְלֵנוּ הַכֹּל,
עֲנָקִי, עַד שָׁמַיִם גָּדוֹל —
וּכְשֶׁהָרוֹם כָּזֶה יִתֵּן קוֹל,
אָז כָּל אֶרֶץ־פּוֹלַנְיָה תַּאֲזִין.
יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי הַיְּעָרִים,
יְרַנְּנוּ יַחַד כָּל הֶהָרִים,
אֲבָל מִי שָׁם הָבֵן זֹאת יָבִין.

המשורר: חֶזְיוֹנִי הוּא, אַבִּיר מִתְלַבֵּט,
אַךְ נָגִיד הוּא, נָגִיד מְפַקֵּד;
בָּאַרְמוֹן הוּא בּוֹדֵד וְנִלְמוּד,
הָאַרְמוֹן הוּא שׁוֹמֵם וְכָחוּד,
וְעִמֵּנוּ, הָעָם הַפָּשׁוּט,

לְרַגְלֵי הָאַרְמוֹן מִסָּבִיב,
וְאוֹתוֹ הַנָּגִיד מָלֵא זִיו,
וְהָעָם כֹּה פָּשׁוּט, כָּכָה גַּם,
וְהִשּׁוּל־הָאַבִּיר הַנּוֹעָז,
וַחֲרוֹן אֵל רָם־קוֹל, מַשְׁלִיךְ הָם.

בעל־הבית: כֵּן בַּכֹּל מֵאִתָּנוּ יָעוֹר,
כִּסְעָרָה הָעוֹמֶדֶת לִסְעֹר,
בָּנוּ כֹּה הַבְּזָקִים נִקְלָעִים,
רוֹחֲשׁוֹת דְמֻיוֹת מַפְלִיאוֹת:
בִּלְבוּשֵׁי־קְדוּמִים הַנָּאִים
וּבְאוֹתָם הַלְּבָבוֹת רַק עַצְמָם;
בָּנוּ כָּכָה הַקֶּדֶם נִלְחָם.
זִכְרוֹנֵנוּ הוֹלֵךְ מִטַּשְׁטֵשׁ — — —
כֵּן בַּכֹּל מֵאִתָּנוּ רוֹגֵשׁ.

המשורר: זֶה הָרוּחַ בַּכֹּל הוּא יַחְתֹּר,
עַד כִּי יֵשׁ וּנְשִׁימָה יֵעָצֵר;
כֹּה רָהֹט אֵי־לְאָן אָז נִרְהַט,
כֹּה חָרֵד לְבָבֵנוּ לִקְרַאת
מַעֲשִׂים גְּדוֹלִים נִשְׂגָּבִים,
אֲבָל כָּאן הַמָּצוּי הַוָּתִיק,
אֲבָל כָּאן הַמָּצוּי מַחֲנִיק,
הוּא לָעַיִן, לָאֹזֶן יַחְדֹּר;
זֶה הָרוּחַ בַּכֹּל הוּא יַחְתֹּר
וִיבַקֵּשׁ הִתְפָּרֵץ וְזַנֵּק,
הַיָּדַיִם בַּדָּם לְשַׁקְשֵׁק,

לְהַרְחִיב בָּאֲוִיר הַזְּרוֹעוֹת,
לְהַפְרִיחַ כְּנָפַיִם גְּדוֹלוֹת,
וְלִבְלִי יְקַדִּימוּהוּ — לִדְאוֹת;
אֲבָל כָּאן הַמָּצוּי הֶעָקֹב
עֲלֵי כָּל הַחוּשִׁים הוּא נִטְעָן;—
מִתְרַחֵק, שֶׁהָיָה מִקָּרוֹב —
וְהַלֵּב מָה עָמֹק הוּא נִטְמָן,
אֵי־מִתַּחַת שִׁכְבָה רְבִיעִית,
עַד כִּי אֵין אֶת לִבְּךָ לְהַבְלִיט.

בעל־הבית: הִנֵּה־כֵן יְחֻרַשׁ, יְסֻקַּל
עִם שָׁנָה וְשָׁנָה, בְּכָל דּוֹר;
הַנְּשָׁמָה מִדֵּי פַּעַם תִּתְגַּל,
הַגְּדֻלָּה מִתְגַּלַּעַת לָאוֹר —
וּבְצֵל מִדֵּי פַּעַם תִּצְלֹל.
מִדֵּי פַּעַם יָקוּם אִישׁ גָּדוֹל,
דְּמוּת רָמָה תַּאֲבִיר בִּגְאוֹנָהּ,
בְּכָל דּוֹר, עִם שָׁנָה וְשָׁנָה,
וְכָבָה וְיוֹרְדָה לְטִמְיוֹן,
כְּאִלּוּ לָהּ הַזְּמָן אֲבַדּוֹן. —
כָּל אֶחָד מַעֲלֶה אֶת אִשּׁוֹ,
כָּל אֶחָד מְקַדֵּשׁ אֶת קָדְשׁוֹ...

המשורר: וַאֲנַחְנוּ כְּמוֹ אֲרוּרִים,
שֶׁיִּמְשְׁכוּנוּ קִסְמֵי־הֶחָזוֹן,
הַחוּשִׁים בַּחֲלוֹם מְגֹרִים,
אֶת הַלֵּב יִקַּח פְּרִי־הַדִּמְיוֹן;

שֶׁיַּעֲלִיט אֶת עֵינֵינוּ הַלּוֹט;
מִתְפַּנְּקִים אָנוּ רַק בַּחֲלוֹמוֹת,
וַאֲשֶׁר מִסְּבִיבֵנוּ יִשְׁכֹּן,
כְּשָׁרוֹנֵנוּ יֵדַע לְשַׁנּוֹת:
בְּעֵינֵינוּ אִכָּר יְנוֹסֵס
וְיִגְדַּל עַד עָצְמַת מֶלֶךְ פְּנִקְס!

בעל־הבית: כִּי גַּם יֵשׁ מַה מְּפַּנְקֵס בָּאִכָּר,
מֵאוֹתָם הַמְּלָכִים יֵשׁ בּוֹ רָב!
זֶה כְּבָר עֶשֶׂר שָׁנִים שֶׁתּוֹשָׁב
אֲנִי כַּאן וְשָׁכֵן־לְמֵצַר.
עֵת יִזְרַע, יַחֲרֹשׁ וְיִטְחַן,
כַּמָּה יַחַס כָּבוֹד בּוֹ וִיקָר;
אֶת מַעֲשֵׂהוּ יַעֲשֶׂה בִּקְדֻשָּׁה;
שִׁקּוּל־דַּעַת, הֲבָנָה וּתְחוּשָׁה.
וְכַמָּה מִן הָרֶגֶשׁ, הַתּוֹךְ,
כַּאֲשֶׁר תְּפִלָּתוֹ יַעֲרֹךְ!
מְאֹד רַב בּוֹ מְפַּנְקֵס נֶאֱצָל;
הָאִכָּר הוּא עָצְמָה — וְחָסָל.

מַחֲזֶה 25

המשורר, בעל־הבית, צ׳פיק, האב.

צ׳פיק: יַצְלִיחַ הָאֵל!

האב: בָּרוּךְ הוּא.

בעל־הבית: בָּרוּךְ הוּא — אָב רַחִים, מְחֻתָּן —
מָה רַבִּים הָאוֹרְחִים מִנִּי קְרַקּוֹב!

האב: כַּאֲשֶׁר בִּשְׁבִילָם זֶה חָדָשׁ
מַה שֶּׁהוּא כְּבָר יָשָׁן בִּשְׁבִילֵנוּ;
דָּתָם הִיא שׁוֹנָה מִדָּתֵנוּ,
מִשְׁתָּאִים כְּאֶל פֶּלֶא־פְּלָאִים.

בעל־הבית: הַדְּבָרִים חֲדָשִׁים בִּשְׁבִילָם,
יַחְלִימוּם הֵם מִתּוֹךְ רִפְיוֹנָם.

צ׳פיץ: אַח, אָחִינוּ אַתָּה – מִן הַכְּרַךְ
בָּאתָ שׁוּב; מָה הַכְּפָר בְּעֵינֶיךָ?

המשורר: כְּבַכְּפָר כִּבְחֵיקֵנוּ הָרַךְ.

צ׳פיץ: כָּאן נָאֶה בְּיוֹתֵר, שָׁם לֹא כַּךְ,
פִּיק־בִּרְכַּיִם הַיּוֹם לִבְנֵי־כְּרַךְ;
רַק בַּכְּפָר עוֹד הַנֶּפֶשׁ תַּעֲמוֹד
בְּעֵינָהּ וְתִשְׁאַף נִשְׂגָּבוֹת.

בעל־הבית: לוּ לָכֶם כָּכָה...

צפ׳יץ: הֵם מִקְּהַזְכִּיר; –
אִלְמָלֵי הָיָה צֹרֶךְ בְּכַךְ,
וַאֲנַחְנוּ, מוּבָן, לֹא בְּנֵי־כְּרַךְ; –
אֶלָּא לוּ מִי בִּקֵּשׁ אֶת עָזְרֵנוּ –
תְּלוּיִים חֶרְמְשִׁים בְּגָרְנֵנוּ.

האב: הִנֵּה רַק גְּבַרְתֶּן בִּשְׂפָתַיִם.

צ׳פיץ: אַךְ הַבִּיטוּ וּרְאוּ הָאֶגְרוֹף,
שֶׁאִם רַק אֵי־בָּזֶה בּוֹ אֶצְלֹף
וְנִשְׁמַע קוֹל פֵּרוּק הַיְּרֵכַיִם.

בעל־הבית: כְּבְאוֹתוֹ יְהוּדִי... !

צ׳פיץ: הַיְּהוּדִי

הַלְוֶה, כְּשֶׁהָלַמְתִּי עַל פִּיו.
וְאֶהְיֶה כְּבָר סָבוּר כִּי רָבַץ,
אֲבָל הוּא בְּדָמוֹ רַק רָחַץ,
לֹא נָפַל, כִּי הָיָה דָחַק סָבִיב.
זֶה הָיָה אָז בִּשְׁעַת הַבְּחִירוֹת,
בַּחֲצַר הַ״סִיקוֹל״, בְּמָעוֹן: —
בִּשְׁבִיל־מָה הַבְּרִיָּה־הַיְּהוּדוֹן
אָז הִרְעִישׁ כֹּה בִּמְלֹא־הַגָּרוֹן; —
וַיְהִי כְּשֶׁהָלַמְתִּי עַל פִּיו,
וְאֶהְיֶה כְּבָר סָבוּר כִּי רָבַץ,
אֲבָל הוּא בְּדָמוֹ רַק רָחַץ,
לֹא נָפַל, כִּי הָיָה דָחַק סָבִיב.

בעל־הבית: וּבָחֹר בְּחַרְתֶּם אָז אֶת פְּטַק?

צ׳פיץ: וְאִם «פְּטַק» הוּא, יִפְרַח לַמֶּרְחָק.

המשורר: כְּלוּם «פְּטַקִים» מַאֲבִירִים לָכֶם יֵשׁ?

צ׳פיץ: בֵּין פְּטַק לְבֵין פְּטַק עוֹד הַפְּרֵשׁ
וְאָדָם מֵאָדָם הוּא נִבְדָּל,
אִישׁ יָבִין לְרֵעוֹ מֵרָחוֹק,
נֶשֶׁר־רוֹם לֹא יִדְרֹךְ בַּגָּלָל —
אָנוּ אִישׁ מֵרֵעֵהוּ שׁוֹנִים;
לוּ הִגִּיעוּ דְבָרִים לִידֵי־כַךְ,
דַּע, אָדוֹן, אָנוּ כָּאן נְכוֹנִים,
אָנוּ כָּאן בְּרִיאִים אֵיתָנִים.

המשורר: הִשְׁתַּחֲווּ נָא לִפְנֵי מִי בְּכָךְ,

אַף בִּקְּשׁוּ מֶלֶךְ פִּנְסְט בְּקָהָל.

צ׳פּיץ: לִי אַתָּה לֹא תַגִּיד, לַהֲדָ״ם,
כִּי אֲנִי לִי נָר נִיר וָחָסָל.
עוֹד אַבְחִין בֵּין עוֹרֵב וְנָזָם,
כִּי אֲנִי לִי נָר נִיר וַחֲסָל.

בעל־הבית: זֶה אָחִי הוּא מַרְבֶּה לוֹ לִצְעֹן...

צ׳פּיץ: חֲבָל, שֶׁאֵין מִלְּפָנֶיךָ רָצוֹן,
אֶצְלֵנוּ יִצְמַח יְפֵה־שִׁפּוֹן
וְאַתָּה מְבַקֵּשׁ לְךָ חִטָּה;
לוּ נָשָׂאתָ אִשָּׁה נְאוּתָה
וְהָיָה לְךָ נִיר וּבְעִיר,
מִשֶּׁלְּךָ קִמְעָה, גַּם זֶה שַׁפִּיר.

המשורר: אַךְ אֲנִי בָּעוֹלָם הֵן מְרַדָּף.

צ׳פּיץ: מַה שָּׁם עוֹד תְּחַדֵּשׁ...

האב: לֹא תָבִין;
הָאָדוֹן הוּא זָקוּק לַאֲוִיר רַב.

המשורר: וַאֲנִי הִנְנִי לִי עָגוּר,
לִימוֹת־שֶׁמֶשׁ אָבוֹאָה לָגוּר;
שׁוֹשַׁנִּים לִי אֶבְנֶה קֵן חָדָשׁ,
וּמִגַּגּוֹתֵיכֶם אֲלַקֵּט קַשׁ,
עָלַי טִיחַ־הַגַּג לִי אֵשֵׁב
וְאֶסְקֹר הַמֶּרְחָב הַסּוֹבֵב:
אִם הַסַּעַר רָחוֹק אוֹ קָרֵב? —
וְהַכֹּל אָז אֶצְלִי כֹּה גָּדֵל,

כְּמוֹ־עַל חֳרָבוֹת, כְּעַל תֵּל,
דְּשָׁא־עֵשֶׂב מָלֵא לְמִינוֹ.
שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ מַכֶּה בְּאוֹנוֹ —
הָרָמָה עִם־כָּל־זֶה כֹּה תִּגְדַּל
כִּבְבֵית־הַקְּבָרוֹת לְרוּאִיסְדַל.
וְכַאֲשֶׁר בִּלְבָבִי מִי דוֹקֵר,
וְהַחֹד הַקֵּהֶה בִּי נִשְׁבַּר,
אֶת זֹאת אֵין לְרַפֵּא, אִי־אֶפְשָׁר
הַעֲלוֹת אֲרוּכָה, הִזָּהֵר;
הָאָדָם מִתְאַוֶּה מַכְאוֹבוֹ,
כִּי שֶׁלּוֹ הוּא וְהֵם מִשֶּׁלּוֹ — — —
אָז לְעֵבֶר הַיָּם הוּא נִמְלָט.
כַּאֲשֶׁר מַה פּוֹגֵעַ בַּלֵּב,
בְּקִרְבּוֹ קְבָלָה תִּשָּׁאֵר;
וְאֶל חֵיק מִשְׁבָּרִים הוּא שׁוֹאֵף,
יְבַקֵּשׁ לוֹ חָלוֹם בְּמַעֲמָק,
בִּנְבָכִים אַדִּירִים הַסָּחֵף!
חֵץ כָּזֶה עִמָּדִי מִסְתַּתֵּב;
סְבוּרָנִי, אֱיָל בּוֹ בִּכְאֵב.

צ׳פיק: קַח אִשָּׁה מִנָּשִׁים פְּשׁוּטוֹת:
אֹשֶׁר רַב, הוֹצָאוֹת מְעוּטוֹת.

בעל־הבית: טֶה־טֶה־טֶה, הָאָדוֹן הַשֻּׁשְׁבִּין
רַק הָיָה מְזַוֵּג זִוּוּגִין.

צ׳פיק: רְצוֹנִי כִּי יִהְיוּ נְשׂוּאִין
וּבִלְכּוּד יִתְלַכְּדוּ בְּנֵי־אָדָם;
הֲרֵי אָז יַעַמְדוּ עַל נַפְשָׁם.

בעל־הבית: רוֹמְמוּת, רוֹמְמוּת בַּגָּרוֹן...

האב: מַה־לָּכֶם כִּי קַמְתֶּם מִנַּהֲדֵבָה
וְשַׂתֶּם כָּכָה עַל הָאָדוֹן? —
הוּא אָמַר כִּי עָגוּר הוּא בְּכָאן.

המשורר: עוֹף חוֹזֵר.

צ׳פיק: הָאָדוֹן הוּא טַיְסָן!

מַחֲזֶה 26

האב, הקבצן.

הקבצן: נָא רְאֵה גַּם רְאֵה, הַמְּחֻתָּן,
אֵיךְ הָיָה הַדָּבָר, אֵיךְ נָפַל.

האב: בָּא הַכֹּל מִיָּדוֹ, יִתְבָּרַךְ;
לֹא פִּלַּלְתִּי לָזֶה כְּלָל־וּכְלָל.

הקבצן: הַדּוֹרִים וְנָאִים הָאֲדוֹנִים,
וְעַל זֹאת מַה תֹּאמַר, הַמְּחֻתָּן,
שֶׁמַּעֲמָדוֹת כִּבְיָכוֹל כָּאן שׁוֹנִים —?

האב: לָמָּה בְּדֹק אַחֲרֵי הַמַּעֲמָד.
נָשְׂאָה חֵן לְפָנָיו בִּמְיֻחָד.
צַד שָׁוֶה בְּכָל בְּנֵי־הָאָדָם.
הָאֲדוֹנִים מִשְׁתַּעְמְמִים לְבַדָּם,
וְלָכֵן טוֹב בֵּינֵינוּ לִבָּם.

הקבצן: מֵיטִיבִים אֶת לִבָּם, הַנְּאוֹרִים,
וְהֵן קֹדֶם הָיוּ מִתְעַבְּרִים!
וְהָיָה דָם אֲפִילוּ, שְׁחִיטוֹת,
וְהַדָּם אָז הִכְתִּים הַפּוּתוֹת.

האב: שָׁם הָיוּ בְּנֵי־בְלִיַּעַל כָּאֵלֶּה.
לֹא אֵדַע וְלֹא כְלוּם, אֲנִי חַף.
שָׁם וַדַּאי אֶת שֶׁלּוֹ יַעֲשֶׂה
מְחַבֵּל וְתָפְתֶּה בָּחֳרִי־אַף.
אַל תְּבִיאֵנוּ לִידֵי נִסָּיוֹן,
אָדוֹן יֵשׁוּ רַחוּם וְאַדִּיר...
הֵן יָדַעְתָּ.

הקבצן: הָיִיתָ צָעִיר,
אֲנִי בָּא בְּאוֹתָם הַיָּמִים
וְרוֹאֶה אָז, רָאוּ הָעֵינַיִם,
אֵיךְ הַשֶּׁלֶג נָמֵס מִדָּמִים,
אַחַר־כָּךְ צוֹעֲדָה מַגֵּפָה,
בְּמִטְפַּחַת שְׁחוֹרָה נוֹפֵפָה,
מְהַלֶּכֶת וּמָוֶת זוֹרְעָה...

האב: הֶחָלִי־רַע, מִסְתָּם, הוּא נוֹרָא...

הקבצן: הוּא לוֹקֵחַ מֵאוֹת אֲנָשִׁים. —
הֵם נוֹפְלִים כִּזְבוּבִים מִן הַמְּחִי,
פֹּה וְשָׁם, עִם גָּדֵר, עַל הַסְּחִי.

האב: יִמְתְּקוּ לָהֶם רִגְבֵי עֲפָרָם...

הקבצן: הוֹי, כִּי אַתָּה מִצְטַלֵּב לְחִנָּם!
בַּמְּצָחִים, שֶׁהָיוּ כִּמְתֻוִּים,
כְּתָמִים שְׁחוֹרִים וַאֲדֻמִּים.
גְּזֵרָה מִשָּׁמַיִם – גְּזֵרָה
אַף הַקֶּטֶל הַהוּא הַנּוֹרָא.

האב: הִנֵּה־כֵן, הַקַּבְּצָן, כְּעוֹרֵב
עַל־יַד הַחֲתֻנָּה תִּסְתּוֹבֵב.

הקבצן: הֵי, הֵי, יְדִידִי הַנָּבוֹן,
נִכְדְּךָ יְהִי אָדוֹן!

מַחֲזֶה 27

הקבצן, היהודי.

הקבצן: מְרַקְּדִים, מְחוֹלְלִים, מִתְהוֹלְלִים...

היהודי: לְטַאֲטֶא יֵשׁ בְּבֵית־הַמַּרְזֵחַ
וְאַתָּה בַּחֲתֻנָּה מִתְעַנֵּג.

הקבצן: טוֹב לָהֶם לְרַקֵּד בַּגָּלָל,
אֵין כָּאן מְטַאַטְאִים כְּלָל־וּכְלָל —
וְדַוְקָא הַיְּהוּדִי לָם דּוֹאֵג.

היהודי: מַה תַּרְבֶּה תְּדַבֵּר, הַקַּבְּצָן,
לֵךְ וְאַל תִּסְתּוֹבֵב לְךָ כָּאן,
שָׁם בְּתֵי עֲבוֹדָה לְךָ תָּכִין.

הקבצן: אַף גַּם מוֹשֶׁק אֵינוֹ כָּאן שְׁשְׁבִין.

היהודי: אֲנִי בָּא בְּעִנְיַן עֲסָקַי.

הקבצן: לִמְשֹׁךְ אֶל שֻׁלְחַן־הַמַּרְזֵחַ.

היהודי: הַתְּכוּנָה כָּאן רַבָּה עַד־בְּלִי־דַי,
כָּל דִּכְפִין כָּאן יָבוֹא יִסְתַּפֵּחַ.

הקבצן: מִן הַכְּרָךְ הוּא, וְהִיא בַּת־אִכָּר,
הֵם אִתּוֹ אִי־מִזֶּה מִן הַכְּרָךְ
וּבֵרְכוּ אִכָּרִים לְשָׁלוֹם

כָּרָאוּי.

היהודי: הַלּוּלָה זוֹ נָאָה,
כִּי אֵין בָּהּ כְּרוּכָה הוֹצָאָה.
יִרְקְדוּ אַף יֵיטִיבוּ לִבָּם –
וּפָנוּ אָז אִישׁ אִישׁ לְעֶבְרָם.

מַחֲזֶה 28

היהודי, הכהן.

הכהן: הִנֵּה־כֵן, אֲדוֹנִי הֶחָבְרָן,
יוֹם מָחָר!

היהודי: הַמּוֹעֵד, זֹאת יָדַעְתִּי.

הכהן: הֲלֹא מוֹשֵׁךְ הִנֵּהוּ דִּיקָן,
כִּי־עַל־כֵּן אֶת יָדִי לוֹ נָתַתִּי.

היהודי: לַאֲשֶׁר הַיְּהוּדִי לֹא יוֹעִיל,
אַף אִם יֵשׁ בְּכִיסוֹ הַפְּרוּטָה,
אָז בּוֹ הַחֵפֶץ נִמְצָא בְּלִי־סָפֵק.

הכהן: דַּלּוּתוֹ שֶׁל אִכָּר לֹא מְעוּטָה;
שׁוּם דָּבָר לֹא אֶמְכֹּר בְּסַל רֵיק.

היהודי: אֲשַׁלֵּם, אֶקַּח.

הכהן: אֶתֵּן, אֲקַבֵּל.

היהודי: שֶׁלִּי, שֶׁלְּךָ.

הכהן: שֶׁלְּךָ, שֶׁלִּי.
דַּלּוּתוֹ שֶׁל אִכָּר לֹא תַשְׂבִּיעַ אוֹתִי.

היהודי: נָא הַבֵּט, הַכֹּהֵן, מַה נַּעֲשָׂה:
אִכָּרִים מִתְנַצִּים זֶה עִם זֶה!
הִכָּה צֶ׳פֶּיֶץ אֶת מַצָּק עַל רֹאשׁ.

הכהן: מַצָּק זֶה יֵשׁ לוֹ רֹאשׁ מְאֹד חָזָק.

היהודי: וְאוּלַי לֹא עָשָׂה לוֹ מְאוּמָה,
אוּלַי לַחֲצָאִין רַק בָּתַק.

הכהן: אִכָּרִים יִתְנַצּוּ זֶה עִם זֶה
וּמוֹשֶׁק יִמְזֹג בָּהֶם יֵ״שׁ;
יְהוּדִי, יֵ״שׁ, אִכָּר – לֹא חָדָשׁ.

היהודי: אָמְכָּרָה, בַּאֲשֶׁר לִי חָנוּת; –
חַיָּב צֶ׳פֶּיֶץ מָחָר לְשַׁלֵּם לִי,
עַל־כֵּן הוּא הַיּוֹם מִתְעַבֵּר.

הכהן: תְּבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם הִתְעַשֵּׁר,
מִשְׁנֵה־רֶוַח תַּרְוִיחַ תָּמִיד.

היהודי: אִם תִּרְצֶה עֲלֵיהֶם לְהַפְסִיד:
הַמַּרְוָחַ אֶמְס־ר.

הכהן: יֵשׁ עוֹד זְמָן.

היהודי: זְמָן – מָעוֹת.

הכהן: חוֹב וְלֹא יַעֲבוֹר:
יוֹם מָחָר.

היהודי: הַיְּהוּדִי הוּא יִזְכּוֹר.

הכהן: דַּבֵּר עִם צֶ׳פֶּיֶץ.

היהודי: סוֹבָא לוֹ הַבּוּר;
הִתְגָּרוּת בְּחַיָּה זוֹ אָסוּר.

מַחֲזֶה 29

היהודי, הכהן, צ׳פיק.

צ׳פיק: כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר בִּי – הִנֵּנִי.

הכהן: מַר צֶ׳פְּיֶק, דָּבָר שׁוּב הָיָה!

צ׳פיק: כְּבָר רָחַץ, שׁוּם דָּבָר לֹא יִהְיֶה,
יַעֲבוֹר, יִתְרַפֵּא כָּרָאוּי.

הכהן: אַךְ לְךָ, הֲתֵדַע, מַה צָּפוּי
בְּעַד זוֹ הַקְּטָטָה, הַמָּדוֹן?

צ׳פיק: אַכְזָרִי אָנֹכִי בֶּחָרוֹן,
לָמָּה זֶה יִתְנַגֵּד לִי כְּלַבְלַב?

היהודי: מַר צֶ׳פְּיֶק, אַתָּה הֵן חַיָּב
לְשַׁלֵּם לִי, אַתָּה הֵן חַיָּב
לִי בְּעַד הַתִּלְתָּן.

צ׳פיק: הֵי, בֶּן־כֶּלֶב,
כְּלוּם שֶׁלְּךָ הַתִּלְתָּן הוּא? כָּזָב!
מוֹצְצִים אֶת דָּמֵנוּ – מְחַבְּלִים,
וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ מְנַבְּלִים!

הכהן: מַר צֶ׳פְּיֶק. עָלֶיךָ הֵן חוֹב.

צ׳פיק: לֹא הָיָה אַף שָׁוֶה, הַתִּלְתָּן,
לַקְּנִיָּה הַשִּׂיאָנִי שָׂטָן,
לֹא אֶתֵּן אַף פְּרוּטָה.

הכהן: (אל היהודי) תְּבַע לְדִין.

צ׳פיץ: (אל הכהן)

הִנֵּה־כֵן עִם שִׁלְטוֹן בִּלְתִּי־טוֹב!
מוֹשֵׁךְ רַק בְּחַסְדְּךָ הוּא בּוֹטֵחַ
וּפוֹרֵץ לוֹ בְּבֵית־הַמַּרְזֵחַ.

הכהן: כִּי אַתָּה מְמָאֵן לְשַׁלֵּם.

צ׳פיץ: כִּי אַתֶּם מַפְשִׁטִים אֶת הָעוֹר.

היהודי: אֱמֶת הִיא. הַמַּס הוּא גָּדוֹל!
נָא יוֹרִיד הַכֹּהֵן מִן הַמַּס.

צ׳פיץ: (מראה על היהודי)

לֹא, כִּי יֵשׁ לִקְרֹעַ מִבְּלִי־חַס.

הכהן: רַק לְפִי הַשּׁוּמָה הַנְּכוֹנָה.

היהודי: (מראה על צ׳פיץ)

אָנֹכִי לַכֹּהֵן לֹא אֶתְּנָה
עַד יִפְרַע אֶת חוֹבוֹ.

הכהן: (אל צ׳פיץ) פְּרַע חוֹבְךָ!

צ׳פיץ: אִם־כֵּן מִי הַגַּנָּב לְמָמוֹנִי:
זֶה הַכֶּלֶב אוֹ־אִם אֲדוֹנִי?

הכהן: הַס. —

היהודי: קַח, אִי תִּקְוָה!

צ׳פיץ: דַּם־כֶּלֶב!
אַל נָא בִּי יִתְעַבֵּר הַכֹּהֵן,
בּוֹעֲרָה חֲמָתִי בִּי מְאֹד,

וַאֲפִילוּ אָחִי מִלֵּדָה,
אֶעֱשֶׂה אוֹתוֹ גַּל עֲצָמוֹת.

מַחֲזֶה 30

החתן, בעל־הבית.

החתן: אֵיכָה הֵם מִתְנַצְּים, מִתְנַבְּלִים!

בעל־הבית: הַמְזָגִים הַנֵּה־הֵם מְנַגְּנִים!
מְנַגְּנִים וּמְנַצְּחִים עוֹלָמִית;
רַק כְּלֵי־זַיִן קָהֶם לְהוֹשִׁיט,
הֵם נוֹחִים לְהִצֹּת, כְּקַשׁ יָבֵשׁ;
אַף תַּבְרִיק לְעֵינָם הַסַּכִּין,
וְשָׁכְחוּ הֵם אֶת שֵׁם אֱלֹהִים —
כָּזוֹ שְׁנַת אַרְבָּעִים הִיא וָשֵׁשׁ —
הֵן אִכָּר פּוֹלָנִי הוּא גַּם כֵּן.

החתן: וְכַמָּה זֶה נוֹרָא, הִיתָּכֵן...

בעל־הבית: עַד הַיּוֹם אוֹתוֹ חַג מִשְׁתַּבֵּחַ.

החתן: זֹאת אֵדַע רַק לְפִי שֶׁיְּסֻפַּר,
מֵחֵקֶר זֹאת אֲנִי מְאֹד נִזְהָר,
פֶּן תַּרְעִיל וּתְמָרֵר רַעְיוֹנִי
עַל הַכְּפָר הַפּוֹלָנִי;
בְּנֵי־כֶלֶב וְלֹא בְּנֵי־אָדָם
אָז הָיוּ, שֶׁהִרְעִילוּ הַמַּיִם
בִּנְשִׁימָה, בִּנְתִינַת־הָעֵינַיִם,
וּלְכָתְנוֹתֵיהֶם דָּבַק דָּם.
אֶסְתַּכֵּל בְּאִכָּר שֶׁל עֵת זֹאת...

בעל־הבית: אַף כָּל מַה שֶּׁהָיָה, יָכוֹל עוֹר –
החתן: שָׁכַחְנוּ אֶת כָּל הַמָּגוֹר;
אֶת סָבִי שֶׁחָטוּ בְּמַשּׂוֹר...
שָׁכַחְנוּ אֶת כָּל הַמָּגוֹר.

בעל־הבית: אֶת אָבִי סָחֲבוּ אֶל הַיְאוֹר,
בְּצָעוּהוּ, עִנּוּהוּ בַּדֶּרֶךְ,
שׁוֹתֵת־דָּם רְדָפוּהוּ עַל קֶרַח...
שָׁכַחְנוּ אֶת כָּל הַמָּגוֹר.

החתן: אֵיכָה זֶה בְּנֵי־אָדָם מִשְׁתַּנִּים,
מִתְרַקֵּם הַיֵּשׁ עַל אֲדָמָה;
הֵן אֲנַחְנוּ שָׁכַחְנוּ הַכֹּל:
עִנּוּיִים, דִּלְדּוּלִים, וָהֵמָּה;
מִתְקַשְּׁטִים בְּנוֹצוֹת־הַטַּוָּס.

בעל־הבית: מְשַׁנֵּנוּ הַטֶּבַע הַחַי:
הָאֵמוּן בַּלְּבָבוֹת, שֶׁלֹּא פַּס,
הַתִּקְוָה לַבָּאוֹת, הַמִּשְׁמֶרֶת,
כָּל שָׁנָה נִקְרָא לָנוּ עֲצֶרֶת,
נַחְפְּשָׂה דְּרָכֵינוּ, נִרְאֶה,
אִם מִזֶּה מַה יָּקוּם וְיִהְיֶה.
מְשַׁנֵּנוּ הַטֶּבַע הַחַי:
הַסּוּפָה הַמְּנַשְּׁבָה עַל שְׁדֵמָה,
הָרְעִידָה בְּחֶבְיוֹן אֲדָמָה,
וְהָאֵד הַנִּסְפָּג אֶל הַגַּיְא,
הַיּוֹרֵד עַל אוֹתָהּ הַקָּמָה;
אַף אִם גַּם הַחֶלְקָה זְעוּמָה,

אֵין לָסוּר מִנְּתִיבוֹת אֲבֵלִים:
הֵם הָיוּ וְיִהְיוּ – הָאֵלִים.

החתן: מַה נִּפְלָא מִתְרַקֵּם הוּא הַיֵּשׁ...

בעל־הבית: מַה נִּפְלָא זֶה הַכֹּל מִתְחַדֵּשׁ.

מַחֲזֶה 31

בעל־הבית, הכהן.

בעל־הבית: אֲדוֹנִי הַכֹּהֵן מְמַהֵר
כְּבָר לִנְסֹעַ, מִיַּד הַסּוּסִים...

הכהן: כָּאן עוֹבֵר לוֹ הַזְּמַן בִּנְעִימִים,
כָּךְ תִּדְרֹךְ בִּגְבוּלְךָ הַנָּהִיר;
מְעַנְיֵן הוּא הַזּוּג הַצָּעִיר.

בעל־הבית: מְעַנְיֵן, מְעַנְיֵן הוּא הַכֹּל.
כּוֹס מַפְסִיק!

החתן: כּוֹס מַפְסִיק!

בעל־הבית: שִׁיר מַפְסִיק!!

הכהן: מַשֶּׁהוּ פּוֹלָנִי־עַתִּיק – –

מַחֲזֶה 32

הנ׳צקה, ישק.

הנצ׳קה: אָ, תּוֹדָה לְךָ, יַשְׁק.

ישק: הֲטוֹב?

הנצ׳קה: טוֹב, אַךְ טוֹב – אַחַר־כָּךְ עוֹד אוֹסִיף.

ישק: כִּי אֲנִי מִתְעַנֵּג בְּךָ מְאֹד,
כִּבְאֵיזוֹ תְּמוּנָה קְדוֹשָׁה,
כִּבְאֵיזוֹ תְּמוּנָה מְלֵאַת־זִיו.

הנצ׳קה: עוֹד אוֹסִיפָה עִם יַשֵׁק לִרְקֹד.

מַחֲזֶה 33

קספר, ישק.

קספר: שְׁשְׁבִּין יַשֵׁק, תָּא שְׁמַע נָא, אָח טוֹב,
אֶת אֲשֶׁר לְךָ אַגִּיד לְבַסוֹף,
נַחֵשׁ מָה — ?

ישק: לֹא אֵדַע.

קספר: אֲשֶׁר בָּנוּ
חוֹשְׁקוֹת הָעֲלָמוֹת מִן הַכְּרָךְ.

ישק: יִתָּכֵן — גַם אֲנִי סָבוּר כָּךְ.
שְׁשְׁבִּין קַסְפֶּר, תָּא שְׁמַע נָא, אָח טוֹב,
אֶת אֲשֶׁר לְךָ אַגִּיד לְבַסוֹף,
נַחֵשׁ מָה — ?

קספר: לֹא אֵדַע, וּמַהוּ?

ישק: אֲשֶׁר בָּנוּ הֵן רַק מְהַתְּלוֹת.

קספר: לֹא אַכְפַּת, הֲרֵי יֵשׁ שְׁשְׁבִינוֹת,
אֵין אֲנַחְנוּ אוֹרְחִים־וּפוֹרְחִים.

ישק, קספר: כְּלוּם אֲנַחְנוּ אוֹרְחִים־וּפוֹרְחִים?

* * * * * * * *

מַחֲזֶה 34

יִשׂק.

ישק: קָנִיתִי נוֹצוֹת שֶׁל טַוָּס.
עָדִיתִי נוֹצוֹת שֶׁל טַוָּס:
נָאוֹת הֵן נוֹצוֹת־צִבְעוֹנִים,
אֶגְנֹב הַנּוֹצוֹת כְּמוֹ פָּז;
אֶבְנֶה לִי חֲצַר־אֲדוֹנִים!

אֶקְנֶה לִי חֲצַר־אֲדוֹנִים;
אוֹצִיא לִי אַמְתַּחַת שֶׁל פָּז:
אַמְתַּחַת שֶׁל פָּז אֲפַזֵּר
לְעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת בֶּחָצֵר:
אֶקְנֶה לִי נוֹצוֹת שֶׁל טַוָּס!

מַחֲזֶה 35

החתן, היועצנית.

החתן: נָא יִלְעֲז עָלַי כָּל בַּר־בֵּי־רַב.
הַאִם פֶּלֶא בָּזֶה, הַאִם פֶּלֶא
כִּי אֶחְפֹּץ בִּמְקוֹם מַיִם חָלָב;
לֹא אֶדְלֹק אַחַר מִי שֶׁיִּבְרַח;
לֹא אֲבַזְבֵּז הַשָּׁנִים עַל שִׁדּוּךְ,
כִּמְחַכִּים בְּנַפְשָׁם אֻמְלָלָה
רֹב שָׁנִים עַד יִזְכּוּ בִּבְתוּלָה.

היועצנית: אֵין זֶה מְשַׁנֶּה אֶת דַּעְתִּי.

החתן: נְקֻדַּת־הַשְׁקָפָה, גְבִרְתִּי.
אֶל אוֹתוֹ הַמְזֻנּוֹן, הָאָרוֹן
יִטָּרְפוּ כְּמוֹ עַל הַשַּׁרְטוֹן
אַף גַּם מְאֻהָבִים בְּיוֹתֵר; —
יָדַעְתִּי כָּאֵלֶּה, אֲשֶׁר
כְּבָר הָיוּ אֲרוּשִׂים הֵא שָׁנָה —
וּמְזֻנּוֹן אֶת הַכֹּל הוּא שִׁנָּה.

היועצנית: אֵין זֶה מְשַׁנֶּה אֶת דַּעְתִּי.

מַחֲזֶה 36

המשורר, רחל.

המשורר: יָבוֹא יוֹם וְאַתְּ עוֹד תִּתְאַהֲבִי
בְּאִכָּר...

רחל: אוּלַי גַּם תְּנַחֵשׁ.
אִכָּרִים—הֵם לוֹקְחִים לְבָבִי,
אַךְ יִהְיֶה נָא יָפֶה לְמַדַּי.
כֵּן, שִׁיבָה אֶל הַטֶּבַע הַחַי.

המשורר: לֹא קָשֶׁה לְהִתְחַקּוֹת כְּלָל עַל כָּךְ:
שֶׁכֵּן אֵין מִי אַחֵר מִזְדַּמֵּן;
כְּבָר אָבִיךְ הִנֵּה כָּאן הִתְאוֹנֵן
עַל טוֹן זֶה סִפְּרוּתִי אֲשֶׁר לָךְ.

רחל: הוּא מַרְשֵׁנִי הַכֹּל בְּטוּבוֹ;
מְהַלְּלֵנִי בִּפְנֵי הַבְּרִיּוֹת.
הַדָּבָר מְעַנְיֵן, הַאֵין זֹאת?
רְוָחִים, סַחַר, הוּא וַאֲנִי—?

המשורר: וְהַכֹּל בַּשִּׁירָה הוּא נִכְרָךְ:
אִכָּרִים וְגַם אַבָּא שֶׁלָּךְ.

רחל: מְאֹד רַבִּים הַשִּׁירִים שֶׁקָּרָאתִי.

המשורר: הֲתִכְתְּבִי לִפְעָמִים?

רחל: אִי־אֶפְשִׁי.
חוּשׁ גָּדוֹל זֶה מְטֻבָּע בְּנַפְשִׁי,
לֹא לִכְתֹּב בְּצוּרָה גְרוּעָה;
תַּחַת זֹאת לְאָשֵׁר רַק אֶפְנֶה,
וְאֶרְאֶה לִי שִׁירָה חֲדָשָׁה
וּקְדוֹשָׁה
וּבָזֶה הוּא אָשְׁרִי וְגִילִי:
כִּי קְדוֹשָׁה וְחַיָּה בִּשְׁבִילִי.

המשורר: אַתְּ כָּל־כָּךְ בִּקְדוֹשִׁים מִתְאַמֶּרֶת;
מִתְרוֹעַעַת עִם הַשּׁוֹשַׁנִּים,
מִתְרוֹעַעַת עִם הָעֲנָנִים!
וְלַהֲנָאָתֵךְ אַתְּ אוֹמֶרֶת
הִתְרוֹעֵעַ גַּם עִם פִּיְטָנִים.

רחל: אַח, בְּלִי־הֶרֶף אוֹתִי תְּבַטֵּל! –
כָּל הַטֶּבַע הַזֶּה הַסּוֹדִי
הוּא חָדֵל כְּבָר מִהְיוֹת לִי אָפֵל.

המשורר: אַף כִּי חשֶׁךְ, בַּחוּץ לֵיל שָׁלַט,
בְּאַוָּה לִבָּתֵךְ מִלְּבָּה
וְתִבְחֲרִי לִהְיוֹת אִי־בִּקְבָּה
לֹא לְבָד...

רחל: בָּאתִי רַק לְרֶגַע קָט
אֶל הַבַּיִת הַזֶּה הַמּוּאָר,
מִהַרְתִּי לָבוֹא, כְּפַרְפָּר
הַמְמַהֵר אֶל מְנוֹרָה מְהַבְהֶבֶת,
אַךְ אֵלֵךְ קְדוֹרַנִּית אַחַר־כָּךְ
אֶל בֵּיתִי
וְאוֹתְךָ אֲדַמֶּה
מֵרָחוֹק,
וְלִכְשֶׁאֶהְיֶה מְאֹהֶבֶת,
לְךָ מִכְתָּב וּמַפְתֵּחַ אֶשְׁלַח.

המשורר: שׁוֹטְטִי, הַשִּׁירָה, שׁוֹטְטִי
מִקִּיטוֹן אֶל קִיטוֹן,
מִגִּנַּת שׁוֹשַׁנִּים
אֱלֵי גַּן הָעֵצִים הַיְשָׁנִים:
הֵם נִרְאִים פֹּה מִבְּעַד לַחַלּוֹן;
כַּאֲשֶׁר לָהּ תֵּלֵךְ הָעַלְמָה
וְאֶל שִׂיחַ יִגַּע סוּדָרָהּ,
יְשַׁפְּעוּ אָז לַקֹּשׁ הַמְקֻצָּץ
נַעֲגוּעֶיהָ שֶׁלָּהּ, צַעֲרָהּ,
וּמִשִּׂיחַ זֶה צֵל וַעֲגְמָה
לֹא־מִדַּעַת יְשַׁפְּעוּ לָעַלְמָה...

רחל: אָמְנָם כֵּן, אָמְנָם כֵּן...

המשורר: וְכַאֲשֶׁר אַלּוּף טוֹב יִזְדַּמֵּן,
לְבָבָהּ בָּאַלּוּף יִשְׁתַּעֲשֵׁעַ
וּפָשַׁע.

רחל: אָמְנָם כֵּן, אָמְנָם כֵּן:
דֶּרֶךְ גַּן זֶה אֲנִי לִי אֵלֵךְ,
וְאַתָּה בַּחַלּוֹן הִתְבּוֹנֵן.

המשורר: אֶעֱמוֹד מִתְעַנֵּג לִרְאוֹתֵךְ
מִתְלַבֶּטֶת בַּגַּן הֶחָשֵׁךְ,
כְּאִלּוּ מְאַהֲבָה וּבְהוּלָה,
חֶצְיֵךְ כְּרוּב וְחֶצְיֵךְ בְּתוּלָה,
גּוֹחֲנָה עַל תַּחְבִּישׁ מִתְקַפֵּד,
כְּאִלּוּ מִתְּמוּנַת בֶּרְן־ג'וֹנְס —
כְּשֶׁאֲנִי בַּחֲמִימוּת כָּאן עוֹמֵד.

רחל: אֲבָל אֵין לְפַחֵד:
לֹא תַקְפִּיא כָּל קָרָה, לֹא תַּרְדִּים,
מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מְרֵיחַ־וְרָדִים
יְעַטְּפוּהוּ בְּתֶבֶן־דָּגָן
וִיפַתְּחוּהוּ בְּיֶרַח נִיסָן
וְיָנוּב וְיִפְרַח מֵאֵלָיו.

המשורר: זֶה נִשְׂגָּב; —
הָעַלְמָה מְעַט נִדְאֶבֶת — ?

רחל: נָא הַבֵּט לַוְּרָדִים שֶׁבַּגַּן,
שֶׁחָבְשׁוּ בְּתַחְבִּישׁ עֲשׂוּי תֶּבֶן;
לְיַד זֶה הַתַּחְבִּישׁ הַקָּרִיר
אֶתְאוֹנֵן לִי לִפְנֵי בַּת־הַשִּׁיר;
אֲסַפֵּר אֶת דִּבְרֵי־הַהֲבַאי,
שֶׁשָּׁמְעוּ כָּאן אָזְנַי;
אֵיךְ חִבְּלוּ לַעֲקֹץ, לְהַבְאִישׁ

אֶת שֶׁבָּאָה הֲלוֹם מְאֹהֶבֶת! —
אֲדַבֵּר עַל לְבַב הַתַּחְבִּישׁ
שֶׁיָּבוֹא כָּאן אֶל הַחֲתֻנָּה —
אוּלַי לוֹ תַּאֲמֵן וְתַשְׂכֵּל
כִּי אֱמֶת מְדַבֶּרֶת רָחֵל.

המשורר: שְׁמֵךְ רָחֵל יִקָּרֵא —

רחל: הֲיָחוֹלֵל
זֶה שִׁנּוּי בְּמַצַּב הַדָּבָר?

המשורר: אַח, פְּנֵי הָעַלְמָה מִתְאַדְּמִים;
אֲנִי שָׂשׂ עַל זֶה שְׁמֵךְ הַמְצַלְצֵל —
אֶת כָּל מִי שֶׁתִּרְצִי נָא קִרְאִי —
שְׁמֵךְ כָּל־כָּךְ הוּא לִירִי...

רחל: אֱמֶת כִּי נָאֶה— —וְעַתָּה
נָא לִשְׁמֹעַ לִי מְעַט וּלְהַסְכִּית.
רְצוֹנִי לְפַעַם, אֲדוֹנִי,
בְּלִבְּךָ הַשְׁרָאָה פִּיוּטִית;
אֵלַי כָּאן, לַחֲתֻנָּה, נָא הַזְמֵן
אֶת כָּל פֶּלֶא, פְּרָחִים, אִילָנוֹת,
חֲזִיזִים, צִלְצוּלִים, שִׁגְיוֹנוֹת...

המשורר: וְתַחְבִּישׁ!

רחל: הַאִם כְּבָר תַּאֲמֵן?!
הַדָּבָר כְּבָר אוֹתְךָ מְעַנְיֵן:
לַיְלָה, תֶּבֶן וְוֶרֶד נוֹבֵל,
זוֹ גְבוּרָה עַל־טִבְעִית בַּתֵּבֵל.

המשורר: תִּתָּכֵן כָּאן כַּרַת חֲתֻנָּה
בְּמַדְרֵגָה גְבוֹהָה!

רחל: וְעַכְשָׁיו מֵעִמְּךָ אֶפָּטֵר!
adieu — הִטְרַדְתִּיךָ שְׁעַת־מָה –
וְעַכְשָׁיו הִנְּךָ שׁוּב מְשׁוֹרֵר.

המשורר: בַּסּוֹדֵר מִתְעַטְּפָה הָעַלְמָה –
וְהִנֵּה מוֹשִׁיטָה הִיא כְּבָר יָד?!

רחל: לֹא גָּדַלְתִּי לְמַדְרֵגָה גְבוֹהָה,
אֶשְׁתַּעֲשֵׁעַ
pour passer le temps לְבָד.

מַחֲזֶה 37

המשורר, הכלה.

המשורר: הַכַּלָּה, כִּסְבוּר אָנֹכִי,
כִּי כָּל מַה שֶׁתִּרְצִי – וְיָקוּם:
פָּנַיִךְ לַהֲבוֹת־אַהֲבָה.

הכלה: הָא כֵּיצַד, לֹא אוּכַל וְלֹא כְלוּם;
אִם דָּבָר בִּרְצוֹנִי יֵחָתֵךְ?

המשורר: עַל פִּי שְׁאֵלָתֵךְ וּפְקוּדָתֵךְ:
כִּי הַיּוֹם אַתְּ כַּלָּה נֶאֱצֶלֶת
כְּיַסְמִין, כַּחֲבַצֶּלֶת...

הכלה: וּמָה הוּא הַדָּבָר הַנָּדוֹן
שֶׁמַּטִּיל זֶה עָלַי הָאָדוֹן?

המשורר: אַתְּ הַיּוֹם, הַכַּלָּה, מְאֻשָּׁרָה,

הַזְמִינִי אוֹרְחִים נָא הֲלוֹם:
נִדְכָּאִים בְּסִטְרָא־אַחֲרָא,
מְרוּדִים, מְעֻנֵּי גֵיהִנּוֹם,
שֶׁרוּחָם מִתְפַּלְּצָה וַאֲמוּלָה
תַּעֲרֹג, תַּחֲרֹג לִגְאֻלָּה.

הכלה: וּלְשֵׁם־מָה הָרוּחוֹת מִן הַתֹּפֶת?

המשורר: כִּי יָבוֹאוּ אֶל הַחֲתֻנָּה,
לִשְׁמֹעַ כָּאן אֶל הַנְּגִינָה...

הכלה: אַךְ הַטַּלִּית עָלַי לֹא־קְטַנָּה;
אֵי מָקוֹם כָּאן אֲשֶׁר יְכִילֵם?

החתן: הַנְּגִינָה תְּשַׁעַשְׁעֵם רֶגַע קָט;
רוּחַ זֶה לוֹ יָנוּחַ מְעַט,
אַחַר־כָּךְ כְּעָשָׁן יֵעָלֵם.

הכלה: הָאָדוֹן מְמַלְמֵל הֲבָלִים;
אוּלַי אֲחֵרִים יֵדְעוּ פֵּשֶׁר
דָּבָר – וְהִנֵּה בַּעֲלִי.

מַחֲזֶה 38

המשורר, הכלה, החתן.

המשורר: הֶחָתָן! אַח, אַתָּה הֶחָתָן!
שְׁמָעֵנִי, אַתָּה הֵן פַּיְטָן
וְהַיּוֹם לְךָ חַג נִשּׂוּאִין!

החתן: מְאֻשָּׁר אֲנִי, כָּל הָעוֹלָם
כֻּלּוֹ לִי הָיִיתִי מַזְמִין;

כֹּה נִפְעָם הִנְנִי, כֹּה נִפְעָם.

המשורר: נָא הַזְּמַן אֵפוֹא אֶת הַתַּחְבִּישׁ
הָעוֹמֵד לוֹ בַּגַּן נֶעֱלָם.

החתן: חַה־חַה־חַה — חַה־חַה־חַה,
בֹּא נָא, בֹּאָה, תַּחְבִּישׁ,
לַחֲתֻנָּה.
הִנְנִי, הֶחָתָן, לְהַזְמִין
אֶת כְּבוֹדְךָ לְשִׂמְחַת
הַנִּשּׂוּאִין!

הכלה: לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת יֵשׁ בְּלִי־חֹק,
וְתוּכַל גַּם אִתָּנוּ לִצְחֹק!

החתן: הֲכִינוֹנוּ סְעֻדָּה הֲגוּנָה;
בֹּא נָא, בֹּאָה, תַּחְבִּישׁ,
לַחֲתֻנָּה!

הכלה: בֹּא נָא, בֹּאָה, אִם חֵפֶץ תַּרְגִּישׁ!

המשורר: חַה־חַה־חַה...

הכלה: חַה־חַה־חַה!
עוֹד מְעַט שְׁעַת־חֲצוֹת כְּבָר תַּקִּישׁ,
בֹּא אֵלֵינוּ הַבַּיְתָה נָא חִישׁ!

החתן: חַה־חַה־חַה...

המשורר: חַה־חַה־חַה...

הכלה: אִם גַּם לָנוּ יִשְׁמַע שָׁם בַּדֶּלֶת,
שֶׁהֲרֵי אַף חֵרֵשׁ הוּא, דַּם־כֶּלֶב.

החתן: אֶת כָּל מִי שֶׁתִּרְצֶה עוֹד הִכָּנֵס
לַהֲתֻנָּתֵנוּ,
לְשִׂמְחַת לְבָבֵנוּ!

הכלה: הִתְעַלֵּם, הִתְעַלֵּם!

החתן: חַה־חַה־חַה,
אִם גַּם לָנוּ יִשְׁמַע—?

(המסך)

מַעֲרָכָה שְׁנִיָּה

הנרות כבויים; על השולחן עששית־מטבח קטנה.

מַחֲזֶה 1

בעלת־הבית, איסיה.

בעלת־הבית: צָרִיךְ לְהַשְׁכִּיב אֶת הַטַּף
לִישׁוֹן, שְׁעַת־חֲצוֹת כְּבָר הִגִּיעָה.

איסיה: אֵינֶנִּי רוֹצָה עוֹד לִישׁוֹן
כָּל זְמַן שֶׁיִּהְיוּ מְנַגְּנִים,
וְאוֹתָם הַיְּלָדִים יְשֵׁנִים,
יִשְׁכְּבוּ נָא לָהֶם בַּקִּיטוֹן.

בעלת־הבית: בֹּאִי הֵנָּה מִיָּד!

איסיה: הוֹי, אִמָּא,
רַק עוֹד פַּעַם אַחַת בַּמְּעֻגָּל;
אֶסְתַּכֵּל בָּהֶם מִן הַכִּירָה.

בעלת־הבית: לֹא תִּרְצִי מָחָר בַּבֹּקֶר לָקוּם;
מִן הָעֶרֶשׂ צָרִיךְ לְחַלְּצָם
וְאֶל הָעֶרֶשׂ צָרִיךְ לְאַלְּצָם.

איסיה: לֹא אֵלֵךְ, לֹא, אִמָּא חֲבִיבָה,
עוֹד מְעַט וְיִהְיֶה הַשִּׁבּוּס,
אֲנִי צְרִיכָה לִרְאוֹת הַשִּׁבּוּס,
לֹא אֵלֵךְ, הוֹי אִמָּא חֲבִיבָה,

רַק הַיּוֹם, רַק הַיּוֹם!

בעלת-הבית: עֵינַיִךְ הֵן כְּבָר מְמַצְמְצוֹת,
הִנֵּה־זֶה מִתְדַּבְּקִים רִיס אֶל רִיס.

איסיה: מָה חָפַצְתִּי לִהְיוֹת גְּדוֹלָה:
כַּאֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ שְׁשְׁבִינִים,
כַּאֲשֶׁר יַחְבְּשׁוּ הַשָּׁבִים.

בעלת-הבית: נָא הָבִיאִי לְכָאן הַמְּנוֹרָה,
נַעַנְעִי הָעוֹלָל,
הִשְׁתַּדְּלִי לַעֲשׂוֹת כְּשׁוּרָה
וְתֵצְאִי בַּמַּעְגָּל.

מַחֲזֶה 2

בעלת־הבית, איסיה, קלימינה.

קלימינה: (בחדר השני)
הִנֵּה־זֶה הַשִּׁבּוּס, הַשִּׁבּוּס,
מַהֲרִי נָא וּבוֹאִי לַסָּף,
כִּי לְכָל הַנְּשׂוּאוֹת הוּא הֶכְרֵחַ!

(שתיהן מדליקות נרות־חלב קטנים, פמוטים בידיהן והן פונות והולכות אל חדר-החתונה, שבו מתקים השבוס. אחרי צאתן רגע משתעשעת איסיה במנורה ומסתכלת בלהבת. האורלוגין שבחדר מקיש שעת־חצות.)

מַ חֲ זֶ ה 3

איסיה, התחב״ש.

התחביש: מִי קְרָאַנִי לְכָאן,
מַה דָּרַשׁ?

לָבַשְׁתִּי תִּלְבֹּשֶׁת
שֶׁל קַשׁ;
הִנְנִי בַּחֲתֻנָּה כְּאָדוֹן,
יָבוֹאוּ אוֹרְחִים כָּאן – הָמוֹן,
אַךְ סוֹפָהּ לָהּ תִּגְעַשׁ.
כָּל אֲשֶׁר בִּלְבַב־גֶּבֶר יִדּוֹם,
כָּל אֲשֶׁר אִישׁ יִרְאֶה בַּחֲלוֹם:
אִם הוּא חֵטְא,
אִם הִיא שְׂאֵת,
אִם אֶבְיוֹן,
אִם אָדוֹן,
לַחֲתֻנָּה יָאֲתָה הוּא הֲלוֹם.

איסיה: אַי, אַי, אַי – אַי, אַי, אַי,
אַשְׁפָּה זוֹ מַה לָּהּ כָּאן?

התחביש: מַלְלִי לְאַבָּא
כִּי יָבוֹאוּ אוֹרְחִים,
כַּאֲשֶׁר לוֹ בִּקֵּשׁ.

איסיה: וְאַתָּה מִזֶּה לֵךְ,
בֶּן־אַשְׁפָּה, הַתַּחְבִּישׁ,
אֶל הַגַּן כַּלֵּךְ חִישׁ!

התחביש: מַלְלִי לְאַבָּא...

איסיה: אֶל הַגַּן כַּלֵּךְ חִישׁ,
בֶּן־אַשְׁפָּה, הַתַּחְבִּישׁ!

התחביש: לַחֲשִׁי בְּאֹזֶן אִמָּא...

איסיה: גְּשָׁה הָלְאָה, טִפֵּשׁ!

התחביש: מִי קְרָאַנִי לְכָאן,
מַה בִּקֵּשׁ... ?

איסיה: הוֹי עַצְלָן, הוֹי עַצְלָן,
לֵךְ מִזֶּה, אֶל הַגַּן !

התחביש: לָבַשְׁתִּי תִּלְבֹּשֶׁת שֶׁל קַשׁ
הִלְבִּישַׁנִי אַבָּא בְּעַצְמוֹ,
כִּי חָשַׁשׁ, כִּי חָשַׁשׁ
פֶּן אֶקְמֹל, שִׂיחַ־וֶרֶד,
בְּרוּחַ־סְתָו מִסְתָּעֶרֶת ;
חֵי נַפְשִׁי, חֵי נַפְשִׁי,
כִּי מִנַּיִן, הַגְּבֶרֶת,
לִי זֶה לְבוּשִׁי ?...

איסיה: לֵךְ מִזֶּה, אֶל הַגַּן,
גֹּלֶם־קַשׁ !

התחביש: מִי קְרָאַנִי לְכָאן,
מַה דָּרַשׁ ?

. . . .

מַ חֲ זֶ ה 4

מריסיה, וויטק.

מריסיה: הִנָּפֵשׁ לְךָ, וּוִיטֶק, שָׁעָה,
גַּם אֲנִי מֵרִקּוּד מְיֻגָּעָה.

וויטק: הוֹי אִשְׁתִּי, אַתְּ מַחְמַל־נִשְׁמָתִי,
מֶה עֲגוּמָה לָךְ נַפְשִׁי, מֶה עֲגוּמָה,
אַתְּ לְכִי נָא לִצְהֹל וְלִרְקֹד...

מריסיה: חָלִילָה לִי לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר
הַזֶּה, הַאֲנִי לֹא אֶעֱמוֹד
עַל־יָדֶךָ?

וויטק: הִלֵּךְ סְחַרְחַר
רֹאשִׁי עָלַי לְפֶתַע פִּתְאֹם,
כְּאִילוּ הָיְתָה חֲתֻנָּתֵךְ זֶה הַיּוֹם,
(מנעים) «אֲבָל לֹא שֶׁלָּנוּ, מַרִיסְיָה,
אֲבָל לֹא שֶׁלָּנוּ...»

מריסיה: בֹּא הָסֵב שָׁם עַל־יַד הַפְּעוּטוֹת,
תִּישַׁן נָא שָׁעָה וְתַחְלִים.

וויטק: רֹאשִׁי עָלַי הִלֵּךְ סְחַרְחַר,
אַךְ נִכְנֹס נִכְנַסְתִּי לַחֲדַר
הַנּוֹגְנִים וְנִרְאָה בְּעֵינַי:
עַל־יָדֵינוּ רְפָאִים זוֹחֲלִים...

מריסיה: דְּמוּת שְׁחוֹרָה עַל־גַּבֵּי הַכְּתָלִים
אַחֲרֵי כָּל אֶחָד הִיא רוֹדֶפֶת —
הַבֵּט, הִיא בָּאָה מִן הָאוֹר —?

וויטק: (מנעים) «הַמְשָׁרֶתֶת, אֶת סוּסֵךְ נָא שְׁמֹר,
פֶּן יַחְטֹף הָאָדוֹן דּוֹדָתֵךְ...»
הַגִּישִׁי אֶת פִּיךְ, רַעְיָתִי.

מריסיה: תִּתְאַוֶּה מָה —?

וויטק: מַרִיסְיָה שֶׁלִּי!

(כששניהם פונים והולכים אל הקיטון שבירכתים, נוטלת מריסיה את העששית מעל השולחן. החדר נשאר באפל — רק הקיטון מואר ומבעד לדלת־החתונה הפתוחה חודר פס־אור.)

מַחֲזֶה 5

מריסיה, הצלם.

הצלם: מְיֻעָד בִּשְׁבִילֵךְ הָיִיתִי,
כִּלָּתִי אַתְּ הַנֵּךְ.

מריסיה: הֵן הָיָה כְּחָתָן לִי הָיִיתָ,
הִבְטַחְתָּ כָּל־כָּךְ.

הצלם: בָּרָה כַּחַמָּה אַתְּ הָיִית לִי,
בְּבֵיתִי לִי מַה קַּר.

מריסיה: אֵיזֶה קוֹר יְנַשֵּׁב מֵעֵינֶיךָ,
לְבוּשְׁךָ מַה סָּמַר.

הצלם: פָּנַיִךְ לֶהָבוֹת, אֵשׁ יוֹקֶדֶת,
הַדָּם בָּךְ נִסְעָר.

מריסיה: יְעוּדָה בִּשְׁבִילְךָ הָיִיתִי,
חֲתָנִי הַנִּשְׁכָּח.

הצלם: מָרִים, כַּלָּתִי, הוֹי, מַרִיסְיָה,
חֲלוֹמִי הַמְּמֻשָּׁךְ.

מריסיה: וְאַיֵּה אַתָּה נָח, אֵי תִּשְׁקֹט?
נָסַעְתָּ לְעָרִים נָכְרִיּוֹת,
הַרְבֵּה לְךָ חִכִּיתִי, הַרְבֵּה,
לֹא יָכֹלְתִּי יוֹתֵר לְחַכּוֹת.
אַיֵּה אַתָּה נָח, אֵי תִּשְׁקֹט,
אֵי תָּגוּרָה, אַיֵּה?

הצלם: שׁוֹטַטְתִּי בְּעָרִים שָׁם שׁוֹנוֹת,
טַיָּסן, רַק רָדַפְתִּי בְּלִימָה,

עַד שֶׁבָּאתִי אֶל תּוֹךְ אֲדָמָה,
בָּהּ אוֹכֶלֶת אוֹתִי הָרִמָּה.

מריסיה: הוֹ, אֵלִי, הוֹ, אֵלִי,
כְּבָר אוֹכֶלֶת אוֹתְךָ הָרִמָּה!

הצלם: מִן הַמַּטְּרִים צוֹדְדַנִי הַהֵד,
הִנְנִי לְפָנַיִךְ עוֹמֵד;
מִבָּתִּים צוֹדְדוּנִי הֲבָרוֹת,
נִזְכַּרְתִּי עֲבָרוֹת, עֲבָרוֹת;
הַבַּיִת שֶׁלִּי, מֵעֵין קֶבֶר,
אֵינֶנִי דוֹרֵשׁ מוֹתָרוֹת,
עָבַרְתִּי נִסָּיוֹן לֹא אֶחָד,
אַךְ בָּזֶה, שֶׁאֲנִי כְּאִילוּ מֵת,
אַל תַּאֲמִינִי, כִּי זֶה לֹא אֱמֶת;
חַי הָרוּחַ, הָרוּחַ הוּא חַי,
כַּאֲפַרְכֶּסֶת עָשִׂיתִי אָזְנַי,
מִן הַמַּטְּרִים צוֹדְדַנִי הַהֵד.

מריסיה: וְאַיֵּה קִבְרְךָ הוּא? אַיֵּהוּ?
וַדַּאי שֶׁרָחוֹק הוּא מִדַּי,
לֹא יַגִּיעַ אִישׁ, לֹא יִמְצָאֵהוּ...

(היא מסוככת בידה על עיניה, אך הוא מסיר
בבהלה את כף־ידה.)

הצלם: הַדְּמָעוֹת יִצְרְבוּנִי, יְלַהֲטוּנִי,
קִבְרִי – יִקָּחֵהוּ הַשֵּׁד!
הִנְנִי לְפָנַיִךְ עוֹמֵד!
הֲתִזְכְּרִי אוֹתוֹ יוֹם נֶעֱלָם

עֵת עָמַדְנוּ בְּצֵל־הָאֳגָם,
עֵת עָמַדְנוּ כְּחֹם צָהֳרַיִם
בְּיֶרֶק הַגַּן אָנוּ שְׁנַיִם
וְכַף־יָד בְּכַף־יָד נְתוּנָה — ?

מריסיה : זֶה רַבּוֹת, כֹּה רַבּוֹת בַּשָּׁנִים.

הצלם : נָא הָסֵבִּי אֵלַי הַפָּנִים.

מריסיה : כַּף־יָד בְּכַף־יָד נְתוּנָה —
הַמְשַׁדֵּךְ אָז יָצָא מִבֵּיתֵךְ.

הצלם : זֶה רַבּוֹת, כֹּה רַבּוֹת בַּשָּׁנִים.

מריסיה : הֵן יָכֹלְתִּי לִזְכּוֹת לַחֲתֻנָּה,
כְּמוֹ זוֹ שֶׁל עַכְשָׁיו, מְבֹרֶכֶת.

הצלם : נִרְקֹד, נִרְקֹד חַת סָבִיב,
אַחַר־כָּךְ הֵן עָלַי שׁוּב לָלֶכֶת.

מריסיה : הֲרֵי יֵשׁ כָּאן הַרְבֵּה מִידִידַיִךְ,
הִשָּׁאֵר נָא שָׁעָה.

הצלם : חַת סָבִיב,
— — — — — —
אַחַר־כָּךְ הֵן עָלַי שׁוּב לָלֶכֶת,
לָלֶכֶת וְאֵין לְהָשִׁיב.

מריסיה : כְּבַהֲרֵי חֲתֻנָּתֵנוּ הַיּוֹם ;
חַת סָבִיב, חַת סָבִיב !

הצלם : אֵיזֶה עֶצֶב שׁוֹרֶה עַל מִצְחֵךְ...

מריסיה : אֵיזֶה קוֹר מְנַשֵּׁב מִשְּׂפָתֶיךָ...

הצלם: אַמְּצֵינִי הֵיטֵב אֶל כְּסוּתֵךְ,
הַכְנִיסִינִי נָא אֶל זְרוֹעוֹתַיִךְ...

מריסיה: אַל תֹּאחַז בִּקְרָשַׁי, הִתְמַלֵּט,
מַה נּוֹדֵף מִמְּךָ רֵיחַ שֶׁל מֵת.

הצלם: אֶהֱבִי...

מריסיה: אַל תִּגַּע בְּפָנַי!

הצלם: אַל נָא לִי תְּסָרְבִי – זֶה הֲבָאִי...

מריסיה: קוֹר־שְׁאוֹל מִלְּבוּשְׁךָ כֹּה יִשּׁוֹם,
לֹא, אַתָּה לֹא שֶׁלִּי, לֹא שֶׁלִּי!

הצלם: עָלַי לָלֶכֶת וְאֵין לְהָשִׁיב,
הַחַת סָבִיב...

מריסיה: הוֹי עֲמֹד, עֲמֹד הֹם!

מַחֲזֶה 6

מריסיה, וויטק.

וויטק: מַה־לָּךְ, כִּי חָוְרוּ כֹּה פָּנַיִךְ –?

מריסיה: אוֹרוֹת הֵם שֶׁכָּבָה יָנוּחוּ
עַל פָּנַי...

וויטק: הֵן כֻּלָּךְ אַתְּ מֻזְהֶלֶת.

מריסיה: כִּי נָשְׁבָה בְּפָתְחִי אֶת הַדֶּלֶת
אֵיזוֹ רוּחַ־סוֹעָה – אֵין דָּבָר –

וויטק: וְהִנֵּה אֹדֶם שׁוּב אֶת פָּנַיִךְ עָבַר –

מריסיה: זָהוּ, וויטֶק, מִמַּרְאֵה־עֵינֶיךָ;
אַמְּצֵנִי אֵלֶיךָ, אֵלֶיךָ,

הֱיֵה לִי אַתָּה הַמֻּבְחָר!

ווישק: (פורם) »מַרִיסְיָה, נָא בֹּאִי לַשְּׁבִי,
עֲלֵי תֶּלֶם־שָׂדִי הַיְחִידִי«.

מַחֲזֶה 7

סטנצ׳יק, העתונאי.

סטנצ׳יק: (בלכתו) אֵי־מִי נָע אַחֲרַי לִבְלִי־הֶרֶף.

העתונאי: אֵי־מִי זֶה לְפָנַי רַק זָנוּעַ.

סטנצ׳יק: (אחרי שבתו)
בַּיִת קָט, אֹהֶל צַר וְצָנוּעַ:
פּוֹלַנְיָה עַל כָּל הַפְּרָטִים,
דְּמָעוֹת, חֲלוֹמוֹת, חֲטָאִים,
זֻהֲמָה, נִוּוּל, שֶׁקֶר וּגְנַאי;
אַח, יוֹתֵר יְדַעְתִּיהָ מִדַּי!

העתונאי: מִי הִנְּךָ? —

סטנצ׳יק: לֵיצָן.

העתונאי: (בהכירו אותו) אִישׁ גָּדוֹל!

סטנצ׳יק: כֵּן, גָּדוֹל כִּי בִּלְבוּשׁ־לֵיצָנִים;
כֵּן, גָּדוֹל כִּי הָלַךְ לְעוֹלָמוֹ;
הֵם הוֹלְכִים וְרַבִּים אֶצְלְכֶם,
יֵשׁ כִּמְעַט בְּמַמְבִּיּוֹת־לֵיצָנִים;
Salve, אָח!

העתונאי: Salve, אָב! הֵן שׁוּרַת
לֵיצָנִים מְעֻלִּים פַּסָּה מֶנּוּ.

לְבַשְׁנוּ צוּרָה אֲפוּרָה,
פּוּגֶה זִיו הָעָם וְאֵינֶנּוּ.
הוֹלְכִים וְכָבִים לַפִּידִים,
שֶׁבִּידֵי הַהִידוּקִים יוֹקְדִים.
פָּחֲתוּ וְאָכְלוּ הַנֵּרוֹת,
וְהָיוּ וּדְבוּקִים לַיָּדַיִם,
הַיָּדַיִם עוֹדָן בּוֹעֲרוֹת
לְאוֹתוֹ צַד מְכַשֵּׁף — לָאֲפָסַיִם. —
דָּרוּשׁ לַעֲבוֹדַת זֶה הָעָם
מַחֲנֶה־לֵיצָנִים מְסֻיָּם;
נַפְשׁוֹת הַהִידוּקִים תְּעֻנֶּינָה,
לְכְאֵבָם מָלֵא צְחוֹק פִּי־עַצְמָם;
נִדְעָכִים הַנֵּרוֹת שֶׁלָּעָם,
נוֹרָאוֹת, נוֹרָאוֹת תֵּעָשֶׂינָה,
בְּלַעַג וְקֶלֶס אֶצְלֵנוּ
לְאַמֵּץ וּלְעוֹרֵר אֱלֵי פְּדוּת
אֶת הַלֵּב שֶׁנֶּעֱרַל בְּעַבְדוּת,
הַמְּמַזֵּג וּמְכַוֵּן אֶת דָּמֵנוּ.

סטנצ׳יק: וְעַל־כֵּן טוֹב לִישׁוֹן — —

העתונאי: הִיְנוּ הַךְ!

אֲנִישַׁן אֶת נַפְשִׁי עֲנִיָּה
וְאַף גַּם אֶת אָחִי אֲיַשְּׁנָה;
הַיְנוּ הַךְ, הַיְנוּ הַךְ,
כְּרָעָה כְּטוֹבָה, כַּךְ וְכַךְ,
נוֹרָאוֹת, נוֹרָאוֹת תֵּעָשֶׂינָה.

לְהַבִּיט עַל מַהֲלַךְ מְאֹרָעוֹת
רְחוֹקִים כֹּה מִן הַחֲלוֹמוֹת,
רְחוֹקִים מִכָּל מַה שֶׁהָיָה
כֹּה גָּדוֹל וְנִשְׂגָּב עַד־בְּלִי־דַי;
כִּי כָל מַה שֶׁהָיָה כְּבָר אָבַד
וְנִבְלַע בָּעֲלָטָה לַעֲדֵי־עַד:
אַגָּדוֹת עַל שְׁלִישִׁי שֶׁבְּמַאי!
בָּאָרוֹן שַׂמְנוּ אֵם נִפְטָרָה
וְאָחוֹת וְכָל בְּנֵי־מִשְׁפָּחָה;
הַכֹּהֵן זָרַק מַיִם טְהוֹרִים,
קַבְּרָנִים סָתְמוּ אֶת הַקְּבָרִים;
צֶאֱצָאִים, נִשְׁאֲרוּ פֹּה בַּחֶלֶד,
נֶהֱנוּ מִסְּעֻדַּת־הַבְרָאָה,
צָהֲלוּ צָהֳלָה הַמְקַלֶּלֶת;
מוֹתְתוּ בַּשִּׁכְרוּת נִשְׁמָתָם
וְלֹא יָכְלוּ לְמוֹתֵת לְבָבָם.
עוֹד נִשְׁאַר הַלֵּבָב שֶׁיִּקְרָא
מְדַמֵּעַ בְּשַׁעֲרֵי בֵּית־יִרְאָה,
שׁוֹתֵת־דָּם עַל מִפְתַּן הַמִּקְדָּשׁ,
וְעוֹד הוּא בָּעֱנוּת מְיֹאָשׁ,
וְעוֹד הוּא בַּהֲמוֹן־רַחֲמִים
הָאָשֵׁם אֶת עַצְמוֹ יַאֲשִׁים.

סטנצ'יק: כְּבוֹדוֹ, כְּנִרְאֶה, הוּא מַקְדִּישׁ
כָּאן וִדּוּי עַל פִּשְׁעֵי אֲחֵרִים;
וּבוֹכֶה בִּדְמָעוֹת זֶה שָׁלִישׁ
וְשׁוֹטֵף אֶת הַלֵּב בְּדָמִים;

וְאוּלָם מִדְּבָרָיו כֹּה נִכָּר,
כִּי בָּרִיא הוּא מִלְּגוֹ וּמִלְּבַר;
מַצַּב־רוּחַ יוּטַב לוֹ מָחָר.–
הוּא נָכוֹן עוֹד לִבְכּוֹת תַּמְרוּרִים,
לְהִתְרַגֵּשׁ מִפִּשְׁעֵי אֲחֵרִים,
נְגָעָיו שֶׁל הָרֶעַ לִרְאוֹת,
חֲטָאִים, כְּתָמִים, מִגְרָעוֹת;
וּבִמְקוֹם הֶעָמִית – בְּגָלוּי
לַעֲרֹךְ וּלְהַשְׁמִיעַ וִדּוּי. –
בֶּאֱמֶת, זוֹ חוּכָא־וּטְלוּלָא! –
שֶׁמָּא גַּם בִּתְשׁוּבָה גְדוֹלָה
עַל פִּשְׁעֵי אֲחֵרִים לַחֲזֹר?

הָעִתּוֹנַאי: עֲוֹן־אָבוֹת יִפָּקֵד עַל בָּנִים;
בְּנֵיהֶם שֶׁל נִקְלִים הֵם נִקְלִים;
זֶה קַלֵּל יְקַלֵּל, זֶה יָאֹר –
גִּין־וְנֶכֶד יִזְכֹּר, אָח יִזְכֹּר,
מִי אָשֵׁם, מִי שָׂם אֶל הַכְּבָלִים,
כִּי הַיָּד, שֶׁהָיְתָה יַד־זָדוֹן,
הָיְתָה יָד מִשֶּׁלָּנוּ. – מָדוֹן
הוּא נִצְחִי שֶׁבֵּין גּוּף וּנְשָׁמָה;
בּוֹ רְפָאִים נִצְמָתִים וְנוֹפְלִים –
חֶרֶב־פִּיפִיּוֹת לַמִּלְחָמָה –
הַגְּדֻלָּה מַכְבִּידָה אֶת עֻלָּהּ,
הִיא נוֹשֵׂאת בִּכְנָפֶיהָ קְלָלָה,
פְּשָׁעִים וִיגוֹנִים הִיא תַּגְבִּירָה,
תָּבִיא כְּתֹנֶת־דָּם דִּינִירָה;

גְּדֻלָּה: חֵטְא, קַטְנוּת: נִמְבְזָה —
וְאֵיזוֹהִי הַיּוֹם רְשׁוּתֵנוּ?!
יַד קוֹסֶמֶת גָּדְרָה וְגָנְזָה
אֶת שְׂדוֹתֵינוּ.

סטנצי׳ק: דְּמָעוֹת מִמָּקוֹר!
הַיְגוֹנִים הֵם כָּל־כָּךְ מוּזָרִים!
מַה־לְּךָ, כִּי חָרַדְתָּ כָּל־כָּךְ
עַל אוֹתָם הַנָּחִים בִּקְבָרִים?
הֲתַחְשֹׁב, כִּי שׁוֹכְנֵי־הֶעָפָר
יִתְחַדְּשׁוּ בְּמַלְבּוּשׁ נֶהְדָּר —
וּשְׁלוּב־זְרוֹעַ עִם אֵל הָרְפָאִים
תַּהֲלֹךְ לְמִשְׁתֵּה־עִנּוּיִים —
וּכְמָנָה תְּהֵא סִיבָא וְזוֹלֵל
אֶת כָּל מַה, בּוֹ כָּל אִישׁ נִתְרַעֵל;
תְּהֵא סִפֵּג וְקוֹלֵט וּמַרְגִּישׁ
כָּל אוֹתוֹ הָרָקָב שֶׁל כָּל אִישׁ;
הֲכָזֶה יְהִי דָּמֶךָ?!

העתונאי: דָּמִי —
הַאֵדַע אֶת קְרִיאַת הַשְּׁחָפִים,
בְּטוּסָם עַל רָאשֵׁי הַסְּלָעִים,
זוֹ קְרִיאַת־שְׁחָפִים עֲגוּמָה,
נוֹהִיָּה, אֲיֻמָּה,
כְּשֶׁהֵם רָחֲקוּ מִן הַחוֹף,
בַּיָּם שֶׁקֶט, בָּאֹפֶק עָבִים,
אַךְ הַסַּעַר רָחוֹק עוֹד מִנְּשֹׁף.

רק שְׁמָמָה וַעֲזוּבָה עַד אֵין־סוֹף –
וּכְנָפַיִם נְשׂוּאוֹת לַמְּעוּף
הֵנָּה לֹא תַּעֲרֹגְנָה לָשׁוּב,
וְיוֹדְעוֹת הֵן, כִּי שָׁם, אָן תִּשְׁאַפְנָה,
אֵין לִמְצֹא כְּלָל מָנוֹחַ לָהֶן;
נֶאֱמָנוֹת לַקְּלָלָה שֶׁלָּהֶן
מִבְּלִי־הֲפוּגוֹת הֵן תְּפַרְחֵנָה,
עַד תִּקְלַח אֶל הַפֶּה זִרְמַת־דָּם
מֵעָמָל וּתְלָאָה – וְתִצְנַחְנָה,
בְּלִי דִמְעָה שֶׁל בְּרָכָה בְּעִתָּהּ,
כִּי הַמָּוֶת הִנּוֹ רְוָחָה
וּרְוָחָה הִיא מִיתָה.

סטנצי׳ק: מַה־נָּתַתָּ קוֹלְךָ בְּנִהְיוֹת;
הִיְהַדֵּד בְּאָזְנְךָ בָּעֲזוּבָה
רַק צִלְצוּל שֶׁל אֶנְקַת־הַלְוָיוֹת?

– – – – – – –

הֲשָׁמְעָה נַפְשְׁךָ נִלְמוּדָה,
אֵיכָה הוּא יְצַלְצֵל מִמְּצוּדָה?

העתונאי: זִיגְמוּנְט, זִיגְמוּנְט...

סטנצי׳ק: פַּעֲמוֹן
מַלְכוּתִי: – שָׁם יָשַׁבְתִּי רִאשׁוֹן
בַּמַּלְכוּת, בֵּין בָּאֵי הֶחָצֵר:
בֵּין כַּלּוֹת וּבָנוֹת אֲחֵרוֹת,
וּמַקְהֵלָה גְדוֹלָה שֶׁל הַקְּלֵר
שָׁם הִנְעִימָה הַמְּנוֹן;

וְעָלָה הַפַּעֲמוֹן.
הַכֹּל שָׁרוּ אֶל עָל,
וְעָלָה הַפַּעֲמוֹן —
וּבְשִׂיא הוּא נִתְלָה
וּמִשִּׂיא הִצְטַלְצֵל בִּמְלֹא־הוֹד:
קוֹל עָלָה, קוֹל עָלָה,
הִתְהַדְהֵד בַּמֶּרְחָב,
הִתְנַעֲנַע תַּחַת־עָב,
וְהָעָם הִשְׁתַּחֲוָה וַיִּקֹּד.
אֶת הַמֶּלֶךְ רָאִיתִי
וְהִנֵּה הוּא צוֹהֵל...
הַפַּעֲמוֹן הִצְטַלְצֵל...

— — — — — —

העתונאי: הֲלֹא הוּא כֹּה מַכֶּה בַּפַּעֲמוֹן,
עֵת נִקְבֹּר כָּאן אֶת כָּל הַיָּקָר;
מְצֻוֶּה, שֶׁנֵּלֵךְ בֶּהָמוֹן
לִשְׁמֹעַ אֶל רִנַּת־כְּנֵסִיּוֹת
בִּמְבוּכָה גְדוֹלָה שֶׁל דֵּעוֹת,
בְּהִתְאַנְּחוּת גְדוֹלָה שֶׁל הָרוּחַ;
הוּא אָדוֹן, פַּעֲמוֹן מַלְכוּתִי
שֶׁאֵינֶנּוּ חָדֵל לְצַלְצֵל
בְּלִבּוֹ הַפָּקוּעַ:
נְעִימָתֵנוּ. — הַתְּהוֹם לְרַגְלַי,
אֶעֱמוֹד, לֹא־אֵדַע אֵי שְׁבִילַי.

סטנצי׳ק: לוּ בְּתַרְתָּ הַלֵּב בִּי לִשְׁנַיִם,

מָצֹא לֹא תִמְצָא בּוֹ אַחֶרֶת:
רַק בּוּשָׁה וְחֶרְפָּה וּכְלִמָּה,
כְּלִמָּה הַבּוֹעֶרֶת;
כְּאִלּוּ גְזֵרָה מִשָּׁמַיִם
דָּחֹק תִּדְחָקֵנוּ לַתְּהוֹם–

העתונאי: אַתָּה דָּמוּת!

סטנצי'ק: אֲנִי כְּלִמָּה!!
וְיוֹדֵעַ אֲנִי גֵיהִנּוֹם
חַי, וָרַע מִשֶּׁל דַּנְטֶה.

העתונאי: אֲנִי חַי בְּגֵיהִנּוֹם!

סטנצי'ק: עִם קָהָל אֱלֵי תְּהוֹם!

העתונאי: הַקָּהָל!
הִנֵּה־אֵל יִסּוּרִים מַדְאִיבִים,
צְחוֹק וָקֶלֶס –
הֲלֹא אָנוּ רוּחוֹת עֲנָוִים. –
«עַם קָהָל» פֵּרוּשׁוֹ צַעֲצוּעַ,
«עַם קָהָל» – יוּהֲרָא שֶׁל בֶּן־שׁוּעַ,
«עַם קָהָל» הוּא אֶגְרוֹף אִכְּרִי,
«עַם קָהָל» – אַהֲבַת הַתְּכִי,
עַל־אֱנוֹשׁוּת, בַּטְּלָנוּת–
וְעִם זֶה אַף אוֹתָהּ הַקַּטְנוּת,
הַלֵּבָב שֶׁפָּקַע וּמִתְפַּלֵּשׁ.

סטנצי'ק: נָאֶה דּוֹרֵשׁ,
כְּדַבְּרָנִים הַגְּדוֹלִים לְמַדַּי,

חָסֵר מֵאוֹתָם הַגְּזָעִים
שֶׁל יָמַי...

העתונאי: הֵן מוּטָב לִי, מוּטָב כְּבָר פִּי־אֶלֶף
הַקֵּץ לַיָּמִים
מֵרְדִיפָה זוֹ, מִזֶּה מֵרוּץ־סֶלֶף
לִתְהוֹמוֹת, מִדְּרוֹנוֹת, מַעֲקָשִׁים!
אַח, הַקֵּץ, אַח, הַקֵּץ לַמְּעוּף!
כִּי מִלְחֶמֶת־הַלֵּב נֶחֱשֶׁלֶת,
עַל צוּרִים אֶתְמוֹטֵט וְאָשׁוּב,
הַתְּפִלָּה עַל שְׂפָתַי מִתְחַסֶּלֶת,
אַח, הַקֵּץ, אַח, הַקֵּץ לַמְּעוּף!–
לוּ הַכֹּל יְמֻגַּר בְּאִי־יְכֹלֶת,
יִשָּׂרֵף, לֶעָפָר יִתְמוֹלֵל,
כְּעַמּוּדִים שֶׁהָיוּ לְמַפֹּלֶת,
וַאֲנַחְנוּ נִפֹּל, נִתְרַעֵל
בְּאַרְסֵי סְעוּדַת־הַבְּרָאָה!
לוּ הַכֹּל זֶה יֵלֵךְ לִבְלִימָה:
כָּל תַּעֲנִית פּוֹלָנִית הַמְּקֻדֶּשֶׁת
לְנִשְׁמוֹת קְדוֹשִׁים פּוֹלָנִים,
כָּל אוֹתָם הַגְּשָׁרִים, גִּשְׁרֵי־קֶשֶׁת
הַמְּתוּחִים עַל פְּנֵי הַשְּׁמָמָה,
תְּמוּנוֹת שַׁעֲשׁוּעִים בִּבְתָרִים
מִצֶ'נְסְטוֹחוֹבָה וְכָל הָאֱמוּנוֹת!–
אֶקְרָאָה לְשׁוֹאָה!!

סטנצ'יק: כּוֹס־חֳרָבוֹת...

העתונאי: שֶׁאוּלַי סוֹף־כָּל־סוֹף הַשּׁוֹאָה
תַּעֲלֶה מֵחָזֵנוּ שַׁוְעָה,
אֲשֶׁר לָנוּ תִּהְיֶה,
קוֹל־הַדּוֹר הֶהָגוּן. —
הַמַּצְפּוּן, הַמַּצְפּוּן!
כְּבָר הָיוּ אֲמִתּוֹת עַד־בְּלִי־דַי־
אֲמִתּוֹת, אוֹ דְבָרִים שֶׁל הַבַּאי?
נַעֲמוֹד עַל גְבוּלוֹת פּוֹלָנִים
וְהַהֹוֶה שֶׁלָּנוּ מֵאֶפַע,
מִכִּשְׁרוֹנוֹת־צַעֲצוּעִים, פַּרְפָּרָאוֹת.

סטנצ׳יק: כּוֹס־חֲרָבוֹת!
הִפְסַדְתָּ אֶל שֻׁלְחַן הַיָּרוֹק,
אוֹ אוּלַי עִם נָשִׁים בְּקַדַּחַת
סִבַּבְתָּ נַפְשְׁךָ עַד לִצְחוֹק,
וּבְזֹאת הַמְּשׁוּבָה הַנִּצַּחַת
תִּרְדֹּף בְּמַקֶּךָ מְסֻנָּר.
וְכַאֲשֶׁר יִנָּשְׁפוּ הַסּוּסוֹת,
וְהַמַּק הַדָּעוּךְ יְסֹעַר,
הַדְּרָכִים אָז יִירְטוּ לְנֶגְדֵּךְ,
וּצְעָקָה, אֲנָחָה וְקַדִּישׁ
כְּלֵיצָנוּת יֵחָשְׁבוּ בְּעֵינֶיךָ,
אֲשֶׁר לֹא תִּשְׁבֹּר לְבַב אִישׁ.
יָדַעְתִּי מָה הִיא נְגִיעַת־לֵב
בְּמַסְמְרוֹת, שֶׁבְּלֵב זֶה נִתְקָעוּ,
לְהִלָּקוֹת בְּמוֹ־שׁוֹט בְּשַׂר־עַצְמוֹ
וְלִירֹק עַל פְּשָׁעִים – אֵדַע מָה הוּא.

אֲבָל אֵין לְשַׁקֵּץ אֶת הַקֹּדֶשׁ,
קְדוֹשִׁים - אוֹתָם יֵשׁ לְהַחְשִׁיב,
אֲבָל אֵין לְשַׁקֵּץ אֶת הַקֹּדֶשׁ:
זֶה מַכְאִיב.

העתונאי: **Tragediante...**

סטנצי׳ק: **komediante,**
עֲבוּרְךָ זֶה שַׁרְבִיט־לֵיצָנִים.

העתונאי: בָּה אַתָּה תְּאֻמָּן, אוּמָּן שָׁב,
הַיּוֹדֵעַ רַק: **status quo ante ;**
בְּךָ דָּבְקָה בְּשִׁרְיוֹן אֶל הַצָּב
לֵיצָנוּת.

סטנצי׳ק: הֵא לְךָ מְשׁוֹטֶךָ:
הַתּוֹעָה בְּנִבְכֵי שִׁטָּפוֹן,
רְאֵה, שַׁרְבִיט פּוֹלָנִי לְפָנֶיךָ,
הֲמֹם בּוֹ הַמַּיִם, הֲמֹם!

העתונאי: הֲלֹא פִּמּוּם שׁוֹלָל יוֹלִיכֵנוּ:
עַל פָּרָשַׁת־דְּרָכִים אַשְׁמְדַאי!
הִנֵּה כָּאן פָּרָשַׁת־דְּרָכַי;
וְאַתָּה רוּחַ רַע לִי, שָׂטָן;
לֵיצָנוּת הִיא אֲשֶׁר תְּאַחֲנוּ,
בְּרוּחִי לְךָ הָיִיתִי קָרוֹב,
עַד הֱיוֹת בִּי רוּחִי בַּר־מִינָן;–
וְעַכְשָׁיו רֵיחַ־קֶבֶר אָרִיחָה,
צָרַעַת.

סטנצ׳יק: הֲרֵי לְךָ: מְשֹׁל!
רְאֵה, שַׁרְבִיט פּוֹלָנִי לְפָנֶיךָ,
מְהֹל בּוֹ הַמַּיִם, מְהֹל!

העתונאי: לֹא אֶרְצֶה עוֹד בְּשׁוּם נִסְיוֹנוֹת.
לִי הָיָה לֵב צָעִיר בְּשֶׁכְּבָר,
וַתְּחַמֵּם אֶת לִבִּי הַצָּעִיר,
וַתִּיצֹק לְדָמִי אֹרֶם מַר.
לֹא אֶרְאֶה, לֹא אֶרְאֶה שׁוּם שְׁבִילִים,
נִסְתְּרָה לִי דַּרְכִּי מֵאֱלֹהִים...

סטנצ׳יק: רוֹדְפִים הָרוּחוֹת, מְרַדְּפִים —
גְּדֻלָּה — בְּלִימָה — כְּלִי רֵיקָן,
לֵב מְרֻעָל —
וַתִּפְצַח נְעִימָה שֶׁל לֵיצָן,
הָאֻמְלָל.
נָא שַׁקֵּר לַלְּבָבוֹת, אִין נָבוֹן,
נָא כַּרְכֵּר בֶּהָמוֹן!
לְפָנֶיךָ שַׁרְבִיט, הִסְתַּמֵּךְ!
מְשֹׁל!
מְהֹל בּוֹ הַמַּיִם, מְהֹל!
לֵךְ!
וַעֲבֹר זֶה קִנְקַן לְאֻמִּי,
הַרְעֵל אֶת לִבְּךָ, אַל תַּחְשֹׁשׁ!
לַחֲתֻנָּה! לַחֲתֻנָּה!
עֲמֹד רֹאשׁ!!!

מַחֲזֶה 8

העתונאי, המשורר.

העתונאי: אוּלַי מִמְּצוּלוֹת אִישׁ יָקוּם;
לְהִיטוּת וְרָעָב עוֹד יִתַּמּוּ;
בַּעַל־מוּם אָנֹכִי, בַּעַל־מוּם,
אָח, כָּל יוֹם לִי עֲמַל גֵיהִנּוֹם הוּא.
נְעוּרִים! מִמֵּצַר נָא חַלְּצוּנִי,
בִּירַקְרֶקֶת וְעֹבֶשׁ אֶצְלֹל!
הוֹ, שַׁחֲרוּת, מָה רָחַקְתְּ כְּבָר מִמֶּנִּי,
וַהֲלֹא עוֹד אֶתְמוֹל, רַק אֶתְמוֹל...

המשורר: מַה־לָּךְ, כִּי נִדְאַבְתָּ, נִלְהַבְתָּ,
מָה הַפֶּלֶא עָלֶיךָ חָמַק?

העתונאי: הִנֵּה כַּאן עַל פְּנֵי עָבַר צֵל,
צֵל מָלֵא מַמְרוֹרִים שֶׁל עֲנָק,
וְהִשְׁאִיר לִי שַׁרְבִיט־שְׂטָנִים.

המשורר: לֹא אֶחְלֹק, כִּי הָגוּת־לֵב תַּחְכִּים,
אֲבָל מָה אֶת לִבְּךָ כֹּה יָפוּחַ?

העתונאי: הָהּ, נָתוּן אֲנִי תּוֹךְ מַעַרְבֹּל,
מְצָאוּנִי בָּזֶה מְצֵרֵי־רוּחַ,
יְכַבְּלוּנִי כְּבָלִים מְסֻמָּמִים:
שְׁבִיל סָלוּל לְמַעֲלַת־הַכָּבוֹד;
אֲנִי בָּז, אֲנִי בָּז וְיוֹרֵק
עַל כָּל זֶה בְּכָל לֵב וּבְכָל מְאֹד־
וַעֲבוֹתוֹת לֹא אוּכַל לְנַתֵּק,

וְהַבּוּז כִּי הוֹלֵךְ וְעָתֵק,
כָּל דָּבָר, שֶׁאֶשְׁמַע, יְגָרְנִי.
יְדִידוּת, רַחֲמִים—שֶׁקֶר, שָׁוְא,
וּמְמַלְּלִים עַל יְדִידוּת מֶלֶל רָב.
אַהֲבָה מַהֲתַלָּה זוֹהִי בָּנוּ —
וּלְחִישׁוּת אַהֲבָה מִסָּבִיב.
הַכַּוָּנוֹת שֶׁקֶר הִיא וְכָזָב,
וְאֶרְאֶה כָּאן קְרוּאִים וְאַקְשִׁיב
מַנְגִּינָה פּוֹלָנִית אֲשֶׁר לָנוּ.
עַל גַּבֵּי הַכְּתָלִים חֲרָבוֹת,
תְּמוּנוֹת־עָם, קִשּׁוּטִים וּמַרְאוֹת.
זֶה מַרְעִים וּמְגָרֶה וּמַכְאִיב:
הַאִם יֵשׁ לָנוּ רְשׁוּת לְדַבֵּר?!!
הַאִם לָנוּ יֶשְׁנָהּ רְשׁוּת לִחְיוֹת...?
פַּרְפָּרִים־צַרְצָרִים בַּנֵּכָר,
הֵן נַתְחִילָה לִשְׁמֹן וְלִצְבּוֹת
מִן הָרַעַל, שֶׁבּוֹ יְרַפְּאוּנוּ.
וְעַל זֶה גּוֹרָלֵנוּ קִלְקֵל
לְהַבִּיט וְלִבְלוֹת וְלִבְלוֹת...

המשורר: הָיְתָה יַד הַנְּגִינָה וַתְּעַגֵּם,
וּמַעְגַּל־הֶחָזוֹן מִסְתַּתֵּם
וּמְגָרֶה עֲצָבִים.

העתונאי: עֲצָבִים!?
מְגָרָה רֶשֶׁת זוֹ הַכּוֹלֵאת
בְּתוֹכָהּ אֶת הַנֶּפֶשׁ כְּטֶרֶף,

וּבִשְׁעַת מְנַגְּנִים לִי בְּלִי־הֶרֶף
נִדְמֶה לִי, הַנֶּפֶשׁ יוֹצֵאת
מִקִּרְבִּי וְעַל־יָדַי מְאִירָה.

המשורר: נִדְמֶה לָךְ – תּוֹאִיל זֹאת לִשְׁמֹעַ:
עוֹד אַחַת חֲזוּת־שָׁוְא יְתֵרָה.

העתונאי: הַשִּׁירָה! אַתְּ פִּנָּה שֶׁל מַרְגֹּעַ,
תְּבַקְּשִׁי לְיַשְּׁנֵנִי בְּשִׁבְבִי,
תְּבַקְּשִׁי לְשַׁתְּקֵנִי לְלֹא־נוֹעַ,
לְבַל הֶגֶה נִלְהָב יוֹצִיא פִּי.
אַל תְּכַס, אַח, אַל נָא תִּתְחַפֵּשׂ,
זֶהוּ לוֹט–גַּם אַתָּה הוּא בָּאֵשׁ,
הַמְּנוּחָה הַמְדֻמָּה– זֶהוּ לוֹט:
הַנְּגִינָה כֹּה הוֹמָה, מְטַרְטֶרֶת,
כְּהֶמְיַת דְּבוֹרִים מְכֻוֶּרֶת –
וַאֲנַחְנוּ כְּמוֹ הַצְּפַרְדְּעוֹת;
מַחְנִיקַתְנִי, תּוֹקְפָה בַּגָּרוֹן,
דִּיצַת־עַם זוֹ רַבָּה, זוֹ תִּצְהֹלֶת,
מִתְפַּשֶּׁטֶת עָלַי הַגֻּלְגֹּלֶת
מִסְתַּחְרֶרֶת, שָׁאוֹן וְהֲמוּלָה,
וַאֲפִילוּ הַכְּאֵב לִי נָקוֹט.

המשורר: תְּנָה יָד.

העתונאי: אַח, לִי תֵּן מָקוֹם נוֹחַ –
אֵצֵא נָא–מֵשֶׁב מְשָׂדוֹת...
מְעַט אֲוִיר, מְעַט אֲוִיר...

המשורר: תְּנָה יַד...

העתונאי: תֵּן מָנוֹחַ!

מַחֲזֶה 9

המשורר, האביר.

המשורר: נִפְתְּחוּ מַעֲמַקִּים.
הַמֵּתָה בְּשֶׁלָּהּ הִיא נִזְכֶּרֶת.
בִּסְחַרְחֹרֶת, שָׁאוֹן וַהֲמֻלָּה
שׁוּב אֵלֵינוּ חוֹזֶרֶת;
אֵיזֶה כֹּחַ נִפְרָץ מִשַּׁעַר־עַד,
וְהִנֵּה הִיא קוֹרֵאת!

האביר: תְּנָה יַד!!

המשורר: הַרְפֵּה!

האביר: לִי אַתָּה!

המשורר: הַרְפֵּה!

האביר: לִי אַתָּה!!

המשורר: כְּבַרְזֶל זוֹ הַיָּד נֶהְדָּקָה,
כְּבַרְזֶל מְכַסָּה הָרַקָּה!

האביר: קוּם הִכּוֹן, עוֹף־כְּנָפַיִם, הִכּוֹן,
עֲלֵי סוּס, עֲלֵי סוּס, הָאֶבְיוֹן,
וְתֶחְדַּל הַמְּאֵרָה, הַמְּצוּקוֹת!

המשורר: מַה תָּשִׂיחַ, חֶזְיוֹן־בַּלָּהוֹת,
עֲלֵי סוּס? — אֵי? — כֵּיצַד?
בַּרְזֶל־לִסְתְּךָ מְצַלְצֵל,

כּוֹלְאַתְנִי יָדְךָ, יַד־בַּרְזֶל.

האביר: עֲלֵי סוּס, הִתְעוֹרֵר, בַּר־בֵּי־רַב,
כִּי עָלֶיךָ לָטוּס כְּעוֹף־כָּנָף!
אֶשְׁבְּךָ בְּקוֹלָר!

המשורר: הוּא לוֹכְדִי בְּפַלְצוּר!

האביר: מִי אֲנִי, זֹאת תֵּדַע כְּשֶׁאֶקְשֹׁר —
אֲסִירִי אַתָּה, לִי תִּכָּבֵשׁ;
אֶכְבְּשָׁה בְּחָזְקָה, אֲנִי עַז:
מֵאַחֲרַי, מִלְּפָנַי
אֲבַק־אֵשׁ!
בַּדְּרָכִים, שֶׁבָּהֶן אֲנִי טָס,
הָעֵצִים כְּנֵרוֹת מְדֻלָּקִים,
וּבְזָקִים נִבְזָקִים
כְּשֶׁאָטוּס, רוּחַ־רֶשֶׁף!
הַקְשִׁיבָה, הַקְשִׁיבָה רַב קֶשֶׁב!

המשורר: הַרְפֵּה לִי, הַגּוֹזָה בַּנֶּשֶׁף!
יָדַי, הָהּ, יָדַי נֶאֱסָפוֹת...

האביר: לִי אַתָּה!

המשורר: גְּשָׁה הָלְאָה!

האביר: מַרְעִים...

המשורר: הִנֵּה נָעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים...

האביר: הֲתֵדַע מָה עָלֶיךָ לִהְיוֹת,
מָה עָלֶיךָ לַחֲלֹם, לַהֲזוֹת?

המשורר: הֲזָיָה וַחֲלוֹם, חֶזְיוֹנוֹת.

האביר: מָחָר יוֹם! וּבְטֶרֶם־יוֹם שַׁחַר!
הֲתֵדַע מַה יָּכֹלְתָּ לִהְיוֹת?

המשורר: דַּבֵּר, חִזָּיוֹן!

האביר: מְבַשֵּׂר!!

המשורר: הִנֵּה קוֹל, כְּאוֹמֵן חֲלוֹמוֹתַי;
אַבִּיר, צֶלֶם, חֲלוֹם חִזָּיוֹן,
בִּלְבוּשׁ שֶׁל חַיִּים הִתְהַדֵּר.

האביר: אֶשְׁאַף דָּם, קְצִיר־דָּמִים לִי אֶשְׁאַף!
בְּלֵיל טוֹב אֶל בֵּיתִי אֲנִי שָׁב,
בְּלֵיל סוֹפוֹת נְכָאִים אֲנִי טָס.
וְאֶשָּׂא מַס־זֵינִים, אֶשָּׂא מַס!

המשורר: אַתָּה שָׁב מֵחֲלוֹמוֹת, מֵאַפְסַיִם...

האביר: מֵרָחוֹק, מִנִּי שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן –
עָבַרְתִּי בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם,
עָבַרְתִּי פַּחֲתֵי־כִּשָּׁלוֹן.
אֶרְדֹּף, אֶעֱקֹב מִשְׁנָם.
וְאֶשָּׂא מַס־זֵינִים, אֶשָּׂא מַס!

המשורר: בְּלֵיל שֶׁל סוּפוֹת נְכָאִים
אַתָּה קָם מִמְּעָרוֹת, מִסְּלָעִים...

האביר: לְקוֹלִי תִּתְפַּלֵּץ – מִי יִשְׁלֶה לוֹ!–:
שְׂדֵה־גְרוּנְוַלְד, הַמֶּלֶךְ יַגִּלוֹ!
אֵיכָה אָז חֲמוּשִׁים נִקְטָלִים,
וְהָרוּחַ הָמָה וְהָמַם;

חֲמָרִים שֶׁל גְוִיּוֹת, חֲלָלִים,
וְהַדָּם הִתְקַלַּח, נַחַל־דָּם!
הִנֵּה־שָׁם!! הַגְּדֻלָּה כֹּה הִרְעִישָׁה;
וִיטוֹלֵד, יַגֶּלוֹ, וְוִישָׁא,
הִנֵּה־שָׁם!! — מֵאֹתוֹ שְׂדֵה־הַקְּרָב
הַנֶּשֶׁק מַבְרִיק בָּרְגָבִים,
לְהָבִים נִשְׁבָּרִים, נִצָּבִים,
מַטֵּה־דֶגֶל נָעוּץ בִּגְוִיָּה,
סֹלְלַת־חֲלָלִים, תַּלְפִּיָּה,
עֲרֵמַת־אַבִּירִים:
בָּמָתַיִם —
שָׁמָּה טוּם - שָׁמָּה בּוֹא - שָׁמָּה קְרָב!!!
מִבֵּית־נֶשֶׁק זֶה קְחַת כְּלֵי־זַיִן,
חֲנִית, חֶרֶב, מָגֵן,
וַעֲמֹד בְּלֶב דָּם,
עַד לְקוֹל־אַדִּירִים
יַעַט שַׁחַר חָרוֹן,
אָז יָקוּמוּ גְוִיּוֹת,
אָז יָרוּמוּ חֲנִיתוֹת,
וְאָחֲזוּ חֲנִיתוֹת וְעָבְרוּ
הַגּוּפִים הַחֲלָלִים!!! נָא הַבֵּט:
פָּרַצְתִּי גּוֹלֵל־הָאָרוֹן,
כְּבָר לָקוּם לִי הִגִּיעָה הָעֵת.

המשורר: דְּמָעוֹת יִצְרְבוּנִי, דִּמְעָת,
וְכִי מָה עָלַי שָׁמָּה לִהְיוֹת?

האביר: אֶשָּׂא מַס, זְדוֹנוֹת שֶׁל זֵינִים.

המשורר: נְשִׁימָתְךָ שְׁאֵלִית, קֶרֶת־לֵיל...

האביר: הִסְתַּכֵּל בְּפָנַי, הִסְתַּכֵּל,
מְסֹר נַפְשְׁךָ, הַגּוֹאֵל.

המשורר: אֲחוֹרֵי הַמִּצְחָה מַק, בְּלִימָה;
בְּעֵינֶיךָ מְחִלָּה מַדְהִימָה,
מַחְשַׁכִּים אֲחוֹרֵי הַמִּצְחָה;
הַנֶּשֶׁק יִרְנֶה בַּאֲנָחָה.

האביר: חֶרֶב, חֶרֶב, גְּבוּרָה לֹא־תִכְרַע;
הֵן יָדַעְתָּ אוֹתִי.

המשורר: מִי אַתָּה?

האביר: גְּבוּרַת־חַיִל.

המשורר: — — הָסֵר הַמִּצְחָה!

האביר: תְּנָה יַד!

המשורר: נֶפֶשׁ קְחָה!

האביר: שׁוּר!!

המשורר: הַמָּוֶת — — — הַלַּיִל!

מַחֲזֶה 10

המשורר, החתן.

המשורר: מַעֲצָמָה, מַעֲצָמָה עוֹלָמִית,
לֵיל אֵיתָן!!

החתן: בִּדְבַר מָה אַתָּה דָן־?

המשורר: בִּישׁ־נַדָּא הֵן הָיִיתִי עַד כָּאן –
הַיְצִירוֹת – בַּטָּלָה, שַׁלְפּוּחִית.
אַךְ עַתָּה הִתְלַקַּח פִּתְאוֹמִית
וּבוֹעֵר – עַצְמוֹתַי כְּמוֹקֵד;
לִי נִדְמֶה, כִּי אֶשְׁמַע עַתָּה הֵד
קוֹל סְלָעִים מִתְמוֹטְטִים אֵי־בָּזֶה
וְנוֹפְלִים אֱלֵי תְּהוֹם עַד־אֹבֶד.

החתן: הֲתִכְתֹּב לְךָ סוֹנֶט אוֹ אוֹקְטַנָה?

המשורר: לֹא – שַׁעֲשׁוּעַ אַחֵר לִי אֶתְאַבָּה;
פּוֹלַנְיָה דָּבָר הִיא גָּדוֹל:
לְטַהֵר אֶת הַלֵּב מִבְּלִיַּעַל,
לְהָרִים תְּעוּדָה קְדוֹשָׁה עַל
נֵס, כְּרַעְיוֹן וּכְאוֹת,
וּכְנָפַיִם שֶׁל נֶשֶׁר לַעֲשׂוֹת,
קוֹבָעִים שֶׁל הוּזָרִים
לַחֲבֹשׁ,
אָז יָקוּם כְּבָר אֶחָד אִישׁ גָּדוֹל,
אָז יָקוּם פּוֹלָנִי כְּבָר קָדוֹשׁ!

החתן: מְעַנְיֵן.

המשורר: אַךְ אַתָּה לַ«נּוֹשֵׂא» מִתְכַּוֵּן –

החתן: הֶחָשַׁבְתָּ אַתָּה מַה יוֹתֵר
מִפּ׳אֻמָּה?

המשורר: אוּלַי בְּלִבִּי יֶתֶר חֹם,
שֶׁעָה זוֹ הַדָּבָר עוֹד בּוֹעֵר –
עוֹד בּוֹעֵר – וּמָחָר כְּבָר יִתּוֹם

בִּנְיָן זֶה הָאָחוּז לֶהָבוֹת.
אַח, חָפַצְתִּי לְתוֹךְ גֵיהִנּוֹם
זֶה לָבוֹא.

החתן: מְשֻׁלְהָב.

המשורר: תָּפְתָּה חַי
בְּאֹהֶל זֶה, בְּחָצֵר הַמְּקֻסָּם;
אֵשׁ וָדָם!

החתן: וְכִי מָה אַתָּה נָם?!

מַחֲזֶה 11

החתן, ההטמן, המקהלה.

המקהלה: הֵי הֶטְמַן, הֵי פַּן, פַּן בְּרַנֶצְקִי,
אַל תְּהִי חָם עַל פְּרוּטָה, אַל תְּהִי חָם,
תִּתְנַשֵּׁק נָא אִתָּנוּ נֶעֱלָם,
אַל תְּהִי חָם עַל דוּקַט, אַל תְּהִי חָם,
תְּכַבְּדֵנוּ כָּבוֹד כִּדְבָעִי!

ההטמן: הָהּ, בְּנֵי־שָׂטָן, שְׁטַבּ מוּסְקְבָאִי,
נָא דְעוּ כִּים־הַפַּן כִּי רָחָב,
קְחוּ זָהָב, קְחוּ זָהָב;
אַךְ תָּפְתָּה לִי הַיּוֹם הַפַּנְדֶק:
גִּילוּ גִיל, בְּנֵי־הַחַיִל, חֲזָק!

המקהלה גִּילוּ גִיל, בְּנֵי־הַחַיִל, חֲזָק!
וְנֵצֵא בְּרִקּוּד בַּפֻּנְדָק!
תִּתְנַשֵּׁק נָא אִתָּנוּ, תִּשַּׁק,
אַל תְּהִי חָם עַל כִּיסְךָ, רַחִימָאִי,

חָפְנַת מָמוֹן מוֹסְקְבָאִי,
הֵי, הֶטְמַן, הַהֶטְמַן בְּרַנֶצְקִי!

ההטמן: קְחוּ זָהָב, מַה צּוֹרֵב הַזָּהָב!

המקהלה: הֲצוֹרֵב הַזָּהָב הַמּוֹסְקְבָאִי?

ההטמן: תָּפְתֶּה לִי הַיּוֹם הַפֻּנְדָּק:
מְחַבְּלִים יִגְמְאוּ אֶת דָּמַי,
יְשַׁסְּעוּ בְּגוּפִי כָּל מִפְרָק.
הָהּ, צַלְמֵי־בַלָּהוֹת, שֵׁדֵי־אֵשׁ
מְשַׁסְּעִים וְנוֹגְעִים עַד קְרָבַי!

החתן: ווֹיֶבוֹדָא! ווֹיֶבוֹדָא!

ההטמן: הַרְפּוּ לִי, רַחֲמִים!

החתן: יַשׁוּ!!

מַחֲזֶה 12

החתן, ההטמן.

ההטמן: הַא, אָבְדוּ אֵי־בָּזֶה הַמְחַבְּלִים,
נִכְמְרוּ רַחֲמֵי מִי עָלַי:
אַךְ הַפֶּצַע נוֹרָא וְכוֹאֵב — —
לִי לֹא צַר עַל צְעָרִים שֶׁל הֶבֶאי,
כִּי אָדוֹן אָנֹכִי, אִישׁ־הַתֹּפֶת,
אֶשְׁחֲקָה לַפְּצָעִים שֶׁבַּלֵּב.
אֲשׁוֹטֵט כֹּה יוֹבֵל יוֹבְלוֹתַיִם,
בָּעֲרָבָה, דֶּרֶךְ יַעַר עָבֹת,
בְּאֹפֶר, עַל הָרִים וּבְקָעוֹת,

הָרַקָּה לוֹהֲטָה בַּשָּׁרָב,
בְּפַטִּישׁ מִתְהַלֵּם הַלֵּבָב,
אֵשׁ אוֹכֶלֶת, צוֹרֶבֶת קְרָבַיִם – – –
נָא אֱמֹר וִינַגְּנוּ לִי בַּלַּיִל,
אֶת הַתֹּפֶת אֲנִי אֲכַלְכֵּל!
לִי רְבִיעַ הָאָרֶץ בַּיָּד,
וְכַאֲשֶׁר יְמַלֵּל מִי בַּלָּאט
״יֵשׁוּ״ – אֲנִי חָפְשִׁי רֶגַע קָט,
אֶסְתַּמֵּךְ בַּאֲשִׁישׁוֹת שֶׁל אַוִּיר –
אֶשְׁאַף רוּחַ בִּמְלֹא הֶחָזֶה;
קַח לְךָ הַזָּהָב הַנִּשְׁאָר;
רְאֵה, הִנֵּה עֲרֵבָה,
הַמְּחַבְּלִים זוֹ צִוּוּנִי לָשֵׂאת;
בְּכָל לֵיל מֵחָדָשׁ יְמַלְאוּהָ,
וּבְנֵי־שֶׁטֶב, מַזִּיקִין אֲרוּרִים,
יִקְרְאוּ אַחֲרַי: פֶּן בְּרַנְצְקִי,
אַל תְּהִי חָם; אֶת דָּמִי מְעַלְעִים.––
הֵא!

החתן: שָׂרַרְתָּ, הַהֶטְמַן, שָׂרַרְתָּ,
אַף־עַל־פִּי שֶׁהָיִיתָ נוֹכֵל,
אַף הַמֶּלֶךְ הָיָה לְךָ עָמִית;
הִנְהַגְתָּ, הַהֶטְמַן, הִנְהַגְתָּ,
וְהִנְּנוּ בְּשִׁפְלוּת גָּלוּתִית:
לֹא הֶטְמַנִים – סְחָבוֹת, סְחִי וָרֶפֶשׁ;
קוֹר מַקְפִּיא אֶת הַנֶּפֶשׁ;

אֵשׁ אוֹכֶלֶת אוֹתְךָ, אֵשׁ אוֹכֶלֶת —
הֵן לֹא עוֹד יַצִּילֵנוּ דָּבָר,
לֹא מַכְאוֹב, אַף לֹא מֶלֶךְ,
לֹא קִינָה, לֹא יָגוֹן —
הֵי אָדוֹן, הֵי אָדוֹן — —
זֶה הַיּוֹם יוֹם־דּוֹדִים לִי...

ההטמן: הַהֶחְזַקְתָּ בְּרִיבָה הֶדְיוֹטִית ?!
פּוֹלַנְיָה כֻּלָּהּ מְזַת־רָעָב,
תֵּן לָהֶם רַק זָהָב;
הָנָה צָרִיךְ לֵילֵךְ וּלְהִתְחַנֵּף
לְמַמְזֶרֶיהָ שֶׁל הַקֵּיסָרִית:
כִּי הָיְתָה זוֹ מִדָּה צְנִיעוּתִית.
לְפּוֹלַנְיָה לִבְּךָ אַל יִדְאָבָה,
הֵן אַתָּה בֶּן־חוֹרִים, בְּכֵן הָבָה
נִתְנַשֵּׁק.

החתן: יִקָּחוּךָ שֵׁדֵי־עֶרֶב!

ההטמן: חֲרֹץ לְשׁוֹנְךָ, אֵינְךָ חֲגוּר־חֶרֶב.

מַחֲזֶה 13

החתן, ההטמן, המקהלה.

ההטמן: אֲפַפוּנִי כַּלְבֵי־בְעָתָה!

המקהלה: אָרוּר אַתָּה, אָרוּר אַתָּה!

ההטמן: Sursum corda — עַל כָּל שֶׁעַל
מוֹצִיאִים אֶת לִבִּי הַנִּכְאָב!

המקהלה: מָכַרְתָּ אַרְצְךָ, בֶּן־בְּלִיַּעַל;
אֶת פִּיךָ יְרַתְּחוּ בְּזָהָב!
אַתָּה בַּעַל שִׂמְחָה וּמַזְמוּט,
צֵא אֶפֹא בְּרִקּוּד, בְּרִקּוּד!

ההטמן: מַה יִצְרֹב הַזָּהָב, מַה יִבְעַר,
sursum corda — יְחִי הַצָּאר!

המקהלה: נָא פִּגְעוּ בִקְרָבָיו בַּיָּדַיִם,
שִׁפְכוּ רֶמֶץ לְפִיו כְּפַת־בַּג!

ההטמן: מוֹצְצִים, מְעַלְעִים אֶת דָּמִי הֵם,
קוֹרְעִים אֶת גוּפִי כְּמוֹ־דָג!

המקהלה: אַתָּה בַּעַל שִׂמְחָה וּמַזְמוּט,
צֵא אֵפוֹא בְּרִקּוּד, בְּרִקּוּד!
כָּאן הַמָּוֶת לוֹטֵשׁ הָעֵינַיִם,
פְּנִינִים סְאָה, זָהָב סָאתַיִם,
מָכַרְתָּ אַרְצְךָ לְאַשְׁמְדָאי!

ההטמן: שֵׁדִים־מְסֻקָּלִים שׁוֹתִים אֶת דָּמִי,
sursum corda — יְחִי הַצָּאר!

המקהלה: שְׁכוּ, שְׁכוּהוּ — הַי־הַי!
קוּם וְצֵא בְּרִקּוּד, בְּרִקּוּד,
אַתָּה בַּעַל שִׂמְחָה וּמַזְמוּט!

מַחֲזֶה 14

הַחתן, הקבצן.

החתן: מָה רַבִּים הַמַּרְאֹת שֶׁרָאִיתָ
בִּצְחוֹק־גֵיהִנּוֹם כָּאן נִרְאָה...

הקבצן: מַה־לְּךָ? מַה־לְּךָ? הַהִשְׁלִיטָה
בְּךָ הַכַּלָּה עֵין־הָרָע?

החתן: אוֹי, רוּחוֹת־גֵיהִנּוֹם סָחֲבוּ
לִפְנֵי בֶּן־אָדָם כָּאן נִדָּח;
אַח, אֲוִיר...

הקבצן: וּבְכֵן לָמָּה תִּבְרַח?

מַחֲזֶה 15

הקבצן, הרוח.

הקבצן: (אחרי החתן) לִי הָיָה גַם הָיָה לְהַגִּיד;
יַצְלִיחַ הָאֵל בַּחֲתֻנָּה.

הרוח: הֵי יְדִיד, הֵי יְדִיד...

הקבצן: מִי? אַתָּה חֲמוּק־דָּם! בְּכוֹר־שָׂטָן!

הרוח: מְחֻתָּן אָנֹכִי, מְחֻתָּן...
תֵּן, אָחָא, סֵפֶל־מַיִם
לִרְחֹץ אֶת יָדַי, אֶת פָּנַי:
אֶתְאַוֶּה בַּחֲתֻנָּה שֶׁבְּכָאן
הִתְהוֹלֵל, הִתְעַלֵּס, כֹּה־לֶחָי!

הקבצן: גְּשָׁה הָלְאָה, אָרוּר, אַשְׁמְדַאי!

הרוח: תֵּן, אָחָא, סֵפֶל־מַיִם:
לִרְחֹץ אֶת פָּנַי, אֶת יָדַי...

הקבצן: דָּם בַּבֶּגֶד וְדָם בַּשֵּׂעָר...

הרוח: אַל תַּחְרֹץ לְשׁוֹנְךָ, אַל דָּבָר. ——
כְּבָר יוֹדְעִים עַל־כָּךְ שָׁם בַּשָּׁמַיִם.
(מנעים) «וַיְהִי בִּימֵי הַזְּפּוּסְטֵי...»

הקבצן: גְּשָׁה הָלְאָה, אָרוּר, אַשְׁמְדַאי!

הרוח: אַף נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מִקְּלָלוֹת,
דַּע לִפְנֵי מִי תַּעֲמֹד! אֲנִי שֶׁלָּא!:
בָּאתִי כָּאן הָאֹהֱלָה,
לַאֲבוֹתָם הֵן הָיִיתִי תַּלְיָן,
וְהַיּוֹם הִנְנִי מְחֻתָּן!!
אֶתְרַחֵץ, אֶתְלַבֵּשׁ הֲדוּרוֹת.
תֵּן, אָחָא, סֵפֶל־מַיִם
לִרְחֹץ אֶת יָדַי, אֶת פָּנַי,
לְכַבֵּס אֶת סוּתִי—לֹא יֻכַּר;
אֶתְאַוֶּה בַּחֲתֻנָּה שֶׁבְּכָאן
הִתְהוֹלֵל, הִתְעַלֵּס, כֹּה־לֶחָי——
אַף הַכֶּתֶם הַזֶּה שֶׁבַּמֵּצַח...

הקבצן: חֲלִי־רָע!...

הרוח: מַגֵּפָה, שׁוֹד וָאֵיד.

הקבצן: גְּשָׁה הָלְאָה, גֶּשׁ הָלְאָה, הַמֵּת!

הרוח: רְאֵה, אוֹתוֹת שֶׁל כָּבוֹד עַל חָזִי.

הקבצן: הָהּ! כְּתָמִים בְּרִצְפָּה מִפְּעָמֶיךָ.

הרוח: זֶהוּ דָם, אֶשְׁטְפָה אֶת הַסַּף,
וְרַק תֵּן לִי, אַחָא, סֵפֶל־מַיִם,
סֵפֶל־מַיִם – לִרְחֹץ אֶת פָּנַי,
לְכַבֵּס אֶת סוּתִי – לֹא יֻכַּר.

הקבצן: אָרוּר! מַרְיָה, שִׂימִיהוּ עָפָר!

הרוח: פֶּתֶן, פֶּתֶן, קַבְּצָן בַּעַל־רָטָן,
יֵשׁ לָגֶשֶׁת לַעֲבוֹדָה וּלְהָחֵל;
סֵפֶל־מַיִם לִרְחֹץ אֶת פָּנַי,
לֹא אֶעֱמוֹד כָּאן בָּטֵל;
לְהִתְנַגָּה, לְהִתְנַגָּה,
עִם אַחִים לְחוֹלֵל!

. . . .

מַחֲזֶה 16

קספר, קסיה, ישק.

ישק: קַסְיָה —

קספר: קַסְיָה —

קסיה: מַה יֵּשׁ, יַשְׁק?

ישק: אַךְ אִם אַתְּ, קַסְיָה, לוּ תִשְׁמָעֵינִי–
מִשְׁתּוֹקֶקֶת כָּל־כָּךְ בִּי נַפְשִׁי.

קספר: גְּשִׁי, קַסְיָה, אֵלַי, אֵלַי גְּשִׁי,
דָּבָר לִי לִלְחֹשׁ לָךְ.

קסיה: כִּי מָה — ?

קספר: סוֹד עִמָּנוּ הַמְתִּיקִי קִמְעָה.

קסיה: הֵן עַתָּה שָׁם כַּגַּן יוֹרֵד דֶּלֶף.

קספר: אַךְ הָיִינוּ אָזַי לְבַדֵּנוּ...!

ישק: קַסְפֶּר, לֵךְ אֶל הַגֹּרֶן!

קסיה: לָמָּה? – לֵךְ לְךָ אַתָּה!

קספר: לֵךְ, אֶחָא, רִאשׁוֹנָה – הַצַּע תֶּבֶן.

קסיה: נָבוֹאָה.

ישק: מָה עוֹד תִּתְמַהְמָהוּ,
דָּבַקְתְּ בּוֹ – ?

קספר: כִּי אָז הִתְחַתַּנּוּ!

ישק: אֵין שׁוּם חֵשֶׁק לְכָךְ,
אַךְ אָחוֹז בָּהּ יֹאחַז, יַצְנִיחֶנָּה.

קספר: יֵשׁ מַה לֶּאֱחֹז בָּהּ בְּקַסְיָה.

ישק: מִתְהַלֵּךְ כְּבָר הָיִיתִי בְּשֶׁקֶט –
אַךְ נַפְשִׁי בִּי כָּל־כַּךְ מִשְׁתּוֹקֶקֶת.

קסיה: הָבֵא יֵ״שׁ.

קספר: הֵא מָעוֹת.

ישק: רֶגַע קָט, טוֹב מְאֹד,
אֲנִי חָשׁ!

מַחֲזֶה 17

קספר, קסיה.

קסיה: אָמַרְתִּי זֹאת רַק לְשֵׁם שְׂחוֹק.

קספר: מַה נָּעִים הָיָה, קָס׳, מְנֻּה־בָּה
לוּ הָלַכְנוּ גַּם יַחַד אֵי־אָן.

קסיה: יוֹרֵד דֶּלֶף עַתָּה שָׁם בַּגַּן —
אִם רוֹצֶה בִּלְחָיַי אַתָּה, הֵא —

קספר: וְאוּלָם עוֹד נָעִים בְּיוֹתֵר
הָיָה, קַסְיָה, לֵילֵךְ בַּאֲשֶׁר־שָׁם.

קסיה: הֲנָעִים כְּבָר לְךָ, קַסְפֶּר — מָה?
כָּכָה —

קספר: הֵן —

קסיה: כְּבָר נָעִים...

קספר: וְאוּלָם.

קסיה: הָתְרָה עֲנִיבָה לִי אֵי־שָׁם.

קספר: עֲנִיבַת הַמָּחוֹךְ?

קסיה: לֹא, לֹא זוֹ;
רַק קִשּׁוּר הַשִּׂמְלָה.

קספר: לוּ נֵלְכָה לָנוּ, קַסְיָה שֶׁלִּי,
הַכְּלִילִית־לְחָיַיִם שֶׁלִּי!

(מנעים) ־רק אַל תְּסָרְבִי לִי כָּעֵת,
מָחָר יְכוֹלָה אַתְּ לָצֵאת.

מַחֲזֶה 28

קספר, קסיה, נוס.

נוס: (בידיו בקבוק וכוסות)
שָׂא כּוֹס!

קספר: לְחַיִּים!

נוס: וּנְמַשְׁתַּנִי לְנַשֵּׁק לְקַסְיָה.

קספר: שְׂאִי כּוֹס!

קסיה: לְחַיִּים!

נוס: וְעַכְשָׁיו שְׁקִי נָא לִי מֵרָצוֹן.

קסיה: אִי, מַה זֶּה?

נוס: לֹא יִכְאַב –
בַּחוּרָה, לָמָּה זֶה הֶחָרוֹן,
גַּם הוּא גַּם אֲנִי – אֵין־שָׂפָם;
תִּרְצִי בּוֹ, לֹא אֶחְסֹם נְתִיבָתֵךְ;
עֲטָרָה זוֹ אֵינָהּ הוֹלַמְתֵּךְ.

קסיה: הַרְפֵּה מֶנִּי, רְאוּ נָא שׁוֹבָב,
אַף זֶה בָּא הוּא וּכְבָר הִתְאַוָּה.

נוס: שָׁלוֹם, שְׁשְׁבִּינָה, אִם לַאו – לַאו.

קספר: הִנֵּה כָּל הַבַּקְבּוּק זֶה סָבָא.

מַחֲזֶה 29

הכלה, החתן.

הכלה: מַחְמַדִּי, לֹא אוּכַל עוֹד רַקֵּד,
אַךְ אֶרְקֹד, לְבַל עוֹד אֶתְחָרֵט
לְמָחָר, שֶׁהַיּוֹם עוֹד לֹא דַי,
כְּמוֹ הַיּוֹם, שֶׁלֹּא דַי עוֹד אֶתְמוֹל.
אֲנִי חוֹלָה זֶה כִּמְעַט מִמָּחוֹל,
אַךְ אֵינֶנִּי זְקוּקָה לְרוֹפֵא,
בִּלְתִּי־אִם לְמָחוֹל —

החתן: כַּעֲגִילֵי־מַחֲרֹזֶת
דּוֹמִים חַד לַשֵּׁנִי
הַמְּחוֹלוֹת,
וַאֲרֻכָּה הִיא שַׁלְשֶׁלֶת־הַמְּחוֹלוֹת
עֲדֵי בֹּקֶר, וּמִבֹּקֶר עַד לֵיל.

הכלה: עַד יַאַזְלוּ תוּפִינִים וְעוּגוֹת
נִתְהוֹלֵל, בַּמַּעְגָּל נְחוֹלֵל...

החתן: נַשְּׁקִינִי אֵפוֹא, פֶּן חָרֹט
תִּתְחָרְטִי.

הכלה: הַנִּגּוּנִים הֵם כָּל־כָּךְ מְגָרִים —

החתן: כַּתְּרִי זְעִיר, נִהְיֶה מְאֻשָּׁרִים —

הכלה: הוֹ, אֵלִי — !

החתן: שָׁם, בְּאֵיזוֹ חָצֵר;
בְּחָצֵר סְכוּכַת־אִילָנוֹת,

אֶטַּע לִבְנִים מִמּוּל הַחַלּוֹנוֹת.

הכלה: הַלְּבֵנָה בִּמְהִירוּת יִשְׁתַּגְשֵׁג,
שָׁלֹשׁ־שָׁנִים וִיסֻכֵּךְ עַד הַגַּג.

החתן: אָז נֵשֵׁב בֵּין־קַרְקַע,
נֵשֵׁב לָנוּ בְּזִיו,
כְּגַן פּוֹרֵחַ בֶּחָצֵר.

הכלה: בְּרֹב פְּאֵר.

החתן: (מנעים) "וּכְשֶׁיְּהִי יוֹם־שֶׁמֶשׁ רַעֲנָן,
יוֹם־שֶׁמֶשׁ רַעֲנָן...

הכלה: (מנעימה) נֵלֵךְ יַחַד לַגַּן —
נִקְטֹף לָנוּ סְגָלִים..."

מַחֲזֶה 20

העתונאי, זושיה.

זושיה: אח!

העתונאי: א־אה!—

זושיה: אֲפֵלָה.

העתונאי: אֵין לִרְאוֹת.

זושיה: מָה עֲיֵפְתִּי, לִרְקֹד וְלִרְקֹד...

העתונאי: וּמָה? הָאֵבָרִים כְּלוּם אֵינָם נִמְאָסִים
עוֹד עָלַיִךְ הַלַּיִל?

זושיה: אֵינֶנִּי יוֹדַעַת — לֹא; כִּי אֶסְתַּכֵּל

בָּאֲנָשִׁים כִּבְשׁוֹנִים מְשׁוֹנִים.

העתונאי: וְהַלֵּב הַצָּעִיר – נִים־לֹא־נִים.

זושיה: אֶסְתַּכֵּל וַאֲנַשֵּׁן הַלֵּבָב;
זֶה יָפֶה – זֶה מְאֹד מְאֹד נִשְׂגָּב,
אֲבָל מַה מִכָּל זֶה? – הֵן אַרְגִּישׁ,
בְּרֹאשִׁי לֹא אֶקְדַּח הַחוֹמָה,
וְעֵת אֶרְאֶה בְּמַדְרֵגָה עֲלוּבָה
דְּבָרִים נִשְׂגָּבִים וְיָפִים,
אָנֹכִי דְּאוּבָה.

העתונאי: וּדְאָבָה זֹאת עוֹבֶרֶת.

זושיה: וּלְךָ, אֲדוֹנִי, יֵשׁ מַחְבֶּרֶת,
כְּדֵי שֶׁכָּל דְּאָבָה תַּעֲבוֹר.

העתונאי: מַחֲלָה הַמְּמָאֶרֶת.

זושיה: הַאֵינְךָ מַאֲמִין בְּשֶׁאֵינוֹ־צָפוּי
הֲתֵדַע, הַמּוֹלֶדֶת הִיא בְּרִית,
וְהַלֵּב הָאָחוּז דְּאָבָה –
דִּינָמִיט.

העתונאי: עוֹד רִקּוּד רַק אֶחָד בַּמַּעְגָּל
וְהַלֶּקַח נִגְמַר.

זושיה: לֹא הָיִיתִי נִשֵּׂאת לְאִכָּר;
אַחֲרַי שׁוּם אִישׁ לֹא יִמָּשֵׁךְ,
אַךְ חוֹשַׁבְתָּנִי, אֲדוֹנִי הָעוֹרֵךְ,
כִּי שָׁם, בַּקִּיטוֹן הַכַּפְרִי,

לְאוֹר עֲשָׁשִׁית דוֹלְקָה חֶרֶשׁ,
לְרִקּוּד שֶׁלִּי יֵשׁ אֵיזֶה עֵרֶךְ.

העתונאי: כְּשֶׁעַצְמֵךְ אַתְּ בְּזֹאת תַּכִּירִי...

זושיה: וּמִנַּיִן אַתָּה כָּאן «שְׁשְׁבִין»?

העתונאי: אֲנִי צוֹפֶה, אוֹהֵב וְאֵינִי מַאֲמִין;
תַּחַת־זֹאת אֲנִי בָּךְ אַאֲמִין.

זושיה: בִּשְׁבִיל מָה?

העתונאי: בִּשְׁבִיל זוֹ עֲנִיַּת־חֵן,
אֵל עֵינַיִם, תְּנוּעָה.

זושיה: הֲמוֹצֵאת אֲנִי חֵן?

העתונאי: בָּזֶה יֵשׁ מִשּׁוּם מָה.

מַחֲזֶה 21

המשורר, רחל.

המשורר: אַתְּ הִיא, אָה, אֲבַקֵּשׁ לְהִכָּנֵס.

רחל: אֲנִי כְּרוּכָה אַחֲרֶיךָ כַּצֵּל;
אַתָּה הֵן תּוּכַל אַף לִצְחֹק,
אַךְ אֲנִי מִלִּבִּי לִי חָזִיתִי,
כָּאן דְּבַר־מָה מִתְחוֹלֵל — ?

המשורר: יִתָּכֵן — אַךְ בְּרֶגַע הַזֶּה
אַתְּ נִרְאֵית לִי בַּחוּץ מֵרָחוֹק
כְּחֶזְיוֹן־לַהֲבוֹת.

רחל: עֲטוּפָה בְּסוּדָר הָיִיתִי,
וּבָאוֹר מִן הַפֶּתַח הוּאַרְתִּי.

המשורר: מִשְׁנֶה חֲזוּתֵנוּ הַלַּיִל, זֹאת אֵדַע.

רחל: אֲנִי כִּמְעַט מְלֵאָה חֲרָדָה –
הֲתֵדַע, כִּי בַּדֶּרֶךְ חֲזַרְתִּי,
כַּאֲשֶׁר שָׁם עָבְרָה מִשְּׁעוּלִי
אֵיזוֹ דְמוּת...

המשורר: אַגָּדוֹת עִם הֵן אֵלֶּה, פָּשׁוּט.

רחל: הֵן רוֹחוֹת בְּהֶמְיַת־הַסּוּפָה;
הֲתִרְאֶה, אֵיךְ הַסַּעַר עַתָּה מְזַנֵּק,
מְחַבֵּט הָעֵצִים וְשׁוֹרֵק.

המשורר: הִרְעִיד הַשִּׁמְשׁוֹת; נָא הַבִּיטִי,
מַה שֶּׁאֵינֶנִּי רוֹאֶה שָׁם בַּגָּן...

רחל: כּוּלֵי הַאִי הָאַשְׁמָן...

המשורר: מִישֶׁהוּ עָקַר אֶת שִׂיחַ־הַוְּרָדִים.

רחל: שֶׁהָיָה עֲטוּי־תֶּבֶן?

המשורר: נוּ, אוֹתוֹ הִתְחַבִּיש.

רחל: לֹא רָאִיתִי –
וַאֲנַחְנוּ מָה אָנוּ חָפַצְנוּ
לַעֲשׂוֹת בּוֹ –?

המשורר: אֲנַחְנוּ קָפַצְנוּ
דְבוּקֵי־הַשִּׁירָה – וְכָעֵת

מִשּׂירָה הֶחָצֵר כְּבָר רוֹעֵד;
מִתְקַיֶּמֶת מְרִיטָה גְדוֹלָה
שֶׁל נוֹצוֹת כָּל מִינֵי הָעוֹפוֹת:
הִתְנַגְּשׁוּת־הָרוּחוֹת הַגְּרוּנְוַלְדִית,
יִפְרְחוּ כָּאן נוֹצוֹת טַוָּסִים,
נְשָׁרִים, אַוָּזִים,
עוֹד מְעַט וְנִרְאֶה עַל הַסַּף
אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֶת פָּרָשָׁיו;
מִתְלַקְּטִים מִכָּל עֵבֶר, כְּמוֹ לַכַּוֶּרֶת.

רחל: בָּאֲוִיר הָיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת:
קָם הָאֹהֶל מִלְּבַב־פּוֹלָנוּת —
זֶהוּ גֹּבַהּ נָאוּת:
זוֹ הָאֵשׁ הַנִּמְסֶרֶת בָּרוּחַ,
שֶׁהִיא בָּאֲוִיר מִתְאַכֶּלֶת
כְּחֹסֶן פִּשְׁתָּה מְמוּלֶלֶת.

המשורר: זֶה זְמַן רַב לֹא חָלַמְתִּי חֲלוֹם
כַּלַּיְלָה הַזֶּה וְכַגֶּשֶׁף.

רחל: כֹּחַ־כֶּשֶׁף בָּזֶה, כֹּחַ־כֶּשֶׁף,
מֵעַצְמוֹת נִלְחָמוֹת אֵיתָנוֹת,
אֵיזֶה כֹּחַ־קְדוּמִים.

המשורר: זִכְרוֹנוֹת
מִן הַמְּטָרִים אֵלַי מַגִּיעִים!
כְּנָפַיִם! – וְעַל יַעַר־הָאֶבֶן הַזֶּה
אַמְרִיאָה, אַאֲבִירָה!

רחל: לַשִּׂיאִים!

המשורר: וְלִקְירָה!

רחל: הַחֲלוֹמוֹת שֶׁל זֶה לֵיל שִׁמּוּרִים
נִפְלָאִים יִהְיוּ – כִּי הָעֵינַיִם
הַחוֹזוֹת נִתְמַלְאוּ דְמֻיּוֹת,
שֶׁלֹּא עַל־נְקַלָּה תְּמָחֶינָה.

המשורר: נֵלֵךְ נָא, נֵלֵךְ נָא לִרְאוֹת!

מַחֲזֶה 22

בעלת־הבית, קובא.

קובא: אֵיזֶה אָדוֹן, אֵיזֶה אָדוֹן
יוֹרֵד בֶּחָצֵר מֵעַל סוּסוֹ,
סוּס עֲנָק...

בעל־הבית: נַהֲגוּ אֶת הַסּוּס
לָאֻרְוָה, אַתָּה וּמְטַשְׁטֵשׁ יַחְדָּו;
תְּנוּ מִסְפּוֹא.

קובא: וְאָדוֹן זֶה וַדַּאי אִישׁ גָּדוֹל הוּא,
אָדֹם לְבוּשׁוֹ
וּמִכְסִיף זְקָנוֹ,
וְלוֹ לִירָה בְּצַד הָאֻכָּף
כְּאוֹתָם קַבְּצָנִים מִקָּלְוַרְיָה,
נוֹשְׂאֵי לִירָה לַחֲגוֹרָתָם.
יֵצֵא נָא אֲדוֹנִי הָאַכְסַדְרָה.

בעל־הבית: תִּשְׁעָה קַבִּין שֶׁל אוֹרְחִים
יָרְדוּ בְּזֶה יוֹם הַחֲתֻנָּה!
וּמִי זֶה הַבָּא כָּאן עַכְשָׁו?

הַדְלֵק הַפָּנָס! –

קובא: מִיָמַי
פּ֫וֹלָנִי שֶׁכָּזֶה לֹא רָאִיתִי –

בעל־הבית: כִּי אַתָּה עוֹד צָעִיר לְיָמִים;
ע״ד הַרְבֵּה פּוֹלָנִים נִשְׁאֲרוּ
כָּאֵלֶּה, שֶׁהֵמָּה נָאִים.

קובא: וְאֵיפֹה זֶה הַכֹּל נִמְצָאִים? –
אָה, תֵּכֶף אָאִיר לָאוֹרֵחַ,
אַךְ הַגָּפְרִית תִּתְלַקֵּחַ.

מַחֲזֶה 23

בעל־הבית, בעלת־הבית.

בעל־הבית: הֲשָׁמַעַתְּ, אֶחָד בָּא אֶצְלֵנוּ,
כְּנִרְאֶה, אֵיזֶה אוֹרֵחַ גָּדוֹל...

בעלת־הבית: כָּאן תִּסְגֹּר אֶת הַדֶּלֶת–שְׁבוּ שָׁם,
כְּבָר שֶׁבַעְתִּי אֶת זֶה הַמָּחוֹל;
וּלְהַעֲנִיָּה מַה זוֹ עוֹשָׂה,
שַׁלָּמָּה הִנְּךָ כִּמְהַסֵּם –?

בעל־הבית: אַךְ אַל נָא, אִמָּא, בְּעֶבְרָתֵךְ –
כִּי הַיּוֹם אָנֹכִי כֹּה נִפְעָם;
בָּא אוֹרֵחַ שֶׁלֹּא כְּמַאן־דְּהוּא...

בעלת־הבית: כָּאן תִּסְגֹּר אֶת הַדֶּלֶת–שְׁבוּ שָׁם!

בעל־הבית: מִי זֶה הוּא, מִי זֶה הוּא – –?

מַחֲזֶה 24

בעל־הבית, ורניהורא.

ורניהורא: שָׂא שָׁלוֹם, מַר וָלוֹדְזִימְיֶז׳, שָׁלוֹם!
אֲנִי בָּא כְּאוֹרֵחַ הָלוֹם.

בעל־הבית: יֵשֵׁב נָא לוֹ, רוּם־מַעֲלָתוֹ;
אִשְׁתִּי מִתְקַשֶּׁטֶת בַּקִּיטוֹן...

ורניהורא: הַמְתֵּן, מַר וָלוֹדְזִימְיֶז׳, הַמְתֵּן.

בעל־הבית: אִשְׁתִּי בַּקִּיטוֹן מְטַפֶּלֶת;
אוֹרֵחַ כָּל־כָּךְ לֹא־פָלֵל –
הִנֵּה הִיא עָרְכָה שָׁם תְּפִלָּה,
כִּי הִשְׁכִּיבָה לִישׁוֹן אֶת הַיֶּלֶד.

ורניהורא: נָא תְּהֵא הָאִשָּׁה מְטַפֶּלֶת...

בעל־הבית: אֶת הַיֶּלֶד הִשְׁכִּיבָה לִישׁוֹן,
וְהַלָּלוּ מְנַגְּנִים מִבְּלִי־הֶרֶף:
שֶׁהֲרֵי הַשִּׂמְחָה בַּמָּעוֹן,
וְאֵין לַעֲמוֹד עַל מָקוֹם;
הִנֵּה אִשְׁתִּי כָּאן, בַּקִּיטוֹן.

ורניהורא: תִּהְיֶינָה הַנָּשִׁים בַּקִּיטוֹן,
יִרְקְדוּ נָא עַד אֶפֶס מָקוֹם;
וְאַתָּה, מַר וָלוֹדְזִימְיֶז׳, נָא שֵׁב,
הַרְבֵּה חֲדָשׁוֹת לִי אֵלֶיךָ:
נְשׂוֹחַח עַל־דְּבַר בְּרִית־הַשָּׁלוֹם.

בעל־הבית: בְּמָטוּ, בְּמָטוּ.

ורניהורא: אָנָא שֵׁב.

בעל־הבית: לִרְשׁוּתְךָ. – אוֹרֵחַ נִכְבָּד –
בְּמָטוּ, בְּמָטוּ,
הָגֵם לֵב.

ורניהורא: וַאֲנִי מֵרָחוֹק, מִן הַסְּפָר
הִרְדַּפְתִּי סוּסִי.

בעל־הבית: הָעוֹנָה
טְרוּפָה הִיא. לְכָל הָרוּחוֹת,
הֲתָבֹא כָּאן עַתָּה רִאשׁוֹנָה?
וּמִי זֶה מְשַׁכֶּכְךָ בְּשָׁעָה שֶׁכָּזֹאת?
לֹא פִּלַּלְתִּי לִרְאוֹת אֶת פָּנֶיךָ
בְּזֶה לֵיל חֲתֻנָּה,
שֶׁאִוִּיתָ בּוֹא, רוּם־מַעֲלָתְךָ.

ורניהורא: מֵרָחוֹק, אַךְ קָפְצָה לִי דַרְכִּי,
וָאֶבְחַר לִי אֶת הַחֲתֻנָּה,
בַּאֲשֶׁר כָּאן אַתֶּם כֻּלְּכֶם יַחַד,
וָאֶבְחַר אֶת בֵּיתְךָ, אֲדוֹנִי,
שֶׁבָּאָיו הֵם פְּשׁוּטִים, בָּרֵי־לֵב.

בעל־הבית: קָפְצָה דַרְכְּךָ לְךָ, רוּם־מַעֲלָתְךָ,
בְּעִית לַלֵּב –
וַאֲנַחְנוּ פְּשׁוּטִים, קְטַנִּים.

ורניהורא: מֵרָחוֹק, אַךְ קָפְצָה לִי דַרְכִּי,
אַךְ קָרָאתִי בְּשֵׁם מִשְׁפָּחָה
וּמִיָּד לִי הָרְאוּ נְכֹחָה

נְעָרִים כְּזִיזִים, קְטַנִּים.

בעל־הבית: נְעָרִים שֶׁתּוֹכָם כְּבָרָם;
בָּאוּ כָּאן, מִלְּלוּ בְּחָפְזָם:
כִּי זָקֵן הָאָדוֹן, כִּי קַבְּצָן,
כִּי קַבְּצָן וְלוֹ לִירָה, שֵׂיבָה...

ירניהורא: כֵּן, יָשִׁישׁ בִּזְקָנוֹ הַמְּכַסִּית.
לְפָנִים הֵן הָיָה לוֹ אָבִיב;
כִּי הִנְּכֶם פְּשׁוּטִים, קְטַנִּים,
רָעוֹת גְּדוֹלוֹת לֹא תֵּדְעוּ. —
תֵּשְׁבוּ עַל נַחֲלָה שַׁאֲנַנִּים.

בעל־הבית: הִנֵּה־כֵן, קְצִיר־זָהָב שֶׁכָּזֶה,
נִקְצְרוּ שְׂדֵמוֹת מֻזְהָבוֹת —
וְכֻלָּן בַּבִּצָּה — מְדַלְּפוֹת,
בְּסְתָוִים חֲרִישִׁים יִפְרְחוּ.
יַעֲלוּ בְּעַצְמָם זֶה מִזֶּה;
קְצִיר־זָהָב הוּא, תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ;
לֹא צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ בַּמֶּרְחָק,
אִם נִמְצָא זֶה הַכֹּל מִקָּרוֹב.
אַרְאֶה לַאדוֹנִי אֶת אִשְׁתִּי.

ורניהורא: קְצִיר־זָהָב הוּא, וְלֵב שֶׁל זָהָב:
בְּלִבְּכֶם הָאָבִיב עוֹדוֹ נָב;
כִּי הִנְּכֶם פְּשׁוּטִים וּקְטַנִּים,
רָעוֹת גְּדוֹלוֹת לֹא תֵּדְעוּ. —
וְאוּלַי אִשְׁתְּךָ עֲסוּקָה — ?

בעל־הבית: אִשְׁתִּי בַּקִּיטוֹן מִתְקַשֶּׁטֶת,

הִיא רוֹצָה לְהֵרָאוֹת נָאוָה,
אִשְׁתִּי בְּקִיטוֹן מִתְקַשֶּׁטֶת;
אֲצַוֶּה לְהָבִיא כָּאן שֵׁכָר.

ורניהורא: הַנַּח, מַר וְג׳וֹרְזִימְיֶז׳, הַנַּח,
הַשָּׁעָה הִיא שָׁעָה מְיֻחֶדֶת...

בעל־הבית: עָלַי כּוֹס טוֹב יוֹתֵר לְשׂוֹחֵחַ,
יֵשׁ לָנוּחַ מֵעֲמַל־הַדֶּרֶךְ:
טוֹבָה שִׂיחָה עִם שֵׁכָר.

ורניהורא: וְאוּלָם הֵן לֹא זֶה הָעִקָּר;
הַשָּׁעָה הִיא שָׁעָה מְיֻחֶדֶת,
לְבַדֵּנוּ נוּכַל נְשׂוֹחֲחָה.

בעל־הבית: אֶשְׁמְעָה לְךָ, רוּם־מַעֲלָתְךָ;
וְשָׁעָה זוֹ שָׁעָה מְיֻחֶדֶת.
הָרְשׁוּת, כִּי אֶשְׁאַל מַה שִּׁמְךָ...־?

ורניהורא: לֹא הִכַּרְתָּ — ?

בעל־הבית: אֵי־מִי לִי מֻכָּר,
אֵי־מִי לִי נִלְבָּב מְחֻבָּב,
אִישׁ אֲשֶׁר הוּא זוֹעֵם, אִישׁ מִכְּבָר
כִּשְׁנוֹת־דוֹר...

ורניהורא: בַּעַל־דָּת מִשֶּׁכְּבָר.

בעל־הבית: שֶׁאֵינוֹ מְפֻלָּל, אִישׁ מֻכָּר...

ורניהורא: הֲתִזְכּוֹר אָדֶם־דָּם בָּאֲפָקִים,
וְאֶנְקַת פַּעֲמוֹנִים, וּבְזָקִים,
וְקֶטֶל־דָּמִים, נַחֲלֵי־דָם — — ?

בעל־הבית: אַף חָלוֹם הוּא רָחוֹק שֶׁנֶּחֱלַם,
עוֹד צִלְצוּל־פַּעֲמוֹנִים בְּאָזְנַי –
מְעֹרָב בְּנְגִינוֹת הַחֲתֻנָּה –
אֵילוּ אַגָּדוֹת עַתִּיקוֹת...

ורניהורא: עוֹד צִלְצוּל פַּעֲמוֹנִים בְּאָזְנַי
גּוֹבֵר עַל נְגִינוֹת הַחֲתֻנָּה:
אֲנָחָה חֲשֻׁכָּה, מְעֻנָּה,
רַב הַדָּם שֶׁל גוּפִים נִקְטָלִים;
אֶעֱמוֹד אָז בְּתוֹךְ חֲלָלִים;
עוֹד צִלְצוּל־פַּעֲמוֹנִים בְּאָזְנַי.
הִתְבּוֹנַנְתִּי בְּעַם־קְדוֹשִׁים,
אֵיךְ נָפְלוּ אֲרוּרִים אֲנָשִׁים,
גְּדוּפֵי חֵרוּפֵי הַקְּלָלוֹת:
עֵת אָבוֹת קִלְּלוּ הַבָּנִים,
עֵת בָּנִים קִלְּלוּ הָאָבוֹת,
שָׁמַעְתִּי קוֹל דֶּמַע וָדָם
בְּאוֹתָם הַקּוֹלוֹת הַנִּצְחִים:
בְּקוֹלוֹת־הַפַּעֲמוֹן טֵרוּף־דְּוַי –
עוֹד צִלְצוּל־פַּעֲמוֹנִים בְּאָזְנַי.

בעל־הבית: יָמִים מִשֶּׁכְּבָר – יוֹבְלוֹת־קֶדֶם,
וְחָלוֹם, אֵיזֶה חָלוֹם כֹּה רָחוֹק,
נְגִינוֹת מַחֲרִישׁוֹת אֲנָקוֹת;
אֵילוּ אַגָּדוֹת עַתִּיקוֹת.

ורניהורא: אֶעֱמוֹד אָז בְּאֹדֶם־שְׂרֵפוֹת
רָכוּב עַל הַסּוּס הַלָּבָן,

מְחַכֶּה לְאוֹת־אֵל כִּי יִתֵּן.
מֵעָלַי רַעַם אַחֲרֵי רַעַם
יִתְגַּלְגֵּל אָז מִתּוֹךְ הֶעָבִים.

בעל-הבית: הַדְּבָרִים רְחוֹקִים – כֹּה קְרוֹבִים,
מִי מְכַּר לִי, בִּלְתִּי־מְפֻלָּל;
מִי אֲשֶׁר עוֹד אֶתְמוֹל לִי הָיָה
רַק הָגוּי בַּחֲלוֹם, בַּהֲזָיָה:
פַּן־קַבְּצָן וְלוֹ לִירָה...

ורניהורא: וֶרְנִיהוֹרָא.

בעל-הבית: פַּן־קַבְּצָן וְלוֹ לִירָה—וֶרְנִיהוֹרָא!
הִנְּךָ לִי מְכָּר-מְפֻלָּל,
מִי אֲשֶׁר ע֫וֹד אֶתְמוֹל לִי הָיָה
רַק הָגוּי בַּחֲלוֹם, בַּהֲזָיָה;
כְּאוֹתָם שַׁלִּיטִים מִשֶּׁכְּבָר,
רָכוּב עַל הַסּוּס הַלָּבָן,
עַל פְּנֵי בֵּיתִי בִּבְשׂוֹרָה...

ורניהורא: בְּדָבָר!

בעל-הבית: אַתָּה בְּדָבָר—בְּדָבָר!

ורניהורא: בִּפְקֻדָּה!

בעל-הבית: פְּקֻדָּה זוֹ דָבָר! – –
הַלֵּב הוּא מוּכָן זֶה מִכְּבָר
וּמְזֻמָּן לִקְרַאת זוֹ הַתְּעוּדָה.

ורניהורא: פְּקֻדָּה זוֹ דָבָר, וְדָבָר זֶה פְּקֻדָּה;

בִּשְׁבִיל לֵב – לֵב מוּכָן וּמְזֻמָּן.
נָא שְׁמָעֵנִי, כִּי בָאתִי הֲלוֹם:
הַשָּׁעָה הִיא שָׁעָה מְזֻהֶרֶת,
נְדַבֵּר עַל־דְּבַר בְּרִית־הַשָּׁלוֹם.

בעל־הבית: כְּבַחֲלוֹם – וְזֶה דְּבַר־אֱמֶת חַי,
הַשָּׁעָה הִיא נִפְלָאת בְּעֵינַי!
וּמַהִי הַפְּקֻדָּה?

ורניהורא: שָׁלֹשׁ פְּקֻדּוֹת.

בעל־הבית: הַשָּׁעָה הִיא נִפְלָאת בְּעֵינַי:
שֶׁכְּאִילוּ נִדְרַשְׁתִּי לָעוּר.

ורניהורא: שְׁלַח רָצִים טֶרֶם יַעַל הַשַּׁחַר,
לֵךְ כְּנֹס אֶת רָאשֵׁי הַצִּבּוּר.

בעל־הבית: כְּבַחֲלוֹם – וְזֶה דְּבַר־אֱמֶת חַי,
וְכִמְעַט שֶׁהַכֹּל הֵם יַחְדָּו
כָּאן אֶצְלִי בַּחֲתֻנָּה שֶׁבַּכְּפָר.

ורניהורא: יִגָּלֶה נָא כָּל מַה שֶּׁנִּסְתָּר;
וַאֲשֶׁר הוּא רָחוֹק – נָא יִקְרַב,
כָּאן הַיּוֹם אֶצְלְכֶם חֲתֻנָּה;
כִּמְעַט שֶׁהַכֹּל הֵם יַחְדָּו;
שְׁלַח רָצִים טֶרֶם יַעַל הַשַּׁחַר;
יֵצְאוּ נָא לְאַרְבַּע הָרוּחוֹת!

בעל־הבית: אֶשְׁלְחָה הָרָצִים רְכוּבוֹת,
אֶשְׁלָחֵם עוֹד לִפְנֵי שַׁחֲרִית;

הִנְנִי וְאִוָּעֵץ עִם אִשְׁתִּי –
הֲלֹא הִיא בַּחֲרִיפוּת אִכָּרִית...

ורניהורא: נָא יֵצְאוּ לְאַרְבַּע הָרוּחוֹת!
הֱיֵה נָכוֹן, עַד הַשֶּׁמֶשׁ עָלָה.
וְהָיָה כִּי תִּשְׁלַח הָרָצִים,
תִּכְנֹס עָם לִפְנֵי בֵּית־הַתְּפִלָּה,
הַפְּשׁוּטִים, הַקְּטַנִּים, הַבְּרִיאִים;
וּלְמַעַן יַכִּירֵם מְקוֹמָם,
תְּבָרְכֵם אָז בְּשֵׁם אֱלֹהִים,
אַחַר־כָּךְ תְּצַוֵּם דְּמָמָה,
שֶׁשּׁוּם סְאוֹן אַל מֵהֶם יִשָּׁמַע,
וְהָיָה כִּי יִכְרַע כָּל הָעָם,
וַיַּקְשִׁיבוּ כֻּלָּהֶם רַב קֶשֶׁב:
אִם לֹא יִשְׁמְעוּ שְׁעָטָה
בְּדֶרֶךְ־הַמֶּלֶךְ שֶׁל קְרָקוֹב – ?

בעל־הבית: אַקְשִׁיבָה, אַקְשִׁיבָה בַּחֲשָׁאִי.

ורניהורא: יָדַעְתִּי, אַתָּה הוּא בֶּן־חַיִל –
בְּדֶרֶךְ־הַמֶּלֶךְ שֶׁל קְרָקוֹב
אִם לֹא יִשְׁמְעוּ שְׁעָטָה,
אִם בָּא כְּבָר עִם כְּרוּב אָנֹכִי – ?

בעל־הבית: אַקְשִׁיבָה, אַקְשִׁיבָה בַּחֲשָׁאִי –
וְלוּ גַם הַגָּדוֹל בִּבְנֵי־חַיִל,
הָא כֵּיצַד, מַה זֹּאת, כְּלוּם אַתְחַלְתָּא – ?

ורניהורא: לַעֲשׂוֹת וְלִשְׁמֹעַ בִּקְדֻשָּׁה;

יָדַעְתִּי, אַתָּה הוּא בֶּן־חַיִל.

בעל־הבית: הֲלִפְנֵי בֵּית־תְּפִלָּה אֶעֱמוֹד?
כְּחוֹלֵם הֵן הָיִיתִי – וָחַי.
וּמִי זֶה מְעַטְּרֵנִי כָּבוֹד,
הָרָצִים מִי שׁוֹלֵחַ אֵלַי?
הַשָּׁעָה הִיא נִפְלָאת בְּעֵינַי.

ורניהורא: הֱיֵה נָכוֹן, עַד יַעֲלֶה הַשֶּׁמֶשׁ.

בעל־הבית: יְנוּסְסוּ חֲרָמְשִׁים בְּהָנֵץ־שֶׁמֶשׁ;
אֱהִי נָכוֹן!

ורניהורא: הִשָּׁבַע עַל דִּבְרָה!

בעל־הבית: אָמַרְתִּי.

ורניהורא: הִשָּׁבַע עַל דִּבְרָה!

בעל־הבית: צוֹמְחִים הַחַיִּים בַּתֵּבֵל;
אִם אַתָּה הוּא חֲלוֹם חֶזְיוֹן־לַיִל,
אוֹ אִם צֶלֶם־צַלְמָוֶת נֶעֱלָם,
אִם אַתָּה הִנְּךָ מַק אוֹ מִקְסָם,
כִּי בָאתָ בְּמֶלֶל עַתִּיק,
כִּי שַׁתָּ עָלַי בִּלְהָטִים,
וַאֲשֶׁר עִם לִבִּי סוֹד לָאוּט
תְּשִׂיחָה כִּדְבַר־מְצִיאוּת;
כְּמוֹ חַי, כְּמוֹ חַי –!

ורניהורא: אֲדַבֵּר – וְכֵנִים דְּבָרַי!
הַשָּׁעָה הִיא שָׁעָה מְיֻחֶדֶת:

בָּחַרְתִּי הַיּוֹם בַּחֲתֻנָּה,
בְּזוֹ חָצֵר, זוֹ גָּדֵר, זֶה נָתִיב. –
הֲתִשְׁמַע, אֵיךְ תְּיַלִּיל הַסּוּפָה! –
הֲתִשְׁמַע, אֵיךְ הַגֶּשֶׁם מַצְלִיף!
אֵיךְ עֵצִים גְּדוֹלִים רוֹעֲשִׁים,
אֵיךְ הוֹמִים הַשִּׂיחִים וּמְאֻוְשִׁים:
הֵמָּה בְּנֵי־לִוְיָתִי הָעוֹלִים,
סוּסִים אֶלֶף יָגוּדוּ תִּלִּים
בִּפְרָסוֹת שֶׁל זָהָב עַל דַּרְכֵּנוּ!

בעל־הבית: יֵשׁוּ, חוּס וְרַחֵם נָא עָלֵינוּ – – !

ורניהורא: מַהֲרָה מִי רִאשׁוֹן בּוֹא וְרַשָּׁאָה,
בִּתְעוּדָה נֵס וְדֶגֶל תִּשָּׂאָה,
בְּתַחֲרָא שֶׁל הָאֵם הַקְּדוֹשָׁה!
הַקּוֹרֵא לְנִבְחָרִים שֶׁל הַשָּׁמַיִם,
הַמּוֹפִיעַ בַּשָּׁמַיִם בְּבִירָתֵנוּ
בְּעַצְמוֹ – הוּא גָּאֹל יִגְאָלֵנוּ!

בעל־הבית: כְּמוֹ חַי, כְּמוֹ חַי;
מַעֲלָתְךָ לִי עוֹשָׂה נִפְלָאוֹת
וְכָל זֶה כִּנְכוֹנָה לְפָנַי.

ורניהורא: זֶה הַכֹּל הוּא קָדוֹשׁ, הַכֹּל חַי;
מֵרָחוֹק, אַךְ קָפְצָה לִי דַּרְכִּי;
בָּחַרְתִּי בְּבֵיתְךָ, בְּגְדֵרְךָ,
וְאֶבְחַר לִי אֶת הַחֲתֻנָּה.
מַצְלִיחָה תִּהְיֶה יַד מַעֲלָתְךָ:

אֲנִי נוֹתֵן יוֹבֵל־זָהָב בְּיָדֶיךָ!

בעל־הבית: יוֹבֵל־זָהָב.

ורניהורא: תּוּכַל בּוֹ לִקְרֹא קָהָל רַב.

בעל־הבית: קְהַל־אַחִים.

ורניהורא: לְקוֹלוֹ, קוֹל־אַבִּירִים,
הָרוּחַ יַעֲצֹם,
הַקֶּרֶן תָּרוּם.
אֲנִי נוֹתֵן בְּיָדֶיךָ יוֹבֵל.

בעל־הבית: תּוֹדָה לָאֵל!

ורניהורא: וְעָלֶיךָ לִשְׁלֹחַ רָצִים,
לְכַנֵּס עָם לִפְנֵי בֵּית־הַתְּפִלָּה.

בעל־הבית: יוֹם מָחָר? – וּבְעֵת יִתְכַּנְּסוּ?
הֲיַסְכִּימוּ עֵצָה? – מַה יַסְכִּימוּ?

ורניהורא: מָחָר יוֹם: וּבְרֹב תַּעֲלֻמָּה,
כַּאֲשֶׁר יִתְכַּנְּסוּ
אַל עֵצָה יַסְכִּימוּ,
בִּלְתִּי־אִם יַעַמְדוּ בִּדְמָמָה.
מָחָר יוֹם: בְּרֹב תַּעֲלֻמָּה.
וְאַתָּה, עֵת תַּשְׁכִּימָה בַּבֹּקֶר,
עִם הָנֵץ הַחַמָּה,
לַדְּרָכִים אָז הַטֵּה נָא אָזְנֶיךָ.

בעל־הבית: מָחָר?!

ורניהורא: מָחָר!!!

בעל־הבית : הָרוּחַ בְּתַעֲצוּמוֹת עֻזֶּךָ!!!

מַחֲזֶה 25

בעל־הבית, בעלת־הבית.

בעל־הבית : רַעְיָתִי, הַנְּזֶה רַעְיָתִי,
בֹּאִי, בֹּאִי נָא הֵנָּה.

בעלת־הבית: מַה יֵּשׁ?!

בעל־הבית : נִשְׁתַּנָּה זֶה הַיּוֹם מִיּוֹמַיִם,
מָה רַב הֶחָדָשׁ נִתְרַחֵשׁ.

בעלת־הבית: הֲטוֹב הוּא אִם רַע נִתְרַחֵשׁ?

בעל־הבית : רַק זֹאת, רַעְיָתִי, זֹאת דְּעִי נָא,
שֶׁבְּמוֹחִי הֶמְלָּה וְשָׁאוֹן;
מִי יָבִין, מִי יְבִינָה?

בעלת־הבית: וְכִי מַה זֶּה הָיָה? הֲנַחֲלֵיתָ?
וּמִי הַזָּקֵן הַלָּזֶה?

בעל־הבית : הַזָּקֵן הַלָּזֶה: – וֶרְנִיהוֹרָא;
אֲבָל אַל תְּגַלִּי נָא אֶת זֹאת,
אֲנִי סָח הַדָּבָר לָךְ בְּסוֹד,
וְגַם הוּא פֹּה הָיָה בְּצִנְעָה.

בעלת־הבית: אֵי־לְאָן כְּבָר הָלַךְ – –?

בעל־הבית : שׁוּב פָּנָה,

הוּא דִבֵּר דְבָרִים רַבֵּי־עֵרֶךְ;
יֵשׁ לָקוּם כְּבָר לַדֶּרֶךְ.

בעלת־הבית: וּמַה לְּךָ?

בעל־הבית: יֵשׁ לִנְטֹל הַכֵּלִים,
אֶקְדוֹחִים, תְּלָיִים וְיַלְקוּט,
וַחֲרָבוֹת שְׁתַּיִם אֵלֶּה אֶקַּח--!

בעלת־הבית: הָהּ, יֵשׁוּ, אֵיזוֹ הִתְנַגְּשׁוּת
בְּעֶצֶם לַיְלָה, וּמַה שָּׁמָּה עוֹד--?

בעל־הבית: עָלַי לִהְיוֹת נָכוֹן.

בעלת־הבית: חָמָס, שׁד!
לֹא תוּכַל עַל רַגְלֶיךָ לַעֲמֹד.

בעל־הבית: עָלַי תֵּכֶף לִרְכֹּב קַל־תְּנוּעָה.

בעלת־הבית: עוֹד נָפֹל שָׁם תִּפֹּל אֶל הַבִּיב...

בעל־הבית: קִבַּלְתִּי עָלַי בִּשְׁבוּעָה;
עָלַי תֵּכֶף --

בעלת־הבית: לְהָטִים, הַמּוֹשֵׁךְ
אֵיזֶה כֹּחַ?!

בעל־הבית: מִכָּאן וְאֵילֵךְ
נַתְחִילָה לִחְיוֹת – כִּמְתֻקָּן!

בעלת־הבית: אַךְ רָעָה הִיא, רַחֲמָנָא לִצְלָן!

בעל־הבית: מֵרָחוֹק בָּא, קָפְצָה לוֹ דַרְכּוֹ;
הֲלֹא רָץ, מְבַשֵּׂר, וְרָנִיהוֹרָא!
שָׁם־שָׁם! כְּבָר תָּקוּם בְּרִית־שָׁלוֹם.

מֵרָחוֹק בָּא, קָפְצָה לוֹ דַרְכּוֹ –
אַחֲרִית הַדָּבָר וְרֵאשִׁיתוֹ.
צִוָּה. דִבְּרָה. עָלַי לְצַיֵּת,
קִבַּלְתִּי עָלַי בִּשְׁבוּעָה.
הִקְסִימַנִי כֹּחוֹ, רוּחַ־אֵם!

בעלת־הבית: רוּחַ בֶּן־גֵיהִנּוֹם!
אֲהָהּ, כִּי חוֹלֶה הִנְּךָ,
כִּי כָּל־כָּךְ הִרְבֵּיתָ לִשְׁתּוֹת.

בעל־הבית: הָרוּחַ יַעֲמוֹד!

מַחֲזֶה 26

בעל־הבית, ישק.

בעל־הבית: יִשָּׂק!

ישק: מַה לַאדוֹנִי?!

בעל־הבית: מַהֵר כָּאן!

ישק: הִנֵּנִי!

בעל־הבית: אַכֵּף אֶת הַסּוּס
וְנָסַעְתָּ לִקְרֹא אִכָּרִים!

ישק: לִנְסֹעַ צָרִיךְ תֵּכֶף – – ?

בעל־הבית: הָכְרָח!

ישק: עוֹד אֹבַד בְּתוֹךְ זֶה הַמַּחְשָׁךְ,
נוֹרָאָה הַבִּצָּה בַּדְּרָכִים.

בעל־הבית: אֲבָל, יִשָּׂק, כְּרוּחַ תָּטוּס!

ישק: הִנְנִי וְאֶחְבֹּשׁ אֶת הַסּוּס!

בעל־הבית: זֶה הַבְּרָח! יוֹם־גְּדוֹלוֹת.

ישק: כֹּה־לֶחָי?

בעל־הבית: רוּץ, עֲבֹר בְּאַרְבַּע הָרוּחוֹת;
קְרָא, דְפֹק עַל חַלּוֹנוֹת;
וּבְטֶרֶם הַשַּׁחַר יַאְדִים
יִתְיַצְּבוּ כָּאן עִם בֵּית־הַתְּפִלָּה
אִכָּרִים עִם כֵּלִים חַדִּים.

ישק: אִכָּרִים עִם חֶרְמֵשׁ – כֹּה־לֶחָי!

בעל־הבית: גַּם סַיִף יַשִּׂג בְּוַדַּאי.

ישק: אֲדוֹנִי סִיָּפָא – כֹּה־לֶחָי!

בעל־הבית: כֹּה־לֶחָי!

ישק: אֲנִי רָץ בְּלִי־בּוּשָׁשׁ.

בעל־הבית: ס״ד כָּמוּס!

ישק: אִכָּרִים עִם חֶרְמֵשׁ!
יִשָּׂאוּנִי סוּפוֹת בְּעַצְמָן!

בעל־הבית: יִתְיַצְּבוּ טֶרֶם שַׁחַר.

ישק: הַבְּרָח!!

בעל־הבית: אַל תְּדַהֵר, אִם יַעֲמוֹד הַשָּׂטָן,
רַק יָשָׁר לֵךְ!

ישק: לְנֹכַח הָאַף.

בעל־הבית: עַד אֲשֶׁר עַל שָׂדוֹת יֵרֵד טַל,
עַד אֲשֶׁר צִפֳּרִים יְצַפְצְפוּ...

ישק: אֲנִי רָץ בְּלִי־בּוֹשֵׁשׁ.

בעל־הבית: בְּאֵיל!

ישק: הֵי!

בעל־הבית: (מוסר בידי ישק את יובל־הזהב, אשר קבל מאת ורניהורא.)
הֵא לְךָ, זֶהוּ שַׁי וּמַשְׂאַת.

ישק: זָהָב טוֹב, וְזֶה מַהוּ?

בעל־הבית: מוֹפֵת!
תַּעֲנֹד עַל גַּרְגְּרוֹתֶיךָ הַפְּתִיל
וּבְחָזְקָה הַיּוֹבֵל תַּחֲזִיק!
הִזָּהֵר בְּפָרָשַׁת־דְּרָכִים,
פֶּן יָשֹׁד אוֹתְךָ אֵיזֶה מַזִּיק!
אַל תָּסוּר מִן הַשְּׁבִיל הַסָּלוּל,
וְרַק רוּצָה!

ישק: עַד עֶצֶם הַגְּבוּל!

בעל־הבית: עַד יִקְרָא בַּשְּׁלִישִׁית הַתַּרְנְגֹל,
שׁוּב לְכָאן וַעֲמֹד נָא הָכֵן;
אָז תִּתְקַע בַּיּוֹבֵל קוֹל גָּדוֹל,
וְהָרוּחַ עָצֹם יֶעֱצַם,
שֶׁכָּמוֹהוּ מִזְּמַן רַב לֹא קָם –
כִּי יַקְשִׁיבוּ רַב קֶשֶׁב כֻּלָּם.

רַק יוֹבֵל־זָהָב זֶה אָנָּא שְׁמֹר,
כִּי מִנֵּהוּ הָאֵל הַנָּאוֹר.

ישק: אֹבְדָה וְלֹא אֶעֱבוֹר!

בעל־הבית: בְּלִי קוֹל הַזָּהָב הַלָּזֶה
יַעֲלֶה עָמָלֵנוּ בַּתֹּהוּ.

ישק: אֶתְחַנֵּר.

בעל־הבית: אַל תִּשְׂרֹט בַּיָּדַיִם!

ישק: הֵי, לַדֶּרֶךְ — !

בעל־הבית: מַהֵר, בֶּן־הֶחָיִל!

ישק: (שכבר יצא, חוזר ומרים את כובעו שנפל על הרצפה.)
כּוֹבָעִי עִם נוֹצָה טַוָּסִית.

בעל־הבית: עַד יִקְרָא הַתַּרְנְגֹל בַּשְּׁלִישִׁית!

מַחֲזֶה 27

בעל־הבית, סטשק.

סטשק: הֲשׁוֹמֵעַ, אֲדוֹנִי, מַה נַּעֲשָׂה:
כֹּה גָבְרָה הַסּוּפָה וַתַּרְעִישׁ,
כְּשֶׁנָּסַע הָאָדוֹן הַקָּשִׁישׁ.

בעל־הבית: הַאַתָּה זֶה הִכְנַסְתָּ לְכָאן
אָדוֹן זֶה בְּשַׂלְמַת־אַרְגָּמָן?

סטשק: אָדוֹן זֶה, עַיִן לֹא רָאֲתָה,

זִיקֵי־פָּז לוֹ הָיוּ עַל שְׂפָמוֹ,
וְשַׂלְמַת־אַרְגָּמָן שֶׁעָטָה
הִיא הָיְתָה כְּמוֹ אֵשׁ מִתְלַקַּחַת,
וְהַסּוּס – מְחַבֵּל, שֵׁד מַשְׁחִית.

בעל־הבית : כְּפָה שְׁטִיחַ סוּסוֹ לַבְנוּנִי,
וְהַשְּׁטִיחַ רָקוּם, רִבְגוֹנִי.

סטשק : לָאֻכָּף אֻקְדּוֹחִים הָיוּ שְׁנַיִם.

בעל־הבית : וְלוֹ לִירָה יוֹרְדָה בְּהָדָר.

סטשק : כְּמוֹ רָאִיתָ הַכֹּל בָּעֵינַיִם...

בעל־הבית : אֵי־פַּעַם רָאִיתִי דָּבָר...

סטשק : עָמַדְתִּי סָמוּךְ לְסוּסוֹ;
הַסּוּסָה, בִּזְנָבָהּ כִּי תַּצְלִיף –
מִנַּיִן לָהּ כֹּחַ כָּזֶה? –
וַתִּכְוֶה כֹּה אֶת קֻבָּא עַל פִּיו.

בעל־הבית : הֲנָשָׂא קֻבָּא?

סטשק : אָה, בְּכוֹר־שָׂטָן,
בְּשׁוּם־פָּנִים לֹא נָתְנָה לִבְלֹם,
רַק חָבְטָה בִּזְנָבָהּ כְּהוֹגֵן,
עַד כִּי שְׁנֵינוּ תָּפַשְׂנוּ בָּרֶסֶן –
וְעָלָה וְרָכַב הַזָּקֵן.

בעל־הבית : הוּא עָלָה וְנָסַע –

סטשק : אַךְ פְּלָאִים,

כְּשֶׁהַלָּה עַל הַסּוּס הִתְיַשֵּׁב,
וּכְמוֹ גֶּחָלִים בּוֹ שַׁלְהֵב:
חִישׁ נִתֵּק מִמְּקוֹמוֹ וַיַּבְרִיק,
וַיְדַלֵּג עַל גֶּדֶר כְּמַזִּיק,
וְאוֹתִי וְאֶת קֻבָּא כָּוָה.

בעל-הבית: הוֹ, רוּחַ אֱלֹהִים כִּי גָבַהּ:
הִנֵּה-זֶה חֲצִי-לֵיל כְּבָר חָלַף.

סטשק: נִשְׁאֲרָה אֲבֵדָה עִם הַסַּף...

בעל-הבית: אֲבֵדָה!?

סטשק: (מגיש לבעל-הבית פרסה של זהב.)
הֵא!

בעל-הבית: פַּרְסָה שֶׁל זָהָב – !

סטשק: הִתְנוֹצְצָה בַּשְּׁלוּלִית.

בעל-הבית: בַּעֲלִיל:
אוֹת מֻבְהָק, אֵין סָפֵק לְהַטִּיל,
כִּי בִּקְּרָנוּ אוֹרֵחַ נָאוֹר
עֲלֵי סוּס-עֲרָבָה הַצָּחוֹר,
וְלוֹ לִירָה רַנָּה תִּתְנוֹסֵס:
חַרְמְשִׁים, חֲרָבוֹת, דֶּגֶל, נֵס!

מַחֲזֶה 28

בעל-הבית, בעלת-הבית, ישק.

בעל-הבית: רְאִי, הַנָּוָה, רְאִי!

בעלת-הבית: אֹשֶׁר בְּכַף!

בעל־הבית: אֹשֶׁר, אֹשֶׁר נִמְצָא!

בעלת־הבית: וְהֵיכָן?

בעל־הבית: בַּמָּבוֹא שָׁם, לִפְנֵי הַמִּפְתָּן;
בַּכַּף אֹשֶׁר.

בעלת־הבית: כֻּלָּהּ הִיא זָהָב,
אַף מְלֶאכֶת־מַחְשֶׁבֶת לָעֵינַיִם.
מִי אִבְּדָהּ? – נַצְפִּינָהּ וְחָסֵל.

בעל־הבית: קְרָא לְמְתִים – הִיא נָפְלָה מִשָּׁמַיִם;
צָרִיךְ לְהַרְאוֹת לַקָּהָל.

מַחֲזֶה 29

בעל־הבית, בעלת־הבית.

בעלת־הבית: אֵין מְאוּמָה – הָאֹשֶׁר בַּכָּף;
מִן הַכַּף אֵין אֶת זֹאת מַעֲבִירִים,
כִּי בַּסֵּתֶר אֶת זֹאת מַסְתִּירִים,
אֵין מַרְאִים אֶת כָּל מַה שֶּׁהֻכְנַס:
עַל הָאֹשֶׁר שֶׁלְּךָ הֱוֵה חָס!

בעל־הבית: זָהָב!

בעלת־הבית: כֵּן.

בעל־הבית: שַׁלְשְׁלִי לָאַרְגָּז!
בֶּאֱמֶת הֵן נָטַלְתְּ בַּיָּדַיִם;
עַל הָאֹשֶׁר שֶׁלְּךָ הֱוֵה חָס,
אִם מִתֹּפֶת וְאִם מִשָּׁמַיִם –

אַךְ הָאֹשֶׁר שֶׁלִּי הוּא אַחֵר.

בעלת-הבית: אֶהֱרֹד, מָה אַתָּה מְדַבֵּר?

בעל-הבית: כַּאֲשֶׁר אַתְּ עוֹד לֹא הֵבִינוֹת:
חִסֵּל רִישׁ – וְהִתְחִיל עֲלִילוֹת!

בעלת-הבית: לְאֵיזוּ עֲלִילוֹת תִּתְכַּוֵּן?
וְכִי מַה לֹּא הֵבַנְתִּי הָבֵן?

בעל-הבית: חֶרְמְשִׁים, חֲרָבוֹת, דֶּגֶל, נֵס,
אֲדוֹנִים, אִכָּרִים, אֲדוֹנִים:
הָעוֹלָם הוּא אָחוּז בִּקְסָמִים,
מַסֵּכָה נִמְבְזָה וְנָמֵס:
אִכָּרִים, אֲדוֹנִים, אִכָּרִים,
חֲרָבוֹת, חֶרְמְשִׁים, דֶּגֶל, נֵס,
עַד יִסָּמֵר שְׂעַר-הָרֹאשׁ לַדְּבָרִים!
מַסֵּכָה נִמְבְזָה וְנָמֵס,
מַסֵּכָה מְפַרְכֶּסֶת סַמִּים:
הָעוֹלָם הוּא אָחוּז בִּקְסָמִים.

בעלת-הבית: וּמָה לְּךָ אֵפוֹא? הַקַּדַּחַת?

בעל-הבית: נֶאֱרַג זֶה הַכֹּל כְּקַדַּחַת,
קַדַּחַת אֲשֶׁר לְהַר-נוּר,
כְּהֶמְיַת-הַקּוֹלוֹת שֶׁל עוּגָב:
דְּמֻיּוֹת בַּעֲטֶרֶת-הַדּוּר,
בְּנֵי-שַׁלְכַּטָּה עִם אוֹת הַזָּהָב,
אֲחֻזּוֹת, אַרְמְנוֹת, פַּלְטָרִים,
וְסוּסִים נְהוּגִים עֲדָרִים,

וְשִׁשָּׁה מְלַוִּים נוֹתְנֵי־יְקָר:
הִתְעַלְּסִי נָא, הַנֶּפֶשׁ, עֲלֹס,
הִתְעַלְּסִי לִבְלִי־חָת, בְּלִי־מֵצַר!!
לֹא יִזְכֹּר הָאָדוֹן הַמְעֻטָּר,
כִּי בַּפֶּרֶץ אֲנַחְנוּ נַעֲמוֹד.
לֹא יִזְכֹּר בֶּן הַשִּׁלַּכְתָּה בָּאוֹת,
לֹא יִזְכֹּר הָאִכָּר עַל הַנִּיר,
אִם לְאִישׁ שָׁם מַכְאִיב מַה מְאֹד:
שׁוֹר בַּנִּיר, בַּמַּרְבֶּקֶת חֲזִיר –
כִּי־עַל־כֵּן הִתְעַלֵּס נָא, הַדּוֹד!

בעלת-הבית: לֵךְ שְׁכַב, כִּי אַתָּה כְּבָר שִׁכּוֹר!

בעל-הבית: הָעוֹלָם הוּא שִׁכּוֹר, הוּא שִׁכּוֹר,
הָעוֹלָם הוּא אָחוּז בִּקְסָמִים ––
תְּנִי, עָלַי כְּבָר לִנְשֹׂא מַשּׂוּאָה,
כִּי קִבַּלְתִּי עָלַי בִּשְׁבוּעָה.

בעלת-הבית: הוֹי הַצִּילוּ!!!

מַחֲזֶה 30

בעל-הבית, בעלת-הבית, קרואים.

הכל: מַה כָּאן מִתְאָרֵעַ??
מֶה הָיָה כָּאן?

בעלת-הבית: רְאוּ, מִשְׁתַּגֵּעַ!

בעל-הבית: הוֹי אַתֶּם, מִי אַתֶּם, מָה אַתֶּם?
מְלֵאֵי שִׁעֲמוּם בַּקִּרְיָה,
נִכְסַף אֶל הַכְּפָר נִכְסַפְתֶּם:

שָׁם מִזְעָר בִּשְׁבִילְכֶם, פֹּה מִזְעָר,
וְהִנֵּה מַה מִמֶּנּוּ נִשְׁאָר:
קְהַל בְּבוֹת, מַסֵּכוֹת נִמְבְזוֹת,
שְׁקָרִים צְבוּעִים, צַעֲצוּעִים;
לְפָנִים — פַּרְצוּפִים מְחֻשָּׁלִים
גַּם לַסַּיִף וְגַם לַסְּפָלִים;
נְשָׁמוֹת יַצִּיבוֹת - לְפָנִים,
גִּבּוֹרֵי־מִלְחָמָה אֵיתָנִים:
לְשַׁחְרֵר מִי, אֶת מִי לְקַטֵּל;
וְכַיּוֹם אֵין אֶל מַה לְיַחֵל.
הֲלָךְ־נֶפֶשׁ? הֲרֵי לָכֶם הֲלָךְ:
עַל פְּנֵיכֶם הַנִּקְלִים אֲטַפֵּחַ.

(יורק)

(המסך)

מַעֲרָכָה שְׁלִישִׁית

מַחֲזֶה 1

בעל-הבית: (מתהלך אנה ואנה בסגרו דלת זו אחרי זו, שמישהו פותח מבחוץ; לבסוף, יגע שוכב על הכסאות המסומכים זה לזה ונרדם. בחדר אפלה.
הכל ידובר מעכשיו בחצי-קול).

מַחֲזֶה 2

בעל-הבית, המשורר, נוס, החתן, בעלת-הבית, הכלה.

המשורר: הִשְׁתַּכֵּר!

בעל-הבית: הַדָּבָר הוּא שָׁכִיחַ:
דָּרוּשׁ רֹאשׁ פּוֹלָנִי, שֶׁיַּשְׂכִּיל
גַּם לַסִּיף וְגַם לַגָּבִיעַ, –
וּבֵינְתַיִם נִרְדַּם הָאֱוִיל.

נוס: לָעֲנָבִים וְלָעֲנָבִים –
אַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא כֵן – שֶׁלֹּא כֵן;
בְּעֵינַי הַדָּבָר שֶׁאֲנִי,
הֱצִיקַתְנִי כֹּה רוּחַ־בִּטְנִי,
וְאוּלַי מִזֶּה דְבַר־מָה יִהְיֶה; –
יַיִן, יַ״שׁ – זֶה לֹא זֶה,
מֵנִיעַ עִקָּרִי: ... חֶרֶב.

בעל־הבית: חָרֵב – חָרֵב, מֵנִיעַ עִקָּרִי.

המשורר: דְּבַר־פֶּלֶא – דְּבַר־פֶּלֶא;
הַשְׁכִּיבוּהוּ לִישׁוֹן.

החתן: מִשְׁתּוֹלֵל אֱכוּל־צַעַר.

נוס: לִי נִרְאֶה וְהִנֵּה אֲנִי בַּיַּעַר;
בּוֹרְחִים הָעֵצִים בֶּהָמוֹן...

החתן: הֲמַבְהִיל לְךָ?

נוס: הַכֹּל הוּא מַבְהִיל,
כְּבָר הָיָה לִי הַכֹּל לְזָרָא;
לְבָבִי בִּי קוֹפֵא וּבוֹחֵל,
עָף מִמֶּנִּי מַלְאָךְ הַגּוֹאֵל;
לְעֵינַי הִנֵּה רַק נִרְאֶה יַעַר,
וְנָסִים הָעֵצִים בֶּהָמוֹן:
הַכֹּל מִתְהוֹלֵל, מִשְׁתּוֹלֵל.

הכלה: הִנֵּה זֶה הִשְׁתַּכֵּר!

המשורר: זֶה דָּבָר מְעַנְיֵן.

בעל־הבית: הַכֹּל הוּא תָּמִיד מְעַנְיֵן,
הַכֹּל הוּא עִנְיָן מְעוֹרֵר.

החתן: הַנְּעִימָה הַנְּכוֹנָה, נְגִינַת־נֶפֶשׁ;
הַנְּעִימָה בָּהּ הַנֶּפֶשׁ תִּצְעַק.

המשורר: בִּדְמָמָה – לִדְבַר־מָה תִּשְׁתּוֹקֵק.

נוס: טִפַּת־יַיִן, נוֹשֶׁת הַגָּרוֹן.

המשורר : הַא —

נוס : (אל המשורר) יָדַעְתִּי : **evviva l'arte**,
אֵין חַיֵּינוּ שָׁוִים וְלֹא כְלוּם :
הַפֻּלְחָן שֶׁל בַּכְּחוּס וְעַשְׁתֹּרֶת.
יֵשׁ לִנְשֹׂא אֶת כָּל זוֹ הַסְּחַרְחֹרֶת,
צִקְלוֹן־הַגּוֹרָל הַנִּשְׁדָּף ;
רַק לַשָּׁוְא לִגְדוֹלוֹת כֹּה תִּשְׁאַף.
יֵשׁ לִחְיוֹת, יֵשׁ לִחְיוֹת ! —
בּוֹנַפַּרְטֶה
אַף לוֹ הָיָה אַף !...

בעל-הבית : (ממקומו) וְאֵיפֹה זֶה כָּפָא אוֹתְךָ שֵׁד?
אַךְ הַיּוֹם הַשֵּׁנִי לַחֲתֻנָּה
וְהִנֵּה כְּבָר אַתָּה מִתְמוֹטֵט.

נוס : חָפַצְתִּי לָבוֹא בֶּהָמוֹן,
הִתְעָרֵב בֶּהָמוֹן עַד־אֹבֶד,
לְשַׁקֵּעַ אֶת נַפְשִׁי וּבְשָׂרִי
בְּעוֹלָם זֶה בָּרִיא ;
לְשַׁעְבֵּד אִישִׁיּוּת,
לְאַלֵּץ אֶת עַצְמִי לַפַּשְׁטוּת ;
אֲבָל מַה מִכָּל זֶה, אִם הַטֶּבַע
הִצְהִיל אֶת נַפְשִׁי, הִרְנִינָהּ ;
וּלְמָרוֹת רְצוֹנִי לְהִתְעַמֵּק,
עָלַי עֲמֹד בְּשׁוּרָה רִאשׁוֹנָה —
אֲנִי חָשׁ, לַעֲזָאזֵל, חָשׁ בַּלֵּב !...

המשורר: חֲלִי־לֵב, אֵין בָּזֶה שׁוּם לָצוֹן;
לָמָּה תֵּשְׁתְּ?

החתן: בְּחֶזְקַת סַכָּנָה,
הִנֵּה זֶהוּ כִּמְעַט שִׁגָּעוֹן!

בעל־הבית: (בדמונו)
... וּבְכָל זֹאת הֵן גַּם זוֹ... תַּעֲנִית
כֹּה לִחְיוֹת בַּעֲזוּבָה נִשְׁמָתִית.

נוס: אֵשְׁתְּ, אֶשְׁתֶּה, כִּי הֶכְרֵחַ לִי בָּזֶה,
כִּי כְּשֶׁאֵשְׁתְּ וְאַרְגִּישׁ דְּקִירָה,
אָז אָחוּשׁ אֶת לִבִּי בֶּחָזֶה,
וְרִבּוֹת אֲנִי חָשׁ, מִתְכַּבֵּן,
פּוֹלָנִית כֹּה בּוֹחֵן — —
הָמָה יַעַר, עָלַם,
הַס, הַס, הַס!
אִילוּ שׁוֹפֵן אָתָּה —
וְשָׁתָה.
הַס, הַס, הַס,
הָמָה יַעַר, עָלַם...

המשורר: שְׁכַב אֵפוֹא לְךָ עַל הַסַּפָּה,
כְּשֶׁתָּנוּחַ, תֵּצֵא בַּמָּחוֹל.

נוס: חוֹלַלְתִּי עִם מוֹרַבִּינִית,
לֹא רָצָה אִישׁ אִתָּהּ לְחוֹלֵל,
הֵן מִדַּת־רַחֲמִים אֲגַלְגֵּל:
אִכָּרָה הִיא, וַאֲנִי הוּא אָדוֹן,
כְּשֶׁאִישַׁן, תְּחַכֶּה לַמָּחוֹל.

בעל-הבית: (אנב הזיה)
שְׁנָת — שְׁנָת: —תְּהֵא שָׁם מְחַכָּה...
הַדֶּרֶךְ רְחוֹקָה וַאֲרֻכָּה,
וּבַדֶּרֶךְ אָדוֹן בָּא גָּדוֹל...

המשורר: (אל אחיר)
הֲזֶּה — — ?

בעל-הבית: גַּם אֲנִי הוּא נִרְדָּם.

בעלת-הבית: (אל בעלה)
לֵךְ שְׁכַב בַּמִּטָּה, מְצֻעָּה.

בעל-הבית: לֹא, כִּי פֹּה לִי אֶשְׁכַּב בְּתִלְבֹּשֶׁת.
(אל נוס) הֶה, לֵיל טוֹב, יְדִידִי,
לֹא רַבִּים עוֹד אוֹתָם מְתֵי־קֹשֶׁט.

נוס: (מסתרח על הספה; אל החתן)
נָשַׁקְתִּי לַמּוֹרַבְּנִית
וּבַקְבּוּק הֶחֱזַקְתִּי בְּכַף;
הַבַּקְבּוּק בְּיָדִי אָז הֻטָּה
וְהַיַּיִן, הִרְגַּשְׁתִּי, מְטַּף;
חֲבָל עַל יֵינִי; — דָּא עָקָא,
כִּי בַּקְבּוּק הֶחֱזַקְתִּי בְּכַף;
רָצִיתִי לְהוֹצִיא אֶת הַפְּקָק,
וְהַפְּקָק רַק הָלַךְ וְשָׁקַע;
אֶחֱשֹׁב לִי: הַשֵּׁד יִקָּחוֹ,
אוֹצִיאוֹ בְּשַׂעֲרָה אֲרֻכָּה,
בְּשַׂעֲרָה שֶׁל הַמּוֹרַבְּנִית,
שֶׁהָלְכָה לְהָבִיא כְּלֵי־זְכוּכִית;

לֹא אֵדַע מֶה הָיָה בְּדִיּוּק,
אַךְ שָׁתִיתִי מְלֹא הַבַּקְבּוּק,
גַּם... הִכְרַחְתִּי לִלְגֹּם הַשַּׂעֲרָה!
וְעָלַי זֶה הִלֵּךְ הֲזָיָה,
שֶׁהִתְחַלְתִּי מִיָּד לְאֹהַב –
רְצוֹנִי לְנַשֵּׁק בַּשְּׁנִיָּה,
וְהִנֵּה מֵעָצוֹר בָּא חָדָשׁ,
כִּי צָנַחְתִּי, כְּמוֹ – הֲלוּם־יַ״שׁ.

החתן: תִּזְכֹּר לְךָ זֹאת לְהַבָּא:
קֹדֶם שַׁק, אַחַר־כָּךְ לֵךְ שְׁתֵה!

המשורר: קֹדֶם רַד, אַחַר־כָּךְ לֵךְ עֲלֵה!

בעלת־הבית: תְּנוּ לִישׁוֹן לָהֶם, לְכוּ לְשָׁלוֹם!

נוס: טוֹם־טָה־רוֹם, טוֹם־טוֹם־טוֹם...

הכלה: הַנִּיחוּ לָהֶם וְיִתְיַשְּׁנוּ.

המשורר: זֶה מַצַּב־נְפָשׁוֹת מְעֻנְיָן הוּא.

החתן: אָנוּ רַק מַחֲצִית מִנַּפְשֵׁנוּ
נֵדַע – וּמִי יֵדַע אֶת הַשְּׁאָר – –?

המשורר: הָאָדָם תּוֹךְ חֲלוֹם יִתְהַלֵּךְ:
שָׁם נוֹרָא, כָּאן לֹא טוֹב;
בְּכָל יוֹם עַל דְּבַר־זֶה אֶחֱשֹׁב:
כַּמָּה זֶה עוֹד יָכוֹל הַמֶּשֶׁךְ –?

נוס: עַל נוֹשֵׂא זֶה יוֹם־יוֹם אֶחֱשֹׁב;
כְּשֶׁאָקוּמָה, אַשְׁמִיעַ נְאוּם –

מַה כָּלְתָה בִּי הַנֶּפֶש לִישׁוֹן,
עַל נוֹשֵׂא זֶה אֵיטִיבָה לָנוּם.

החתן: כָּל גוּפוֹ הוּא שָׁטוּף בַּזֵּעָה.
כְּתֹנֶת נְקִיָּה הַלְבִּישׁוּהוּ.

נוס: הַנֶּצַח – אִם כֹּה תְּבִינוּהוּ – ?
הָאֵין־סוֹף – הֵי, אֶפֶס וָאַיִן – !
אַתְּ לִי, הַנַּעֲרָה, מִזְגִי יַיִן!
אַחֲרֵינוּ בָּאִים אֲחֵרִים.

בעל־הבית: הֲיֵצְאוּ סוֹף־כָּל־סוֹף מֵחֲדָרַי!?
צְאוּ, תְּנוּ לִי מָנוֹחַ בָּזֶה,
רְצוֹנִי הוּא לִהְיוֹת בִּנְפִי.

נוס: אַחֲרֵינוּ בָּאִים אֲחֵרִים;
בִּרְחוּ, בִּרְחוּ מַהֵר חִישׁ,
après nous le déluge.

(נוס נרדם על הספה, בעל־הבית על הכורסה והכסאות, וככה נשארים ישנים השנים.)

מַחֲזֶה 3

צ'פּיק, המנגן.

צ׳פיץ: הֵי «כְּלֵי־זֶמֶר» שׁוֹטֶה,
וְכֶסֶף רָצִיתָ לַחְפֹּן?!

המנגן: אַל תִּלְהַג, בַּעַל־בַּיִת,
שְׁכַב לִישׁוֹן;

יִרְקְדוּ אֲחֵרִים נָא גַּם כֵּן.

צ׳פּיץ: דַּם־כֶּלֶב — אַתָּה לִי חַיָּב לְנַגֵּן!
וְאַתָּה מְשַׁלְּחֵנִי לִשְׁכַּב,
כְּשֶׁבִּזְבַּזְתִּי לְךָ אֶת כַּסְפִּי. —
רְאֵה! — אֲשַׁלַּח בְּךָ חֲרוֹן־אַפִּי!
הַתְנַגֵּן, אוֹ־אִם לַאו — ?

המנגן: אַל תִּלְהַג, בַּעַל־בַּיִת,
לֵךְ שְׁכַב;
יִרְקְדוּ אֲחֵרִים נָא גַּם כֵּן.

צ׳פּיץ: דַּם־כֶּלֶב — אַתָּה לִי חַיָּב לְנַגֵּן!

המשורר: שְׁשִׁיָּה תֵּתָּ לָנוּ,
וּכְבָר בַּעֲדָהּ לְךָ נִגַּנּוּ;
יִרְקְדוּ אֲחֵרִים נָא גַּם כֵּן.

צ׳פּיץ: דַּם־כֶּלֶב — אַתָּה לִי חַיָּב לְנַגֵּן!

מַ חֲ זֶ ה 4

צ׳פּיץ, צ׳פּצובה.

צ׳פּצובה: תֵּן מָנוֹחַ —
מַה תִּשְׁעֶה לְךָ בְּשְׁטוּת הַנְּגִינָה;
אַל תִּהְיֶה כְּאַחַד הַשּׁוֹטִים.

צ׳פּיץ: אַחַר־כַּךְ — אֶעֱשֶׂה בָּם שְׁפָטִים.

צ׳פּצובה: בֹּא הַבַּיְתָה, רַעְתְּךָ נֶחֱלֶשֶׁת.

צ׳פּיץ: כְּלוּם שִׁכּוֹר אָנֹכִי? — סוּרִי, אֵשֶׁת,

רַגְלַיִךְ עִמָּךְ!
כִּנָּרִים, לִי אֶזְרוֹעַ שֶׁתֵּךְ,
לְהֱוֵי יָדוּעַ – בְּדֶרֶךְ שָׁלוֹם.

צ׳פצובה: מַה יִגְרֹם זֶה לְכָךְ? – מַה יִגְרֹם?

צ׳פיץ: אַחַר־כָּךְ אֶעֱשֶׂה בָּם שְׁפָטַי.

צ׳פצובה: תֵּן מָנוֹחַ.

צ׳פיץ: הֵי, בְּנֵי־רַמַּאי,
כָּל עוֹדֵנִי בְּדֶרֶךְ שָׁלוֹם.

מַחֲזֶה 5

צ׳פצובה, בעלת-הבית.

צ׳פצובה: וְשֶׁלָּךְ הוּא יָשֵׁן?

בעלת-הבית: הוּא יָשֵׁן.

צ׳פצובה: בַּחֲתֻנָּה זוֹ מָה רַב הַשִּׂרוּד.

בעלת-הבית: יִשְׂמְחוּ נָא לָהֶם בְּיַלְדוּתָם.

צ׳פצובה: זֶה חֶלְקוֹ מֵעֲמָלוֹ שֶׁל אָדָם,
שֶׁיִּשְׂמַח כָּל עוֹדוֹ בְּיַלְדוּת;
אַחַר־כָּךְ הוּא תָּמִיד יִתְאוֹנֵן:
חֲבָל עַל דָא, חֲבָל עַל הָא...

בעלת-הבית: הִנֵּה כֵן.

צ׳פצובה: אַף תּוּחַג הַחֲתֻנָּה בְּרֹב־פְּאֵר.
רַק אוֹתָם אֲדוֹנִים שָׁם בִּלְבָד

מִשְׁתָּאִים, מִסְתַּכְּלִים תּוֹךְ פֵּהוּק;
כְּנִרְאֶה, אֲחָזָה אוֹתָם שֵׁנָת;
מְפַהֲקִים, וּמִזֶּה לֹא יֵלְכוּ;
כְּנִרְאֶה, בִּמְעוֹנָם הַשִּׂמְחָה; —
וְהֵם בָּאוּ הֲלוֹם לֹא־בִּמְעַט.

בעלת־הבית: כּוּלֵי הַאי נֶחָמָה בְּצָרָה.

מַחֲזֶה 6

רחל, המשורר.

רחל: אַח, אֲדוֹנִי, מַה יָּפָה בִּשְׁבִילְךָ
הַשָּׁעָה — אָנֹכִי לְךָ נִמְסֶרֶת;
וּכְלִעְמַּת שֶׁבָּאָה עוֹבֶרֶת;
אֵין אַתָּה כְּלַל הוֹלֵךְ מִתְקָרֵב,
וְלֹא אֲנִי, כִּי אֵינֶנִּי מַרְהֶבֶת.

המשורר: אַתְּ הָיִית לִבְלִי־הֶרֶף נִצֶּבֶת
בְּאוֹתָהּ הַסּוּפָה...

רחל: אָה, אוֹתוֹ הַמֵּשָׁב, הַתְּעוּפָה;
הַקּוֹלוֹת הַהוֹלְכִים וּרְחוֹקִים כְּמוֹ־אוֹב,
וְאוֹתָהּ הַנְּגִינָה מִקָּרוֹב,
וְאוֹתָן הַדְּמֻיּוֹת לֹא־מִכָּאן
שֶׁחָזִיתִי בַּגָּן —
כִּי כָּל זֶה יַחֲלֹף;
כִּי אֲנַחְנוּ מִכָּאן נִפָּרֵד,
כִּי נִשְׁכַּח זֶה־אֶת־זֶה לִבְלִי־הֵד,
זֹאת אוֹמֶרֶת: אַתָּה תִּשְׁכָּחֵנִי,

וּבְשָׁעָה שֶׁרָחֵל תִּתְפַּקֵּד,
וְתִהְיֶה לָהּ חוֹלֶמֶת,
וְאוּלַי גַּם תִּהְיֶה נֶעֱגֶמֶת.

המשורר: אָז תִּהְיִי מִתְנַחֶמֶת,
כִּי מָלֵא שַׂרְעַפֵּךְ עִצָּבוֹן —
וַהֲרֵי עִצָּבוֹן זֶה חֶמְדָּה הוּא.

רחל: וְכַאֲשֶׁר מֵיתָרִים יִתְפַּקְּעוּ —
וְהַצַּעַר הַזֶּה יַתְחִיל שָׁר.

המשורר: אָז תָּקוּמִי תַּעַטִי הַסּוּדָר,
תַּעַמְדִי, כְּפוֹלִימְנִיָּה בַּגִּנָּה,
תַּחְשְׁבִי — — אֵיזוֹ כְּסוּת בָּאָפְנָה,
מַה לִּלְבֹּשׁ עֵת לָלֶכֶת לַבָּאל,
אוֹ לְבֵית־הַקּוֹנְצֶרְטִים בִּכְלָל,
וְשָׁם — שָׁם נִפָּגֵשׁ.

רחל: וּמָה יְהֵא עַל עָצְבִּי הַלּוֹחֵשׁ,
עַל הָעָב בְּמִצְחִי הַלָּהוּט — ?

המשורר: וּמִמָּה מִתְהַוָּה הַסִּפְרוּת? — —
זֶה וַדַּאי יִכָּנֵס לָאֳמָנוּת;
בְּאֵיזוֹ שֶׁם צוּרָה, אַף יִתַּן:
אִם בְּתוֹר שִׁיר לִירִי, אוֹ סוֹנֶיט,
אִם בְּתוֹר פֶלֵיטוֹן שֶׁל רוֹמַן.

רחל: וּנְגִינָה זוֹ שֶׁלִּי, נְגִינַת־לֵב —
שֶׁכִּמְעַט אַהֲבָה נֶאֱמָנָה
בָּעֲזוּז — — ?

המשורר: זו תְּהֵא נִמְסָרָה בֶּאֱמוּנָה,
בְּמוּבָן הֶחָרוּז.

מַחֲזֶה 7

הנצ׳קה, החתן.

הנצ׳קה: רֹב תּוֹדוֹת לְךָ, אָח רְהִימָאִי,
כֹּה טוֹב לִי הָיָה בְּרִקְדִי.

החתן: הַאִם טוֹב, מַחְמַדִּי?

הנצ׳קה: כְּשֶׁהִתְחַלְתִּי עַל שְׂמֹאל וְיָמִין
מִתְעַגֶּלֶת כָּל־כָּךְ, מִתְעַגֶּלֶת,
וְאֹמַר לְנַשֵּׁק לַשּׁוֹשְׁבִין.

החתן: כְּלוּם אַתְּ יֶלֶד?!

הנצ׳קה: וְאַתֶּם כְּלוּם אַתֶּם מִתְנַשְּׁקִים
שֶׁלֹּא כִּילָדִים קְטַנִּים?

החתן: אֲנַחְנוּ, בְּתוֹר פַּיְטָנִים,
כְּאִלּוּ מַעֲלִימִים מִנּוּ עַיִן,
דָּבָר זֶה יוּבַן שֶׁאֲנִי.

הנצ׳קה: וַאֲנִי זֹאת אֶכְבֹּשׁ בְּקִרְבִּי?
אֲסַפֵּק נָא אֵפוֹא אֶת לִבִּי
בְּרִגְשִׁי לְאוֹתָם קְרַקוּסָאִים.

החתן: הַכֹּל טוֹב, וְרַק לֹא נְשִׁיקוֹת.

הנצ׳קה: הֲלֹא אֵין שׁוּם הֶפְסֵד בִּנְשִׁיקָה.

החתן: הַשֻּׁשְׁבִּין לִידֵי־כַּף לֹא זָכָה.

הנצ׳קה: כַּךְ אָמַרְתָּ רַק לִי לְבַדִּי!

החתן: לֹא צָרִיךְ, מַחְמַדִּי!

מַחֲזֶה 8

המשורר, מרינה.

המשורר: אַתְּ הוֹלְכָה וְיָפָה – אַתְּ בָּדָד.

מרינה: יָפְיָפִיתִי בְּזוֹ הַבְּדִידוּת;
וְאַתָּה כְּבָר קָשַׁרְתָּ לְךָ כְּנָפַיִם,
כְּבָר פִּיַּטְתָּ אֶת הַשָּׁעָה,
הַחֲתֻנָּה, הַקְּרוּאִים, כָּל הַבַּיִת.

המשורר: אָכֵן — מִפְלָצוֹת כְּבָר שׁוֹנוֹת,
גַּן־עֵדֶן מָלֵא דִמְיוֹנוֹת
כְּבָר שִׁוִּיתִי לְנֶגֶד עֵינַיִם.

מרינה: וַתִּהְיֶה, אֲדוֹנִי, מְאֻשָּׁר
בְּחוּשְׁךָ עֲתִידוֹת כִּשְׁרוֹנְךָ.
וְאָנוּ מָה – אָנוּ לֹא פַּיְטָנִים. –
הֲתִתְרָאֶה, כִּי עָלֵינוּ יוֹרֶדֶת
עֲתֶרֶת אֵיזוֹ רַגְשָׁנוּת,
כִּי בְּעֵינֵינוּ אוֹרָה מִתְלַפֶּדֶת,
כְּאִלּוּ כְּבָר חָזִינוּ חָזוּת – ?

המשורר: יִתָּכֵן, זֶה יוּכַל אַף לִהְיוֹת,
אֲשֶׁר נַעֲשִׂיתֶם מַלְאָכִים
בִּן־לַיְלָה זֶה, לֵיל שִׁמּוּרִים,

לַיְלָה שֶׁל מְחוֹלוֹת וּנְגִינוֹת – –
וּמָה עוֹד – ?

מרינה: אַף אָמְנָם אֶחֱשֹׁב,
מָה עוֹד יֵשׁ לְהַתְחִיל בַּמְּלָאכוֹת –
כִּי יַרְתְּמוּ הַסּוּסִים לָעֲגָלָה,
וְנֵשֵׁב – הָרֶכֶב אָז יִצְלֹף
בְּשׁוֹטוֹ – וָחֶסֶל...

המשורר: כִּצְלִיף־שׁוֹט יַחֲלֹף.

מרינה: אֲבָל מִי
יַאֲרִיךְ אֶת הַטּוֹן וְיָרִים ? ?
הִנֵּה־שָׁם מֵאַחֲרַי, כְּשֶׁנִּצַּבְתִּי
בְּסָמוּךְ לַכִּנּוֹר – וְהִקְשַׁבְתִּי:
עַל פּוֹלַנְיָה דִּבְּרוּ אִכָּרִים,
וּבְתָמִים וּבְטוּב טַעַם הִשְׁמִיעוּ:
אֶת מִי יֵשׁ לְהַכּוֹת,
כִּי צָרִיךְ הִתְגּוֹנֵן, לַעֲמֹד וְלִחְיוֹת,
כִּי הַמַּיִם עַד נֶפֶשׁ הִגִּיעוּ;
וְגַם אַאֲמִינָה הַפַּעַם,
כִּי דִּבְּרוּ בְּתָמִים וּבְטוּב טַעַם.

המשורר: כִּי – לוּ הִגִּיעוּ דְּבָרִים לִידֵי כָּךְ...

מרינה: אֵימָתַי ! ?

המשורר: כִּי לָמָּה תָּמִיד הִתְאוֹנֵן בְּצָרָה
וְלַהֲגוֹת.

מרינה: אָמְנָם לָמָּה –

המשורר: וּבְחָתֹר עִם הַזֶּרֶם...

מרינה: לֹא הֲרֵי –

המשורר: הֲרֵי הֵם וַאֲנַחְנוּ – אֲנַחְנוּ וָהֵם,
בַּמֵּרוּץ – מִי יָבוֹא בְּהֶקְדֵּם!

מרינה: וְאַתָּה עַל פֶּגֶם בָּעִנְיָנִים.
לִי נִדְמֶה, כִּי יֵשׁ מַשֶּׁהוּ...

המשורר: שָׁם ?!

מרינה: שָׁם – פֹּה! בְּכָל הַטֶּבַע הַפּוֹלָנִי
חָל שִׁנּוּי.

המשורר: הִסְתַּכְּלוּת?

מרינה: מְנַחֶשֶׁת אֲנִי.

המשורר: הַאֲמִינִי, גְּבִרְתִּי, גַּם אֲנִי נִשְׁתַּנֵּיתִי,
וְעוֹד לֹא יְאֻמַּן לְעַצְמִי,
וְאַף כִּי אֲנִי סָח בְּתֻמִּי,
מֵעַצְמִי דְּבַר־אֱמֶת עוֹד כִּסֵּיתִי,
וְכֹה חַי הִנְנִי בָּעֲרָפֶל.
כָּל־כָּךְ רַב הַנִּוּוּל, הַתָּפֵל,
נִגְרְרוּ כִּכְלָבִים מְקוֹם הָיִיתִי,
הִתְאַחֲזוּ בִּבְגָדַי,
הִתְאַחֲזוּ בְּרַגְלַי;
מַה רַבּוֹת, מָה רַבּוֹת כְּבָר סָטִיתִי
מִשְּׁבִילֵי עֲלָטָה וְרָהוּת!
עַד טֵרוּף – כִּי בַּכֹּל הֵן אַרְגִּישׁ

בְּאוֹתוֹ הַמִּשְׁטָר שֶׁל פִּיּוּט,
וְהַכֹּל בְּקִרְבִּי מְרַקֵּד:
מַחֲשָׁבִים, עִצָּבוֹן וּבְלִיַּעַל –
עַל כְּנָפַי מַכְבִּיד נֵטֶל כָּבֵד
כְּמוֹ נֹאד דְּמָעוֹת שֶׁל זָרִים:
אֵי־מִי יֵבְךְּ, וּדְמָעוֹת
נִזְרְקוּ בְּרוּחִי הַבָּהוּל –
וְרוּחִי לֹא יִצְעַד כִּמְלֹא שַׁעַל,
כַּאֲשֶׁר הוּא כָּבוּל.
שָׁמַעְתִּי כְּאִלּוּ מֵעָלֵינוּ
אוֹ אֵי־שָׁם בַּקְּמָרוֹן, בָּעֲרָבוֹת
אִישׁ בָּכָה בִּדְמָעוֹת נֶאֱמָנוֹת.

מרינה: מֶה הָיָה זֶה לְךָ? מַה־לְּךָ?
צֵא וּשְׁאַף אֲוִיר צַח בֶּחָצֵר,
בַּסּוּפָה.

המשורר: שָׁם! שָׁם רַע עוֹד יוֹתֵר–
שָׁם הַגַּן בְּרוּחוֹ מַחֲרֶדֶת,
בּוֹ עֵצִים יְגַדְּלוּ עֲנָקִים,
אַפְרוּרִית אֲיֻמָּה בּוֹ נוֹלֶדֶת
מְשִׂיחִים, מְגֻזָּעִים, מֵעָלִים
מַחֲלִידִים בָּעֲלָטָה, כִּפְסָלִים
שֶׁל אֵלִים סְלָבִיִּים תּוֹךְ הַשֶּׁקֶט.

מרינה: אָה, כַּשֶּׁמֶן תָּצוּף הָאֱמֶת; –
וּמַה הוּא הַדָּבָר יַדְאִיבְךָ?
מַחֲשָׁבָה – ?

המשורר: מַחֲשָׁבָה זוֹ אֵינָהּ מַדְאִיבָה: –
יֵשׁ אֲשֶׁר לַתַּפְקִיד יְקַשְּׁרֵנִי
וַאֲשֶׁר מִתַּפְקִיד יְנַתְּקֵנִי;
יֵשׁ אֲשֶׁר לִי יַצְמִיחַ כְּנָפַיִם
וַאֲשֶׁר יְכַבֵּל אֶת כְּנָפַי;
יֵשׁ אֲשֶׁר יַאֲפִיל אֶת עֵינַי
וַאֲשֶׁר יִזְרַע אוֹר צָהֳרַיִם;
אֵיזוֹ יָד יֵשׁ קְדוֹשָׁה וּבְרוּכָה,
וַאַחֶרֶת יֵשׁ, כַּף אֲרוּרָה;
יֶשְׁנוֹ אשֶׁר, אוֹתִי הוּא עוֹקֵף,
וְיֵשׁ נֵכָר, עִמִּי יִפָּגֵשׁ.

מרינה: כִּי תִּזְכֹּר אֶת הַכֹּל כֹּה הֵיטֵב,
כִּי בַּכֹּל אַתָּה כֹּה מִתְרַגֵּשׁ.

מַחֲזֶה 9

צ׳פיץ, קובא.

צ׳פיץ: בְּרַח, מַמְזֵר! בְּרַח, פִּרְחָח!

קובא: אֲדוֹנִי רֹאשׁ־הַכְּפָר, נָא לְאַט.

צ׳פיץ: שֶׁלֹּא כָּאן תִּסְתַּחְרֵר לְרַגְלַיִם,
קַשִּׁישִׁים כָּאן בִּלְבָד.

קובא: וַאֲנִי מַה יּוֹדֵעַ וְהָיִיתִי לְךָ סָח,
לוּ תִּשְׁמַע לִי.

צ׳פיץ: מַה...?

קובא: עָלֶיךָ לָלֶכֶת עִמּוֹ.
(מצביע על בעל־הבית)

צ׳פיץ: (בהצביעו) עִם אוֹתוֹ...

קובא: שֶׁיָּשֵׁן.

צ׳פיץ: אֵי־לְאָן?

קובא: עַל מוֹסְקָלִים!

צ׳פיץ: מַה, אֲנִי עִם אוֹתוֹ, שֶׁיָּשֵׁן — —?!

קובא: הַס, חָלוֹם הוּא חוֹלֵם.
הָיָה אֶצְלוֹ אֵיזֶה אָדוֹן,
וּכְתֵפַיִם לוֹ כְּמוֹ הַתַּנּוּר.

צ׳פיץ: אָדוֹן מְאֹד נוֹדָע וְהָדוּר,
אִם כְּתֵפַיִם לָזֶה כַּתַּנּוּר.

קובא: בָּא רָכוּב עַל הַסּוּס לֶחָצֵר,
אַחַר־כָּךְ, כַּאֲשֶׁר הִדַּבֵּר
עִם אוֹתוֹ שֶׁיָּשֵׁן —
הִבְהִל יַשֵּׁק מַהֵר,
אֶת הַסּוּס חִישׁ רִסֵּן
וְקָרָא: הַךְ מוֹסְקָלִים!
עוֹד גַּם זֹאת אֲסַפֵּר,
אֵיךְ כָּאן הֵם הִדַּבְּרוּ,
אִם תִּשְׁמַע לִי...

צ׳פיץ: וְאָדוֹן זֶה— —?

קובא: אוֹרֵחַ הוּא מֵאוּקְרָאִינָה,

אֵיזֶה גְּבִיר, אֵיזֶה בַּעַל־דֵּעָה,
אֵיךְ עָשָׂה הַעֲוָיוֹת פּוֹלָנִיּוֹת.

צ׳פּיץ: הַזָּקֵן — ?

קובא: מִן הַסְּתָם בֶּן מֵאָה. —
הֵם דִּבְּרוּ עַל אֵיזֶה קְרָב כַּבִּיר —
כִּי צָרִיךְ לַעֲבוֹר בַּחֲצֵרוֹת;
הָאָדוֹן הָיָה לַכֹּל כֹּה מָהִיר,
הַשִּׂיחָה הָיְתָה כֹּה מְבֹהֶלֶת,
שֶׁכְּשֶׁהַזָּקֵן כְּבָר חִסֵּל אֶת
הַשִּׂיחָה, לֹא הִסְפַּקְנוּ כִּמְעַט
אֲנִי וּסְטַשֶׁק לִקְפֹּץ מֵהַדֶּלֶת,
וּכְאִילוּ נַחֲזִיק בַּ״לָּבָן״.

צ׳פּיץ: וְהַסּוּס הָיָה לָבָן — ?

קובא: כְּמוֹ שֶׁלֶג,
כֶּחָלָב, וְהַשְּׁטִיחַ מִזָּהָב.

צ׳פּיץ: הַאִם אֵין בָּזֶה אֵיזוֹ מִרְמָה,
אֶפְשָׁר שֵׁד בִּי יְהַתֵּל בְּעָרְמָה?
מִי רָאָה אוֹתוֹ עוֹד?

קובא: שׁוּם אִישׁ — הַס.

צ׳פּיץ: סְטַשֶׁק: פַּטְפְּטָן, וְאַתָּה: קֻנְדָּס.

קובא: כְּלוּם אֵינְךָ מַאֲמִין? — יֵשׁ פַּרְסָה,
כִּי הַסּוּס הוּא פַּרְזֶל בְּזָהָב;
זוֹ נָפְלָה וַאֲנִי מְצָאתִיהָ.

צ׳פיץ: וְהֵיכָן הִיא

קובא: מִיַּד מְסַרְתִּיהָ,
וְאִמָּא טָמְנָה זוֹ בָּאַרְגָּז.

צ׳פיץ: הִיא טָמְנָה הַפַּרְסָה בָּאַרְגָּז — ?
לֹא הֶרְאוּהָ לְאִישׁ אַחַר־כָּךְ;
כְּבְבַעֲלַת־בַּיִת מְעֻלָּה
מַעֲלָה הִיא—דָּבָר אַף לְשֶׁבַח.
אַךְ מַזָּל! — אָנֹכִי כְּבָר יוֹדֵעַ,
צָרִיךְ שֶׁנֵּלֵךְ עִמּוֹ יַחַד.
שְׁמַע, קוּבָּא, עִמִּי בֹּא אַתָּה,
כִּי הִנֵּה עֲלָטָה.
תְּהֵא מֵאִיר, נִתְאַסֵּפָה!
(בהצביעו לצד בעל-הבית)
כַּתָּר וָעִיר! נְשׂוֹחֲחָה!

מַחֲזֶה 10

צ׳פיץ, הקבצן.

צ׳פיץ: (נתקל בפתח בנכנס)
מִי הוּא הַ...!

הקבצן: אֲדוֹנִי רֹאשׁ־הַכְּפָר!

צ׳פיץ: הֲתַעֲמֹד לְשָׂטָן בַּמֵּצַר?!

הקבצן: הִזָּהֵר נָא-חוּסָה בְּחַסְדְּךָ —
כֹּה רָגְשׁוּ אִכָּרִים בֵּינֵיהֶם,
כְּאִלּוּ מָה עָתִיד לְהִתְחוֹלֵל:

מְבַקְּשִׁים לֶאֱחֹז בַּבַּרְזֶל.

צ׳פּיץ: יִהְיֶה מַה שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְחוֹלֵל.

הקבצן: עַל הַסּוּס בַּכְּפָר יַשָּׁק עָרֵק־
עַל חַלּוֹן שֶׁל כָּל בַּיִת דָּפַק.

צ׳פּיץ: הֲיָשַׁנְתִּי, אֵיפֹה זֶה הָיִיתִי!

הקבצן: אַתָּה, רֹאשׁ־הַכְּפָר, כַּאן שָׁתִיתָ.

מַחֲזֶה 11

צ׳פּיץ, בעלת-הבית.

בעלת-הבית: וְשֶׁלִּי הוּא יָשֵׁן.

צ׳פּיץ: הוּא יָשֵׁן...

בעלת-הבית: כֹּה עָיֵף מֵהַמִּלָּה, מֵרִיבוֹ,
מְדַבְּרִים מִתְלַהֲמִים עַל־סְבִיבוֹ.

צ׳פּיץ: הַדִּבֵּר גַּם דְּבָרִים שֶׁבְּעִנְיָן?

בעלת-הבית: אֲבָל מִי לִדְבָרָיו הָיָה בָּן?

צ׳פּיץ: אָז אוּלַי מַה יֵּצֵא מִזֶּה – מַאי?

בעלת-הבית: כּוּלֵּי הָאִי כְּהֶבֶל וְהַבַאי;
אִי־לְאָן הִתְבּוֹנֵן לְבַסּוֹף,
וְאֶפְשָׁר גַּם אֶת מִי שָׁם לִנְגֹּף.

צ׳פּיץ: וְאֶפְשָׁר לֹא הָיָה זֶה כְּלַל רַע?

בעלת-הבית: וְאוּלַי גַּם רָצִיתָ עִמּוֹ
טוּס רָכוּב?

צ׳פין: טוּם, לְאָן-?!

בעלת-הבית: כְּלוּם אֵדַע--?

צ׳פין: הֲהוֹסִיף לְדַבֵּר עוֹד דְבַר־מָה?

בעלת-הבית: כְּלוּם אֵדַע?

צ׳פין: וְכִי מִי אִם לֹא אֲנִי!

מַחֲזֶה 12

היועצנית. העתונאי.

היועצנית: עֲבוֹדָה רַבָּתִי תְּכוּנָה
עֲלֵיכֶם מוּטֶלֶת-וְהַחֲתֻנָּה
מְשַׁכַּתְךָ, אֲדוֹנִי.

העתונאי: שָׂשׂ אֲנִי
הִנָּתֵק לְשָׁעָה מֵהֲבָלִים.

היועצנית: עֲבוֹדָתְךָ הִיא דָבָר רְצִינִי,
וְאַתָּה מְצַיְּנוֹ בְּהַעֲוָיָה
שֶׁכָּזֹאת, מַזְכִּירוֹ בְּלִי־חֶמְדָּה,
דָּבָר זֶה רְצִינִי.

העתונאי: דְּבָרִים רְצִינִים אֵין־יֵשׁ כְּלָל;
וְהַכֹּל הוּא זְמַנִּי:
סְבָרוֹת, הַכָּרוֹת, הַחְלָטוֹת.

היועצנית: וַאֲמִתּוֹת — ?

העתונאי: אַף גַּם צֵל אֲמִתּוֹת!

היועצנית: הַדָּבָר הוּא תָּלוּי בֶּאֱנוֹשׁ;
אַךְ אַתָּה בְּעַצְמְךָ אִם תְּטֹשׁ
הַמִּשְׁמֶרֶת--?

העתונאי: גְּבִרְתִּי, זֶה בֵּית-מֶכֶם;
«עֶמְדָה», וְצִיּוּר-הַדִּמְיוֹן;
יְגִיעַת-דַּנָאִידוֹת מְפָרֶכֶת.

היועצנית: --וּבְכֵן תַּרְבֶּה תְּהִי בַּמַּעֲרֶכֶת-?

העתונאי: מֵרֹב שִׁעֲמוּם. הָאָדָם
יִשְׂחַק בְּגַלְגַּל כֹּה רַבּוֹת,
שֶׁאֶהְיֶה וְאַרְבֶּה גַּם לִהְיוֹת;
וִיסְט, מְסִבָּה, לְגִימָה,
יְדִידִים רְחוֹקִים וּקְרוֹבִים.
בְּמַהֲלַךְ הַשָּׁנִים, הַיָּמִים,
זֶה נִפְטַר, וְהַהוּא נִסְתַּלֵּק;
הָאָדָם יַחֲלֹם לוֹ לָרֹב,
עַד מִתּוֹךְ שִׁעֲמוּם יִלְבַּשׁ פֶּרֶק-
בָּאתִי כָּאן לַחֲגִיגַת הַנְּשׂוּאִים,
וְאַף כִּי לֹא הַכֹּל לִי קָרוֹב,
הֵן אַרְגִּישׁ אֶת עַצְמִי בְּכִי טוֹב!

מַחֲזֶה 13

היועצנית, הכלה.

היועצנית: נוּ, אַתְּ כַּלָּה נָאָה שֶׁלִּי,
אֵיךְ אֵפוֹא תִּחְיוּ לָכֶם?

הכלה: כָּכָה, כַּךְ, כְּלוּם אֲנִי זֹאת אֵדַע,
עוֹד טֶרֶם עִמּוֹ הֲשִׂיחוֹתִי.

היועצנית: יָדַעְתִּי, כִּי יְפִי־תָּאֳרֵךְ
עַל עָקָה לֹא אַחַת הוּא יִגְבַּר,
כִּי צָעִיר הוּא גִּילֵךְ;
אַךְ עַל מַה תְּסַפְּרוּ לַמִּצְעָר
בְּבוֹא עֶרֶב אָרֵךְ?
אֵין שׁוּם חֵשֶׁק בִּכְלָל לְדַבֵּר,
הוּא בַּר־הַשְׂכָּלָה,
אַתְּ בַּת־בְּלִי־אַסְכָּלָה. —

הכלה: וְלָמָּה זֶה, בִּי גְּבַרְתִּי, יְדַבֵּר,
אִם לֹא יְהִי לוֹ דָּבָר לְהַגִּיד
שַׁלָּמָּה אֶת פִּיהוּ יַשְׁחִית?

מַחֲזֶה 14

הכלה, מריסיה.

מריסיה: שְׂמֵחָה הִנְנִי, אַךְ חוֹשַׁבְתְּנִי,
כִּי תִּהְיִי, אֲחוֹתִי, מִצְטַעֶרֶת.

הכלה: עַל מַה זֶּה אֶהְיֶה מִצְטַעֶרֶת?

מריסיה: כְּשֶׁנָּהַגְתְּ הַפָּרוֹת לַמִּרְעֶה,
אֶת סְמֻקָּה וְאֶת בְּרֻדָּה,
כְּשֶׁעֲדַיִן הָיִית קְטַנָּה,
גַּם אֲנִי, גַּם הַנּוּסְיָה, גַּם אַתְּ,
כֻּלָּנוּ הָיִינוּ בַּבַּיִת;

וְאַתְּ תַּעַגְמִי עוֹד לָרֶפֶת,
שֶׁאֶצְלָהּ אַתְּ גָּדַלְתְּ מִיַּלְדוּתֵךְ,
בְּלִי כָּל עֲבוֹדוֹת שֶׁל הַכְּפָר,
בְּלִי אוֹתוֹ יְגִיעַ־כַּפַּיִם;
וַאֲשֶׁר תִּהְיִי גְּבֶרֶת,
שְׂמֵחָה הִנְנִי, אַךְ חוֹשְׁבַתְנִי,
כִּי תִּהְיִי, אֲחוֹתִי, מִצְטַעֶרֶת.

הכלה: עַל מַה זֶה אֶהְיֶה מִצְטַעֶרֶת — — ?

מריסיה: תִּכְסְפִי לְאַבָּא, לְכֻלָּנוּ,
לְאוֹתָן הַגְּדֵרוֹת, לַבְּסְתָּן;
כִּי אַף אִם תִּשְׂמְחִי בַּבָּחוּר,
בּוֹכִיָּה עוֹד תָּבוֹאִי לְכָאן,
יַעַן פֹּה, אֲחוֹתִי, נִשְׁמָתֵךְ,
יַעַן פֹּה עֲרִישַׂת לְבָבֵךְ,
וְכָל זֹאת תִּהְיִי שָׁם מְחַסֶּרֶת,
עַל שׁוּם כָּךְ תִּהְיִי שָׁם עֲצוּבָה,
עַל שׁוּם כָּךְ אַתְּ תִּהְיִי מִצְטַעֶרֶת!

הכלה: הֶפְסֵד מְעַט, חַיֵּי־עָנִי!

מריסיה: וְעַכְשָׁיו צַהֲלִי נָא וָרֹנִּי,
יַאְדִימוּ לְחָיַיִךְ בִּיקוֹד;
אֲבָל כָּאן תִּשָּׁאֵר נִשְׁמָתֵךְ
וְכָאן אַהֲבָתֵךְ,
וְכָל זֹאת תִּהְיִי שָׁם מְחַסֶּרֶת,
עַל שׁוּם כָּךְ תִּהְיִי שָׁם עֲצוּבָה,
עַל שׁוּם כָּךְ אַתְּ תִּהְיִי מִצְטַעֶרֶת!

מַחֲזֶה 15

מריסיה, האב.

מריסיה: מִתְעַלֵּם לוֹ אַבָּא בַּחֲתֻנָּה...

האב: יִשְׂמְחוּ נָא לָהֶם, יִתְעַלְּסוּ;
כּוּלֵי הַאי רַק יָמִים אֲחָדִים –
אַחַר־כָּךְ כַּאֲשֶׁר יִנָּשְׂאוּ,
שׁוּב דָּאֹג לָהֶם לֹא אֶדְאֲגָה,
יִטְחֲנוּ בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהֶם
כִּרְצוֹנָם – מֵרְשׁוּתִי כְּבָר יָצְאוּ.

מריסיה: אוּלָם לָנוּ אַבָּא יְסַיַּע הוּא
בְּעִנְיַן הַחֶלְקָה – הַתַּשְׁלוּם – ?

האב: אָנֹכִי לֹא עָשִׁיר – וּפָטוּר בְּלֹא כְלוּם;
כַּאֲשֶׁר נִשֵּׂאת – נִשֵּׂאת;
אִם לָזֶה אוֹ־אִם גַּם לְאַחֵר:
הֲרֵי כְּאִלּוּ הָלַכְתְּ לְעוֹלָמֵךְ.

מריסיה: דַּעְתְּךָ אוּלַי נָחָה יוֹתֵר
לוּ נִשֵּׂאתִי לְבֶן־אֲדוֹנִים,
כְּמוֹ זֶה, בּוֹ רָצָה לְפָנִים – ?

האב: זֶה שֶׁמֵּת; – אַךְ נִשְׁאַר הַמְשַׁדֵּךְ;
כַּאֲשֶׁר הִשְׁתַּדַּלְתְּ עַל־יְדֵי ווֹיְטֶק,
וְהוּא לְקָחֵךְ.

מריסיה: כִּי נַפְשִׁי אָז חָשְׁקָה בַּמְשַׁדֵּךְ;
וְהַיּוֹם, כְּשֶׁנִּגָּה נִשֵּׂאת,

וַאֲנִי אֶת שֶׁלִּי לִי נִזְכַּרְתִּי,
בְּאוֹתוֹ הַיְּדִיד אֲשֶׁר מֵת,
אֵיךְ אוֹתוֹ אָנֹכִי אָז הִכַּרְתִּי
בַּחֲתֻנָּתָהּ שֶׁל הַנּוּסְיָה –
וַתְּהִי עָלַי נַפְשִׁי עֲגוּמָה –
בְּעַצְמִי לֹא יָדַעְתִּי עַל מָה –
הֵן בָּחַרְתִּי לִי בְּבַחוּרִי –
אֵין זֹאת, כִּי הַהוּא עֲרִירִי.

האב: וְהֵיכָן בַּעֲלֵךְ?

מריסיה: כְּבָר יָשֵׁן,
נִתְעַיֵּף – וְצִוַּנִי לִהְיוֹת כָּאן,
וַאֲנִי הִנֵּה בָּאתִי
וְעַל מָה – בְּעַצְמִי לֹא יָדַעְתִּי,
אֲנִי כָּאן מִסְתּוֹבֶבֶת
כַּאֲשֶׁר מְרַקְּדִים כִּלְפָנִים:
בְּעֵת בָּאוּ אֵלַי שַׁדְכָנִים
גַּם מִטַּעַם אִכָּר, גַּם מִטַּעַם אָדוֹן,
וַאֲנִי מְאֹהֶבֶת.

האב: אֵלְכָה־נָא אֲלֵיהֶם.

מריסיה: רַק אַבִּיטָה:
אֵיךְ פְּנֵי שְׁשְׁבִינִים יַחֲוִירוּ
מִלֵּאוּת, וְהֵם מִסְתּוֹבְבִים
מִבְּלִי־הֶרֶף, וְהֵם מִתְעַלְּסִים.

האב: נָא רַקְּדִי לָךְ מְעַט.

מריסיה: רַק אַבִּיטָה...

האב: הֲבוֹכָה אַתְּ — — ?

מריסיה: חָשְׁכוּ כֹּה עֵינַי,
לִי הַכֹּל מַחֲוִיר וְהוֹלֵךְ.

מַחֲזֶה 16

המשורר, הכלה.

המשורר: הֲקָמָה מִשְּׁנָתָהּ הַכַּלָּה ?

הכלה: וַחֲלוֹם לִי חָלַמְתִּי,
אַף כִּי לֹא נִרְדַּמְתִּי,
רַק שָׁכַבְתִּי כָּל־כַּךְ נֶחְשָׁלָה...

המשורר: נֶחְלְשָׁה מֵאַהֲבָה הַכַּלָּה.

הכלה: — — — — — —
בְּמִרְכֶּבֶת־זָהָב גְּדוֹלָה
בַּחֲלוֹמִי בַּשָּׂטָן נִזְדַּמַּנְתִּי;
שְׁטוּת כָּזֹאת לִי חָלַמְתִּי,
דִּבְרֵי־בְדוּת שֶׁכָּאֵלֶּה.

המשורר: וּמִיָּד הַשָּׂטָן, כְּמִכַּף־קֶלַע,
וּמִיָּד בְּמִרְכֶּבֶת־זָהָב ?

הכלה: שֶׁהֲרֵי בַּחֲלוֹם, אֵין שׁוּם פֶּלֶא
בִּרְאוֹתְךָ אָז דָּבָר אַף מְפֻרְךְ;
אֶלָּא אַל נָא תִּגְחַךְ,
כִּי אַתָּה לְמָחָר תִּשְׁתָּאֶה,

וּבְכֹל עוֹד אֶת זֹאת תְּשׁוֹחַח,
כְּמַרְגָּלִית – אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין מָה.

המשורר: יֵשׁ אֲשֶׁר מְשַׁלְּמִים בְּעַד זֶה,
עַד כִּי מִבְּדָיָה שֶׁכָּזֹאת
אֶפְשָׁר מֶרְכָּבָה לַעֲשׂוֹת
וְשָׁטָן מִעֲשֶׂה
וּלְשַׁעֲשֵׁעַ הַרְבֵּה מְאֹד פְּתָאִים.

הכלה: נֶחֱשַׁלְתִּי כָּל־כָּךְ מִמְּחוֹלִי...
חָלַמְתִּי וְהִנֵּה לַמֶּרְכֶּבֶת
נִכְנֶסֶת אֲנִי וְיוֹשֶׁבֶת
וַעֲפְעַפַּי מִתְדַּבְּקִים – הוֹ, אֵלִי. –
חָלַמְתִּי, כִּי אֵשֵׁב בַּמֶּרְכֶּבֶת,
מוֹבִילִים אוֹתִי דֶּרֶךְ יְעָרִים,
דֶּרֶךְ אֵילוּ חוֹמוֹת שֶׁל עָרִים – –
וַאֲנִי אָז שׁוֹאֶלֶת:
«וְכִי לְאָן זֶה, שֵׁדִים, תּוֹבִילוּנִי?»
וְהֵמָּה עוֹנִים: «אֶל פּוֹלַנְיָה» –
וְאַיֵּה אוֹתָהּ פּוֹלַנְיָה, אַיֶּהִי?
הֲתֵדַע, אֲדוֹנִי?

המשורר: עַל פְּנֵי כָּל הַתֵּבֵל
לְבַקֵּשׁ אֶת פּוֹלַנְיָה נוּכַל
וּבְשׁוּם מָקוֹם לֹא נִמְצָאֶנָּה.

הכלה: אָז אוּלַי לֹא כְּדַאי לְבַקְשָׁנָּה.

המשורר: אוּלָם יֵשׁ תָּא קָטָן, תָּא אֶחָד –

הוֹ, תָּשִׂים נָא יַגּוּסְיָה הַיָּד
אֶל תַּחַת חָזֶהָ.

הכלה: זֶהוּ קֶפֶל
הַמָּחוֹךְ, נִתְפַּר צַר בְּמִקְצָת.

המשורר: — — — — שָׁם פּוֹעֵם?

הכלה: וּמַהִי בָּזֶה הַחָכְמָה?
הַלִּבָּה — ! — ?

המשורר: זוֹ פּוֹלַנְיָה עַצְמָהּ.

מַחֲזֶה 17

המשורר, החתן.

החתן: כָּל־כָּךְ קַר בְּשָׁעָה זוֹ מֻקְדֶּמֶת;
לֵיל זֶה לְלֹא עַיִן נֶעֱצֶמֶת
יָמִים מְרֻבִּים אֶזְכְּרֶנּוּ.

המשורר: בְּוַדַּאי לֵיל־דּוֹדִים הוּא לַדּוֹד,
לַיְלָה זֶה הוּא מִבְחַן־הַכֹּחוֹת.

החתן: אַף אָמְנָם קְצָת מִזֶּה בּוֹ – וָעוֹד.
לְפָתַּתְנִי כֹּה צֶבֶת־בִּעָתוֹן,
כְּבְקַרְנוֹת־הַמִּזְבֵּחַ אֶאֱחֹזָה,
יָרֵאתִי פִּתְאֹם אֶת הַפְּרוֹזָה,
אֲשֶׁר בְּעוֹלַם־הַדִּמְיוֹן:
כִּי הַכֹּל שֶׁהוּא חַי לְפָנֵינוּ,
הָרוּחַ פִּתְאֹם יְסַחֶנּוּ;
כִּי לַשָּׁוְא נִפְרְשָׂה אֶת יָדֵינוּ

לְחֶזְיוֹנוֹת הַפּוֹרְחִים בָּאֲוִיר,
וְכָל־כָּךְ דִּמְיוֹנֵי הֶחֱוִיר,
כִּי הָיָה כְּבָר עוֹמֵד לַחֲנוֹת
בְּיַעַר זֶה שֶׁל חֶזְיוֹנוֹת.

המשורר: וַאֲנִי הֵן אוֹתִי שׁוּב כָּעֵת
סוּפַת־לֵיל זוֹ נוֹשֵׂאת.
כְּאִלּוּ הַנְּשָׁמָה מְשָׂרֶכֶת
עַל־גַּב סֶלַע זָקוּף אֶל הַשִּׂיא
וְיוֹדַעַת – שֶׁתְּהִי שָׁם דּוֹרֶכֶת!
כֹּה עַז, כֹּה בָּטוּחַ אֲנִי!

החתן: וְכָל זֶה רַק מִתּוֹךְ לַצָּנוּת – – ?

המשורר: הִנֵּה כָּךְ, כְּמוֹ שֵׁד שֶׁיָּשׂוּשׂ
לוֹ בַּלַּיְלָה – לֹא תַּם עוֹד הַלַּיִל.

החתן: קֶלַע לְךָ בִּנְשָׁרִים, בֶּן־הֶחָיִל.
וַאֲנִי לִי אֶבְחַר בִּמְנוּחוֹת,
גַּן שֶׁקֶט, רָוֶה בֹּשֶׂם־רֵיחוֹת:
אֲשֶׁר לִי הַתַּפּוּחַ יָצִיץ,
וּבַעֲטֶרֶת־כְּשׁוּת הַחַמְצִיץ,
יַעַל דֶּשֶׁא טָלוּל לְרָוְיָה,
עַל־יָדִי מְסוֹבֶבֶת רַעְיָה,
וּבְחֶסֶד אֱלוֹהַּ פִּנָּה
לִי פְּעוּטָה, הַדּוֹמָה לִתְמוּנָה
שֶׁיְּצַיֵּר סְטַנִיסְלַבְסְקִי עַל בַּד,
עִם עֲצֵי־תַפּוּחִים וְעֶזְרָד

בְּאוֹר שֶׁמֶשׁ וְהַבְהַב עַל כָּל צַד,
שֶׁיִּהְיֶה לִי שָׁם שֶׁקֶט וּדְמִי,
וּבְאִם הֲמֻלָּה וְהֲמִי,
אָז מֵרֹב דְּבוֹרִים, זְבוּבִים נוֹצְצִים.
. . . .

מַחֲזֶה 18

הקודמים, צפי׳ק׳

צ׳פיץ: (לבוש פרוה, חרמש גדול בידו)
וְרַבּוֹתַי הִנָּם כָּאן.

החתן: הֶרְמֵשׁ! מַה נָּאֶה.

צ׳פיץ: בַּאֲשֶׁר מְתֻקָּן.

החתן: אַף אָמְנָם, מְחֻדָּד כְּלַקְּרָב –
וּמַאי קָא מַשְׁמַע לָן?

צ׳פיץ: וַהֲרֵי לִפְעֻלָּה מְתֻקָּן,
אַךְ אַתֶּם, רַבּוֹתַי, לֹא יוֹדְעִים,
כְּנִרְאֶה – אֶת אֲשֶׁר יִתְחוֹלֵל.

המשורר: וּמַה צ׳פִּיץ זֶה סָח –
לוֹ עִנְיָן אֶל הָאָח?

צ׳פיץ: לִי עִנְיָן – אָמְנָם כֵּן.

החתן: זֶה דָּבָר מְעַנְיֵן.

המשורר: מְעַנְיֵן.

החתן: וּמַהוּ הַדָּבָר בְּכֵלָיךְ,
שֶׁלְּפֶתַע פִּתְאֹם הִבְהִילֶךָ – ?

צ׳פיץ: הָאָדוֹן כְּאִלּוּ מְעֻוָּר;
הֵי, אֵלֶיךָ לִי אֵין כָּל דָּבָר.

המשורר: אָחִי נָם, הוּא כָּל־כָּךְ נִתְחַלֵּשׁ,
אִם חָשׁוּב מָה — — ?

צ׳פיץ: חָשׁוּב הַחֶרְמֵשׁ.

המשורר: אִם אָחִי לִתְמוּנָה זֶה בִּקֵּשׁ —
הַעֲמִידֵהוּ בְּאַחַת הַפִּנּוֹת —
כְּשֶׁיָּקִיץ...

צ׳פיץ: חֲסָל סִדּוּר תְּמוּנוֹת;
לָכֶם תֵּן רַק תְּמוּנוֹת, רַק בַּדִּים.

החתן: מָה הַיּוֹם דַּעַת צֶ׳פֶּנֶץ מֻזַּחַת.

צ׳פיץ: וְדַעְתְּךָ הִיא מִדַּי מְבֻדַּחַת;
לָאָדוֹן יֶחֱרֶה כְּשֶׁאַגִּיד,
שֶׁאֵין אָנוּ בָּנִים זֶה לָזֶה,
וְלָרִיק שִׁיחָתֵנוּ מִזְּמָן.

המשורר: בְּוַדַּאי, זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן.

מַ חֲ זֶ ה 19

הקודמים, בעל־הבית.

צ׳פיץ: (נכש אל הישן ומושך בזרועו.)
הֵי, הֵי, אֲדוֹנִי — — — !
מַה־לְּךָ כִּי תָנוּם,
יֵשׁ לָקוּם,

יֵשׁ דְּבַר־מָה לַעֲשׂוֹת – הִתְחַזֵּק!

בעל־הבית: (נעור, קם מעל הכורסא והכסאות, שעליהם שכב.)
מֶה הָיָה – כָּאן אַתָּה – מִי זוֹעֵק!?
וְאֵיפֹה הִיא הַנּוּסְיָה? הַנּוּסְיָה!

צ׳פיץ: (בסגרו את דלת החדר) דְּמָמָה,
לֹא דְרוּשָׁה הִיא לָזֶה הָעִנְיָן,
בִּרְצוֹנִי לְהַגִּיד לְךָ מָה.

בעל־הבית: מָה הַקּוֹם בְּאָזְנַי כֹּה צוֹוֵחַ,
עַל מַה זֶּה? וְלָמָּה חֶרְמֵשׁ?

צ׳פיץ: הִנֵּה שָׁם הַקָּהָל מִתְנוֹעֵעַ
בַּכְּפָר – מִתְגּוֹדֵד וְרוֹגֵשׁ;
אַף אוּלַי כְּבָר בָּאִים – וְאַתָּה,
אֲדוֹנִי, הִנְּךָ נָם!!

בעל־הבית: מַה־לְּךָ כִּי נִזְעַקְתָּ – מַה יֵּשׁ?!

צ׳פיץ: הֵן צָרִיךְ הֶחָפֵז לָעֲבוֹדָה,
אֲנִי כְּבָר מִתְנוּמָה הִתְנַעַרְתִּי
וּמוּכָן אֲחַכֶּה לַפְּקֻדָּה
הַבָּאָה – וְאַתָּה, אֲדוֹנִי,
עוֹדְךָ כָּאן מְנַמְנֵם.

בעל־הבית: וְאַתָּה בְּחֶרְמֵשׁ מֶה חוֹלֵם – –?!

צ׳פיץ: לֹא חֲלוֹם לִי, נָא קוּמָה, אָדוֹן;
כִּי הַקּוֹם, דּוֹמֶה, אֵיזוֹ פְּקֻדָּה
חֲשׁוּבָה, חֲשׁוּבָה בְּיוֹתֵר,

כַּאן קַבֵּל, וּנְיָרוֹת, וְחָפֵץ –

בעל־הבית: נְיָרוֹת, פְּקֻדָּה – מֵאֵת מִי?

צ׳פיץ: הִתְרַחֵץ נָא מַהֵר, הִתְרַחֵץ –
לְבַל נָא אֶעֱמֹד כָּאן בָּטֵל,
כִּי בַּטְּלוּת עַל פְּנֵי מְטַפַּחַת.
הָאָדוֹן הוּא צָרִיךְ לֵילֵךְ יַחַד
עִם הָאִכָּרִים, וְכֻלָּם
מוּכָנִים כְּבָר – עוֹמְדִים הֵמָּה שָׁם!
נִקְהָלִים הֵם בְּדֶרֶךְ־הַמֶּלֶךְ
וְכָאן יִצְבְּאוּ בֶּחָצֵר,
אַךְ הַשַּׁחַר כִּמְעַט יִתְחַוֵּר.

בעל־הבית: אָנֹכִי מְהַרְהֵר, מְהַרְהֵר...

צ׳פיץ: שָׁם, בִּקְרָקוֹב הַכֹּל כְּבָר כָּתוּב וְחָתוּם.

בעל־הבית: וְכִי מַה זֶּה, אִכָּר, מַה, הַקּוּם,
בֵּן לַיְלָה אָרֹךְ זֶה טָפַלְתָּ? –
אֲנִי עִמָּכֶם?

צ׳פיץ: אַתָּה עִמָּנוּ!

בעל־הבית: וְאַתֶּם לְכֻלְּכֶם חֶרְמְשִׁים...?

צ׳פיץ: לְכֻלָּנוּ כֵּלִים לְטוּשִׁים!

בעל־הבית: אֵיזֶה אוֹת?

המשורר: – – אֵיזֶה אוֹת?

צ׳פיץ: הִתְכּוֹנְנוּ לַמּוֹעֵד הַנָּכוֹן,

לְמַעַן נִשְׂבַּע מִכֶּם רָצוֹן,
וְאַל נָא תַּעַמְדוּ כִּצְלָלִים
אוֹ סְכָלִים;
כָּל אֶחָד מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ יִטֹּל,
אַף יֵצֵא, יַעֲמוֹד!
שָׁם כְּבָר יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם
הַפּוֹרְצִים בְּעַצְמָם:
אִכָּרִים – לַקְּרָבוֹת!

המשורר: אֵיזֶה אוֹת!

בעל־הבית: אֵיזֶה אוֹת!

צ׳פיץ: רַבּוֹתַי, לֹא נֶהְדַּר פְּנֵיכֶם,
אִם עִמָּנוּ הָלֹךְ לֹא תֵּלְכוּן,
וְנָקוּם בְּחֶרְמְשִׁים עֲלֵיכֶם!

המשורר: הַיְדַעְתֶּם, מִי אֲנַחְנוּ!?
מַה תֵּדְעוּ עַל־אֲדוֹנֵינוּ – לֹא כְלוּם.

צ׳פיץ: כְּנִרְאֶה, שְׁמוּיוֹת הֵן עֵינֶיךָ;
נִרְאֶה, לֹא יְדַעְתָּנוּ אַתָּה.

החתן: אֶרְאֶה, כִּי שׁוֹאֵף דָּם הִנְּךָ;
אַךְ לֹא עֵת לְדָמִים הַשָּׁעָה.

צ׳פיץ: הֵי חָתָן, הֵי חָתָן,
מְתֻקָּה לְחִכּוֹ הַסְּעֻדָּה,
עַל־כֵּן כָּל מַעְיָנָיו בִּמְנוּחָה.

בעל־הבית: אֲנִי בּוֹשׁ לְמִשְׁמַע דִּבְרֵיכֶם,

אַף כִּי שָׂשׂ לְמַרְאֵה פְּנֵיכֶם.

צ׳פּיץ: הֵן אַתָּה הוּא, אַתָּה, אֲדוֹנֵנוּ,
שֶׁהֶעֱלֵיתָ לְהָבוֹת בְּפָנֵינוּ.
הִתְזַכֵּר, מַה סִפַּרְתָּ בְּאָזְנֵינוּ
לֹא אַחַת בַּלֵּילוֹת בִּלְחִישָׁה,
מָה אָמְרָה הַבְּתוּלָה הַקְּדוֹשָׁה,
אֲשֶׁר כֹּחַ עָצוּם בְּקִרְבֵּנוּ,
שֶׁמְּכֻשָּׁף הוּא, אֲבָל מִשְׁתַּמֵּר,
שֶׁיָּבוֹא יוֹם וְהוּא יִתְעוֹרֵר...
הֵן אַתָּה הוּא, אַתָּה, אֲדוֹנֵנוּ,
שֶׁהֶעֱלֵיתָ לְהָבוֹת בְּפָנֵינוּ.

החתן: וְאַתָּה כְּבָר יָדְךָ לְסַכִּין!

צ׳פּיץ: כְּלוּם פַּחְדָן אֲנִי, לָמָּה הַמְתִּין?

בעל-הבית: הַקּוּם, שְׁמֹר נָא מוֹצָא שְׂפָתוֹתֶיךָ!

צ׳פּיץ: לֶהֱוֵי יָדוּעַ לוֹ, לַמַּאֲזִין!

החתן: רַק בְּפִיךָ יָהִיר כֹּה הִנְּךָ.

צ׳פּיץ: מֹשֵׁךְ רֵחַיִם רֵיקִים מְגַרְעִין,
סְפָרִים, חֲרוּזִים, פִּיּוּטִים,
מָצְאוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ סְרָטִים,
לְךָ לְבוּשׁ-צִבְעוֹנִים כְּתַכְשִׁיט,
וּכְשֶׁיֵּשׁ דְּבַר-מָה לְהַגִּיד,
אָז הַכֹּל תַּעֲלִים בְּקִרְבְּךָ.

המשורר: וַהֲרֵי שׁוּם דָּבָר לֹא הָיָה.

צ׳פּיץ: הֵן בְּלִי־הֶרֶף תַּרְבּוּ לְדַבֵּר,
אִם בָּזֶה אָנֹכִי מַה מֵּבִין;
מִן הַסְּתָם יְדַעְתֶּם רִאשׁוֹנִים:
כְּלוּם דָּבָר הוּא גָּדוֹל?

בעל־הבית: אֵיזֶה דָבָר?!

צ׳פּיץ: בַּרְקָאִי!!

המשורר: כֵּן, בַּרְקָאִי, זֶה שָׁם מִשְׁתּוֹלֶלֶת
אוֹתָהּ הַצִּפִּירָה מֵעָבִים,
אוֹתָהּ הַצִּפִּירָה הַמְחוֹלֶלֶת
עַל פְּנֵי מֶרְחָבִים.

החתן: (פניו לחלון)
עַל פְּנֵי הֶעָלִים שְׁבִיבִים.
יוֹרֵד טַל־לְשָׁמַיִם;
מֵעֵצִים יִתְנַפּוּ יַהֲלוֹמִים –
מַה נִּפְלָא!

צ׳פּיץ: רַק תִּרְאֶה פַּרְעוֹשִׁים,
רְסִיסִים, פַּרְפָּרִים, צַעֲצוּעִים,
וְלֹא תֵחָפֵן לָדַעַת מָה אָנוּ:
כִּי עוֹלָה וּמְאִירָה נֶפֶשׁ בָּנוּ,
כִּי עוֹד מְעַט וְיִקְרָא הַתַּרְנְגוֹל,
כִּי בָּעִיר מְחַכִּים לָנוּ עוֹד,
כִּי אֲנָשִׁים כָּאן כִּשְׁתֵּי עֲשָׂרוֹת
עִם חֶרְמֵשׁ, עִם מוֹרַג, כְּלֵי־בַּרְזֶל,
וְכִי אֵלֶּה הֵם לֹא חֲלוֹמוֹת.

המשורר: מַה הוּא סָח? וַהֲרֵי זֶה מוּזָר,
הֵן חָלַמְתִּי הַיּוֹם עַל־דְּבַר זֶה:
כַּחֲלוֹם, חִזָּיוֹן.

החתן: אֵיזֶה נוֹשֵׂא!

המשורר: דַּם־אִכָּר
וְאוֹתוֹ זַעֲמוֹ שֶׁל אָדוֹן.

בעל־הבית: מְחַכִּים לָנוּ? – מְחַכִּים לָכֶם?
תֵּכֶף – מַה זֶּה – מַה כָּאן הָיָה,
אֵי־מִי לִי דִּבֵּר כְּבָר עַל־כָּךְ –
אֲבָל מִי הוּא...

צ׳פיץ: אֵי־מִי כָּאן הָיָה.
שֶׁעָבַר אֲרָצוֹת גְּדוֹלוֹת,
דּוֹמֶה, אִישׁ אֵי־מִזֶּה מֵאוּקְרַיְנָה;
עִם סִסְמָה אוֹ נְיָרוֹת הֵנָּה בָּא הוּא,
צִוָּה אַף לִשְׁלֹחַ רָצִים –
וַהֲרֵי יֵשׁ בַּחוּץ אֲנָשִׁים
הַיְכוֹלִים לְהָעִיד אֵיךְ שֶׁהֵם
בַּחֲצוֹת צְלִילַת־לִירָה שָׁמְעוּ.

המשורר: (אל אחיו)
צְלִילֵי־לִירָה בַּחֲצוֹת־הַלַּיִל,
עֵת הָיִיתָ שׁוֹכֵב אֵין־אוֹנִים,
אֲנִי שָׁמַעְתִּי.

החתן: אֲנִי שָׁמַעְתִּי
מִצַּד הֶחָצֵר, מִן הַגַּן.

המשורר: מִן הַגַּן, מִתַּחַת הַתַּפּוּחַ,
אַךְ חָשַׁבְתִּי לִי: דִּמְיוֹן־רוּחַ –
אוּלַי מִי הִתְחַפֵּשׂ בְּמִצְלָתַיִם?

בעל־הבית: אַף הָיָה מִישֶׁהוּ שֶׁכָּזֶה –
וְאַחֵר גַּם הָיָה – לֹא אֶזְכֹּר –
אַךְ לִי מַה מְנַצְנֵץ –

צ׳פיץ: רַבּוֹתַי,
תַּחְדְּלוּ נָא לָכֶם מִדְּמְדוּם;
נָא יֵצֵא מִי, יַבִּיט לַשָּׂדַי,
מַה נִּרְאֶה שָׁם בַּגַּיְא,
אֶל הַשְּׁבִיל הַקַּרְקוֹבִי לִצְפּוֹת.

המשורר: (יוצא)
יֵשׁ לִרְאוֹת גַּם מִכָּאן, הוּא קָרוֹב;
יֵשׁ לִרְאוֹת.

מַחֲזֶה 20

החתן, צ׳פיץ, בעל־הבית.

החתן: וְלָמָּה זֶה הַקֶּצֶף נָפַל?
נִלְהַבְתֶּם כֹּה קִצְרֵי־אַפַּיִם.

צ׳פיץ: הִנֵּה שָׁם מִתְאַדְּמִים הַשּׁוּלַיִם;
זְמִירוֹת נִשְׁמָעוֹת בֶּחָלָל.

החתן: אַתָּה, צֶ׳פִּיץ, נִלְהָט בְּחָמְךָ,
תֶּהֱזֶה לְךָ אֵילוּ נִסִּים.

צ׳פיץ: הֶחָתָן, הִנֵּה שָׁמָּה טָסִים,

כֹּה הַרְבֵּה אִכָּרִים וְסוּסִים,
לְךָ לִרְאוֹת.

החתן: (ממהר)

מַה שָּׁם עוֹד?

מַחֲזֶה 21

בעל-הבית, צ׳פּיץ.

בעל-הבית: הַקּוּם שִׁכּוֹר – וַאֲנִי שִׁכּוֹר. – –
כֹּה יָאֶה לְךָ עִם הַחֶרְמֵשׁ.

צ׳פּיץ: דַּם־כֶּלֶב – – אָנֹכִי מְבוֹשֵׁשׁ,
וַאֲנָשִׁים כָּאן רוֹצִים הִתְפָּרֵץ.
בַּחוּרִים, בֹּאוּ – קַסְפֶּר, בֹּא כָּאן!
עִמְדוּ נָא עַל־יַד הַמִּפְתָּן.

(פותח את הדלת בקראו; נכנסים שנים משרתים ובידיהם חרמשים מתוקנים; מהם קספר בלבוש־שושבין. עומדים על המשמר: האחד ליד הדלת בירכתים, השני ליד דלת-התחונה.)

מַחֲזֶה 22

בעל-הבית, צ׳פּיץ, המשרתים.

בעל-הבית: (אל קספר)

סְגֹר הַדֶּלֶת, לְבַל תִּרְחַשְׁנָה נָשִׁים.
וּבְכֵן מַה זֶּה–מַה, מַה זֶּה הָיָה–?!

צ׳פּיץ: וּמִי זֶה הָיָה אֶצְלְךָ – אֱמֹר, מִי?

אִם יֵשׁ בִּלְבָבְךָ אֱלֹהִים,
אָז אִתָּנוּ הַשְּׁלִים!

בעל־הבית: נָא הַמְתֵּן, לִי דְבַר־מָה מְנַצְנֵץ;
אִישׁ הָיָה אֶצְלִי, קוּם, לִי אָמַרְתָּ־
בְּרֹאשִׁי אֵיזֶה רַעַשׁ עוֹרַרְתָּ —
לֹא אֶזְכֹּר, רַעְיוֹנִי לִי חָמַק,
לֹא יוּכַל לַעֲלוֹת מִמַּעֲמָק — —

צ׳פיץ: הֵן תַּקְפִּיא, אֲדוֹנִי, לְבָבְךָ
בְּעִרְבּוּב־רַעְיוֹנוֹת שֶׁכָּזֶה;
לֹא תוּכַל לוֹ וְרַק תִּצְטָאֶה.

מַחֲזֶה 23

הקודמים, החתן.

החתן: (בפתחה)
לַהֲקָה שֶׁל יוֹנִים לְבָנוֹת
עַל פְּנֵי מְמוּלִי שָׁם פָּרְחָה,
עַד כִּי יָגָה בְּקוֹל הַצְטַוְּחָה;
מָלֵא הָאֲוִיר אֲנָשׁוֹת.
יָגָה, בּוֹאִי!

קספר: (ליד דלת התחתונה)
אֵינֶנָּה דְרוּשָׁה.
עִנְיָנִים חֲשׁוּבִים כָּאן יְתֻקְּנוּ;
הָאָדוֹן יָבוֹא, אִם מְעֻנְיָן הוּא,
רַק לֹא נְחוּצָה שׁוּם אִשָּׁה.

מַחֲזֶה 24

הקידמים, הכלה.

הכלה: (מושכה בדלת בחזקה ובהכנסה הודפת את קספר.)
סוּרָה, זֵד, אֵיזֶה גֹּלֶם, בּוּל־עֵץ!
הֲתֹאמַר בַּעֲדִי לַעֲצֹר,
כִּי תָּפַשְׂתָּ בַּיָּד כְּלוֹנָס
וַתְּהַלֵּךְ בּוֹ אֵימִים, בֶּן־חֲמוֹר!
חֲבֹשׁ לְרֹאשְׁךָ עוֹד אֵיפָה!

החתן: מַה אִכְפַּת לָךְ?

קספר: גְּבִרְתִּי הַנְּאוֹרָה!
לוּ לִישׁוֹן תֵּלְכִי עִם הֶחָתָן.

הכלה: כֻּלְּכֶם טְעוּנִים אַתֶּם שֵׁנָת,
בְּאֹשׁ בַּחֶדֶר, בַּמּוֹחַ עָשָׁן.

מַחֲזֶה 25

הקודמים, המשורר.

המשורר: הוּרְנַן שֶׁל עוֹרְבִים שְׁחוֹרִים
שָׁם זָנַק מֵאוֹתָם עֲבָרִים,
בִּקְרִיאָה גְדוֹלָה הִתְעוֹפֵף;
צְלִיל עָמֹק כֹּה הָיָה וְזוֹעֵף
בִּקְרִיאַת הָעוֹרְבִים הַשְּׁחוֹרִים,
כְּאִלּוּ נָשְׂאוּ טֶרֶף־יְעָרִים
בְּתוֹךְ רָאשֵׁיהֶם.

בעל־הבית : אָח – לֹא זֹאת.

המשורר : בֶּעָבִים תִּתְרַחֵשְׁנָה פְּלָאוֹת.

החתן : (בחלון) מֵרָחוֹק כְּבָר נִרְאוֹת שׁוֹשַׁנִּים;
נָא הַבֵּט בְּמִצְמוּץ־הָעֵינַיִם
לְמִשְׂחַק קַוֵּי־אוֹר רִאשׁוֹנִים.

המשורר : בֶּעָבִים כֵּס־מַלְכוּת – נָא הַבִּיטָה –
יָעֳמַד, וּמַרְאֵה־כְּנָפַיִם
עַל־יַד הַכִּסֵּא שָׁם.

צ׳פיץ : רָאִיתָ!

מַחֲזֶה 26

הקודמים, בעלת־הבית.

בעלת־הבית: (נכנסת מהירה)
שְׁמָעוּנִי, אִכָּרִים, צְאוּ וּרְאוּ,
אֵיזֶה חַיִל עוֹמֵד בְּאֵשׁ־פְּלָדוֹת.
עַל פְּנֵי כָּל הַשָּׂדֶה תַּחַת קְרָקוֹב
הֶרְמְשִׁים יִפְשְׁטוּ שָׁם פָּשֹׁט.

בעל־הבית : הַאִ! עוֹמְדִים הֵמָּה כְּבָר!

המשורר : אַתְּ רָאִית!
אֶרְאֵם נָא! כֻּלָּךְ אֵשׁ־לַפִּיד!
(פונה ומושך אחריו את בעלת־הבית.)

מַחֲזֶה 27

הקודמים, זולת בעל־הבית והמשורר.

החתן: מָה אֶפּוֹא כָּאן לָכֶם ?

הכלה: (מושכת אותו אחריה) בֹּא לִרְאוֹת :
נוֹתְנִים אוֹתוֹת, נוֹתְנִים אוֹתוֹת !

החתן: מַה טִּיבוֹ שֶׁל עוֹלָם כְּגוֹן זֶה ;
מְעַנְיֵן הַדָּבָר וְתָמוּהַ !

(שניהם יוצאים.)

מַחֲזֶה 28

הקודמים, זולת החתן והכלה, המשורר.

המשורר: (חוזר במהירות)
שָׁמַעְתִּי קוֹל עֲנוֹת גְבוּרָה
בָּאֲוִיר, כְּהֶמְיָה שֶׁל שִׁירָה,
וְאוּלָם מַשָּׁבוֹ שֶׁל הָרוּחַ
הַקַּר מְשַׁנֶּה כִּוּוּנוֹ,
וַאֲשֶׁר כְּבָר נִרְאָה לָעֵינַיִם,
שֶׁהָיָה כְּבָר גָּלוּי וּבָהִיר,
נֶעֱלָם הוּא פִּתְאֹם בָּאַפְסַיִם ;
נָדוֹם וְהוֹלֵךְ קוֹל הַשִּׁיר,
הַשִּׂיחַ עוֹמֵד וְנִרְדָּם...

מַחֲזֶה 29

הקודמים, החתן.

החתן: (חוזר בחפזון)

מִדְּמְדוּם־הַחַמָּה הָיָה דָם:
מֵעַל קְרָקוֹב – שָׁבִיט אֲדַמְדָם,
כְּאִלּוּ לַמִּגְדָּל הַזִּיגְמוּנְטִי
הָיָה לוֹ לְפֶתַע שֶׁפֶם.

מַחֲזֶה 30

הקודמים, הכלה.

הכלה: (חוזרת בחפזון)

עוֹף גָּדוֹל בָּא, עוֹרֵב עֲנָקִי,
וְעַל גַּג הַמַּעֲקָה לוֹ יָשַׁב.
אַחַר־כָּךְ הוּא פֵּרַשׂ אֶת כְּנָפָיו,
עוּף הִגְבִּיהַּ, הִמְרִיא,
שׁוּב חָזַר,
אֶת בַּדֵּי הַלְּבָנִים כֹּה חִלְחֵל
וְנִעֵר אֶת הַטַּל כְּמָטָר,
וּפָנָה – !

מַחֲזֶה 31

הקודמים, בעלת־הבית.

בעלת־הבית: (נדחקת) יִשְׁמְרֵנוּ הָאֵל!!
וְכִי מַה תְּבַקְשׁוּ, מַה תִּתְכַּנוּ!?

שַׁלָּמָּה אֲחַזְתֶּם בְּחֶרְמְשִׁים ! ?

(אל צ׳פיק)

לְכָה גַם לְכָה הַמִּסְדְּרוֹנָה,
שֶׁהֲרֵי לֹא יָשַׁנְתָּ, הַקּוּם.

קספר : מַחֲנֵנוּ הוֹלֵךְ וְעָצוּם !

מַחֲזֶה 32

הקודמים, הרבה אחרים.

(בחרמשים ובכלי־זין שונים, מלובשים לדרך.)

בעלת-הבית: חָמָם, שַׁד, רַחֲמָנָא לִצְלָן !
בִּידֵיכֶם חֶרְמְשִׁים מִי נָתַן ! ?

צ׳פיק : כְּלֵי־זַיִן ! ! אַל תְּהִי מְסֻכְסֶכֶת,
עָלֵינוּ לָלֶכֶת.

בעל-הבית : לָלֶכֶת.
דְּבַר־מַה מְנַצְנֵץ לִי ; — מֵנֵץ בַּשָּׂדוֹת.
וְהַכֹּל רוֹאִים אֵילוּ פְּלָאוֹת.
הַחֲלוֹם : בְּדָיָה ; — הַרְהוּר : קוֹץ !
עֲקֹר הָלְאָה כָּל קוֹץ וְדַרְדַּר !
וְאַגְדִּירָה נָא אֶת הַדָּבָר : —
אִישׁ הָיָה — וְצִוָּה - מָה — ?

המשורר : אָחִי,
בְּקִרְבְּךָ הַמַּכְאוֹב מְחַלְחֵל.

החתן : (אל הכלה) בַּשָּׂדוֹת הִנֵּה גַם הָעֲרָפֶל ;

יְהִי בֹּקֶר נָאֶה – יַקִּירָה,
תְּמוֹל הָיְתָה סוּפָה וּסְעָרָה,
וְהַיּוֹם מִתְבַּהֵר, מִתְכַּחֵל,
מַחְמַדִּי, הֲרֵי אַתְּ כְּבָר שֶׁלִּי!

המשורר: (אל בעל-הבית)
נִגְלָה אֵלַי רוּחַ בַּנֶּשֶׁף:
הָיָה חָמוּשׁ נֶשֶׁק שָׁחֹם;
הִתְנַפֵּל כֹּה עָלַי בְּפִתְאֹם,
וַיַּשְׁמִיעַ דְּבָרִים וַיֶּהוֹם,
וַאֲנִי אָז הִקְשַׁבְתִּי רַב קֶשֶׁב.

בעל-הבית: (אל המשורר, ודבריו נשמעים לכל)
רֹאשִׁי מַה כָּבֵד, מַה סְחַרְחַר;
הַאִם זֶה מַשָּׁב שַׁחַר מֵעִיר,
אוֹ אֱמֶת הִיא, אָחִי הַיָּקָר,
כִּי שׁוֹמְעִים גַּם שׁוֹמְעִים אֵיזֶה שִׁיר
הֵם אֵי־שָׁמָּה בִּמְרוֹם הָאֲוִיר.

המשורר: וְאוּלַי זֶה יָשִׁירוּ שֵׁדִים
בַּסּוּפָה, זוֹלְחִים דָּם בֶּעָבִים –?

החתן: מָה רַבָּה הַתְּסִיסָה בַּמְּרוֹמִים.

בעל-הבית: (אל המשורר)
אַתָּה סַח, כִּי הִקְשַׁבְתָּ רַב קֶשֶׁב –
אֵי־מִזֶּה הַדְּבָרִים יְדוּעִים
לִי: «הַקְשִׁיבוּ – הַקְשִׁיבוּ רַב קֶשֶׁב!»

מַחֲזֶה 33

הקודמים, הנצ׳קה, זושיה.

הנצ׳קה: (אל החתן)
נִרְאֵית אֵיזוֹ תְּכוּנָה בַּמְּרוֹמִים,
הוֹוִים אֵילוּ פְּלָאִים, קְרָבוֹת:
מְרַדְּפִים עַל סוּסִים בָּעֲרָבוֹת.

זושיה: וְהָאֲוִיר מְבֻשָּׂם בִּבְשָׂמִים...

הנצ׳קה: מְרַדְּפִים עַל סוּסִים בַּמְּרוֹמִים;
אַבִּירִים גְּבֹהֵי־הַקּוֹמָה
טוּר מוּל טוּר הֵם חוֹצִץ יוֹצְאִים שָׁם,
וְעַל שֶׁטַח רָחוֹק שֶׁל שְׁתִילִים
מִתְנַפְּלִים זֶה עַל זֶה בְּעַזָּם.

החתן: זֶה גּוֹבֵל עִם אֲחִיזַת־עֵינַיִם,
כֹּה רַבִּים הַמַּרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם;
הָאָדָם לוֹ יִרְאֶה בְּפַּרְפֶּרֶת
דְּבָרִים נִפְלָאִים רַבֵּי־עֵרֶךְ.

הנצ׳קה: (אל צ׳פיק)
אַח, אֵיזֶה חֶרְמֵשׁ הוּא גָּדוֹל,
מְנֻשָּׂא וּמְחֻדָּד,
הֵן אֶפְשָׁר בּוֹ לִגְזֹר הַשְּׁחָקִים
לִגְזָרִים, כִּגְזֹר בַּד.

צ׳פיק: יִשְׁמְרֵנוּ הָאֵל מִלִּגְזֹר בַּשְּׁחָקִים;
אֵיזֶה לַהַג־שְׂפָתַיִם;
נִשְׁתַּמֵּשׁ בַּחֶרְמֵשׁ בְּיָד רָמָה,
אֲבָל לֹא לְחִלּוּל־הַשָּׁמַיִם;

הָעַלְמָה הִיא עַל־דְּבַר חָרְמְשִׁים
כְּלוּם אֵינֶנָּה יוֹדַעַת עֲדַיִן.

הנצ׳קה: הוֹאִילָה נָא תֵּן, אֲדוֹנִי,
הַחֶרְמֵשׁ לְיָדֵי רֶגַע־מָה.

צ׳פּיץ: אֶפֶס זֶה לֹא בִּשְׁבִיל הָעַלְמָה;
לֹא־זֶה הַדָּבָר.

בעל־הבית: הַדָּבָר!
הָרוּחַ! – הָרוּחַ – בְּיַד אֱלֹהִים.
הָיָה זֶה הַלַּיְלָה: גִּלּוּי שֶׁל פְּלָאִים –
לִי אוֹרֵחַ הָיָה – מִי פִּלֵּל?
הָיָה צַיִד נְפָשׁוֹת פֹּה בַּלֵּיל.

המשורר: רָאִיתִי אַבִּיר בְּנִשְׁקוֹ,
וְאַתָּה אוֹמֵר: רוּחַ!

בעל־הבית: אָחִי,
אַתָּה רוּחַ – עוֹדֶנּוּ עוֹמֵד
פֹּה לְנֶגֶד עֵינַי כְּמוֹ צֵל.
נִזְכַּר הִנְנִי לִי, נִזְכַּר:
אִישׁ זָקֵן, וְזָקָן לוֹ מַכְסִיף
וַאֲדֻמָּה לוֹ אַדֶּרֶת־שֵׂעָר,
הָלוֹם בָּא.

סטשק: (שנדחק אל בעל־הבית מבין קהל האכרים והאכרות הצפופים בחדר)
בָּא, רָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ,
בְּסוּסוֹ הֶחֱזַקְנוּ כָּאן שְׁנֵינוּ;
הַסּוּס הָיָה לָבָן.

קובא: (מיד אחרי סטשק)
לָאֶכָּף הָיְתָה לִירָה.

בעל־הבית: אֲרַכֵּז מַחְשַׁבְתִּי, כְּדֵי אַכִּירָה...

המשורר: לָאֶכָּף הָיְתָה לִירָה...

סטשק: וּשְׁנֵי אֶקְדוֹחִים.

בעל־הבית: בְּמוֹחִי מַה דּוֹקֵר – כְּחוֹחִים:
אֲרַכֵּז מַחְשַׁבְתִּי...

צ׳פיץ: (אל הקהל האופף את בעל־הבית)
מַחְשַׁבְתּוֹ יְרַכֵּז.

בעלת־הבית: הָהּ, אֵלִי, מֶה חָלִי בּוֹ אוֹחֵז –

בעל־הבית: כְּבָר הוּקַל, הַפִּיּוּט יַעֲבֹרָה. –
שִׁמְעוּ נָא – הַקְשִׁיבוּ רַב קֶשֶׁב:
הָיָה רוּחַ אֶצְלִי: וֶרְנִיהוֹרָא!

הכל: מָה אוֹמֵר אַתָּה, אֵל אֱלֹהִים?!

בעל־הבית: הוּא הַלַּיְלָה עָבַר בַּחֲצֵרוֹת,
כֹּה נִרְגָּע וְחָזָק לְמוֹפֵת,
לִי נָתַן פְּקֻדּוֹת, סִסְמָאוֹת,
וְהָיָה בִּדְבָרִים כֹּה שׁוֹקֵד,
לֹא תַּשׁ בּוֹ כֹּחוֹ וְעֻזּוֹ,
הוּא נֶחְפַּז, מַהֵר תֵּכֶף לָצֵאת,
לַעֲבֹר עוֹד הַרְבֵּה חֲצֵרוֹת,
וְצָרִיךְ הָיָה שׁוּב עַד עֵת זֹאת.

הכל: בֹּקֶר זֶה?!

בעל־הבית: עַד הַשֶּׁמֶשׁ תִּזְרַח.

הכֹּל: וּפְקֻדָּה זוֹ — — ?!

בעל־הבית: הָרָץ כְּבָר נִשְׁלַח.

המשורר: (אל צבא האכרים)
הוֹ, אֵלִי, הֶבָּרָץ נִזְעַקְתֶּם?

צ׳פיץ: אֲנָשִׁים יֵשׁ שׁוֹנִים עִמָּהֶם;
אָנוּ לָנוּ דָּבָר זֶה נִזְרָק
מִפִּי נְעָרִים שֶׁהֶחֱזִיקוּ בְּחֶבֶק,
כְּשֶׁעָמְדָה הַסּוּסָה בֶּחָצֵר.

סטשק: זוֹ אֲשֶׁר הִתְפַּתְּלָה וַתְּעַשֵּׁר;
הֶחֱזַקְנוּ רִסְנָהּ וַתְּהִינוּ;
אוֹתִי וְאֶת קוּבָּא סָטְרָה הִיא עַל פִּינוּ;
מִין אָדוֹן עַל סוּסוֹת שֶׁכָּאֵלֶּה!

בעל־הבית: וֶרְנִיהוֹרָא הוּא זֶה! — וֶרְנִיהוֹרָא!
מִשְׁנָתִי הֱקִיצוֹתִי — צִוָּה
כְּלֵי־זַיִן לָקַחַת, לִגְדֹּד!

המשורר: הֲלָרוּץ?!

בעל־הבית: לֹא — כִּי כָּאן לַעֲמֹד!
לְהַקְשִׁיב, לְהַקְשִׁיב קֶשֶׁב רַב,
עַד אֲשֶׁר יִשָּׁמַע קוֹל־תְּנוּעָה
שָׁם, בְּדֶרֶךְ־הַמֶּלֶךְ שֶׁל קְרַקוֹב,
לְחַכּוֹת עַד יִקְרָא הַתַּרְנְגוֹל.

בעלת־הבית: (מן החדר השני)
בֶּחָצֵר הֲמוֹן־עָם כֹּה גָּדוֹל.

הכלה: (בפתח)
כֻּלָּם מִשֶּׁלָּנוּ!

בעלת-הבית: יֵשׁ גַּם מִכְּפַר־טוֹנִי.
כָּל הַמִּישׁוֹר תַּחַת קֻרְקוֹב
מָלֵא עָם, מָלֵא חֶרְמְשִׁים!

המשורר: מִין לֶכֶת־שׁוֹלָל.

בעל-הבית: מִין גּוֹרָל.
כְּאֵיזוֹ הִתְעוֹרְרוּת נְשָׁמָה;
הֵן חַיֵּינוּ נִהְיָה בַּשְּׁמָמָה.

החתן: אֵיזֶה קוֹל, אֵיזֶה זֹהַר בּוֹקֵעַ.

המשורר: אֵיזֶה לֵב בְּקוֹל רָם מְשַׁוֵּעַ.

צ׳פּין: אָה! אַתָּה מִתְרַצֶּה! וְשׁוֹמֵעַ!

המשורר: לִשְׁמֹעַ, לִשְׁמֹעַ, מַה יְּהִי — — ?

בעל-הבית: צְרִיכָה לְהִשָּׁמַע שְׁעָטָה.

המשורר: שַׁעַט־סוּס?

הנצ׳קה: מִי זֶה בָּא?

בעל-הבית: לֹא בְּכָאן,
כִּי בְּדֶרֶךְ־הַמֶּלֶךְ יַעֲלֶה
וְיָבוֹא בַּעַל־לִירָה מַכְסִיף.

הנצ׳קה: יַעֲלֶה וְיָבוֹא וֶרְנִיהוֹרָא!?!

בעל-הבית: וּבְלִירָה שְׁדֵמוֹת הוּא יַצְלִיב —

עֲלֵיכֶם אָז לָקֹד, אַחַר־כָּךְ,
לַעֲלוֹת עַל הַסּוּס.

המשורר : וְלָטוּס !

בעל־הבית : מַה צָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת אַחַר־כָּךְ
לֹא אֵדַע – סוֹד כָּמוּס –
יְהִי אוֹר...

המשורר : אַךְ עַתָּה עוֹד מַחְשָׁךְ.
עוֹד הָאוֹר הוּא רָחוֹק, אַדְמוּמִית,
בְּמֶּרְחָק מִתְלַקַּחָה שַׁחֲרִית...

צ׳פיץ : הַתַּרְנְגוֹל עוֹד יִקְרָא בַּשְּׁלִישִׁית.

בעל־הבית : כֵּן, לְאוֹת.

המשורר : וְאוֹתָם הַמַּרְאוֹת
בֶּעָבִים מְסַמְּנִים ?

בעל־הבית : מְסַמְּנִים !

החתן : הִתְחוֹלְלָה סוּפַת־חוֹל בָּעֲנָנִים ;
הָיָה שֶׁקֶט, נָדַמּוּ קוֹלוֹת.

המשורר : לְהַקְשִׁיב !

צ׳פיץ : לְהַקְשִׁיב !

הנצ׳קה : לְהַקְשִׁיב – !

בעל־הבית : וּמַה... ?

החתן : (קשוב בחלון)
קוֹל־מְרוּצָה, אִם אֵינֶנִּי שׁוֹגֶה –

נִשְׁמַע, אֲבָל הוּא נֶאֱחָז
בִּסְבַךְ גַּן־הָאֲגָם;
הָעֵצִים יְכַלְאוּהוּ.

המשורר: (תוך הדומיה הכללית)

זִמְזוּם שֶׁל זְבוּבִים;
עַל גִּבְעוֹלֵי הַמַּלּוּחַ הַיְבֵשִׁים
חוֹלֶפֶת הֲמִית טֶרֶם־בֹּקֶר.

בעלת־הבית: (בלחש)

הֲמוֹן־עָם כֹּרֵעַ בֶּרֶךְ, דוֹחֵל הוּא,
הַבִּיטוּ נָא שָׁם, הִסְתַּכְּלוּ.

הכלה: (בקריאה)

חֲדָשִׁים מִתְוַסְּפִים וְהוֹלְכִים!!

הנצ׳קה: (בין בעל־הבית ובין צ׳פיק; אגב דמעות)

הַלְבַדּוֹ הוּא, אוֹ בָּא הוּא בִּשְׁנַיִם —
אִם יֵשׁ מִי אִתּוֹ? — ?

בעל־הבית: הִשְׁתַּחֲווּ נָא אַרְצָה אַפַּיִם:
עִם כְּ ר וּ ב מְחֻיָּב הוּא לָבוֹא,
מִצַּד קְרָקוֹב הַמַּעֲטִירָה...
הַ מַּ לְ כָּ ה מִצֶ׳נְסְטוֹחוֹבָה חוֹכָה
בָּאַרְמוֹן.

המשורר: אָחִי, רוּחַ!

בעל־הבית: הַקְשִׁיבוּ, הַקְשִׁיבוּ רַב קֶשֶׁב!

הנצ׳קה: אַל נָאוֹר, אֲנִי שׁוֹמַעַת!

בעלת-הבית: הֵיכָן?

הכלה: שָׁם, רָחוֹק, אֲנִי שׁוֹמַעַת!

החתן: הֵיכָן?!?

המשורר: (בקול דק)

נָשְׁרוּ הֶעָלִים שֶׁיָּבְשׁוּ.

החתן: (בלחש)

מַשָּׁבוֹ שֶׁל הָרוּחַ הֵן תַּשׁ הוּא.

המשורר: פָּרְחוּ שְׁנֵי עוֹרְבִים מִן הַגָּן.

החתן: מִגִּנַּת-הַיְרָקוֹת אֶל עֲצֵי-הָאֲגָם.

הכלה: לָצֵאת הַשָּׂדֶה!

בעל-הבית: שֶׁקֶט!

הנצ׳קה: הַס!

בעלת-הבית: (תוך הרומיה)

וְאוּלַי גַּם נִשְׁמַע מַה –?

המשורר: (שם ידו למו אזנו, הטה ראשו אל חזה אחיו).

הַשַּׁחַר!

בעל-הבית: נִשְׁמַע גַּם נִשְׁמַע...

המשורר: (בטוח, ידו למו אזנו) אֶל נָאוֹר!

הַקְשִׁיבוּ, הַקְשִׁיבוּ רַב קֶשֶׁב!

נִשְׁמַע!

בעל־הבית: שֶׁקֶט, הַס!

החתן: (מטה אזנו לשמשת החלון)
אֵי־מִי טָס.

הנצ׳קה: (מישירה לנגדה, מאהילה בכפיה על פניה)
זוּשְׁיָה, זוּשְׁיָה, עֲתָרִי לֵאלֹהִים,
בָּא!

זושיה: שׁוֹעֵט!

בעל־הבית: בָּא!

המשורר: רוֹהֵט!

צ׳פיץ: (כולו קשב)
יִהְיֶה כְּמֵאָה, עַד מֵאָה בְּסוּסִים.

בעל־הבית: שׁוֹעֵט!

קספר: בָּא!

הכלה: דוֹפֵק!

המשורר: חֵץ! – – –

בעל־הבית: הַס – הַשַּׁחַר, הַשַּׁחַר מֵנֵץ!
כִּמְעַט אוֹר – הֲלֹא הוּא – אֵל נָאוֹר!
הוּא, הוּא – הַס – וֶרְנִיהוֹרָא. –
הָרָאשִׁים בְּקִידָה לַמּוֹפֵת,
רוּחַ, דְּמוּת, חִזָּיוֹן שֶׁל אֱמֶת.

המשורר: עַל פִּי־נֵבֶל הַשַּׁחַר פּוֹרֵט...

החתן: בָּא!

הכלה: שׁוֹעֵט!

בעלת-הבית: בָּא!

צ׳פיץ: רוֹהֵט!

(כולם קשבה, מוטים אל הדלת והחלון
ברומיה רבה, בהתרגשות)

בעל-הבית: — — — — — —

נָא שִׁמְעוּ, נִלְבָּבִים, יְלָדִים —
וְלוּ נָא תִּהְיֶה זוֹ אֱמֶת:
כִּי הִנֵּה וֶרְנִיהוֹרָא זֶה טָס
עִם כְּרוּב, עִם מַלְאָךְ שָׁם בְּרֹאשׁ;
כִּי בְּעֵת שֶׁלִּבֵּנוּ נֶעֱלָם,
כִּי בַּלַּיְלָה הַזֶּה, עֵת אֲנַחְנוּ
בְּשִׂמְחַת חֲתֻנָּה זוֹ שָׂמַחְנוּ,
בְּרִקּוּד, נְגִינָה וַעֲצֶרֶת,
אֵי־שָׁם כֹּה הַרְבֵּה נִתְרַחֵשׁ:
כִּי קְרָקוֹב כֻּלָּהּ לַהַב־אֵשׁ,
כִּי הָאֵם הַקְּדוֹשָׁה בַּעֲטֶרֶת
עַל כִּסֵּא הָאַרְמוֹן הַוָּוֶלִי
כּוֹתְבָה מַנִּיפֶסְט, מִכְתָּב פֶּלְאִי,
שֶׁבָּאָרֶץ כֻּלָּהּ יִתְלַהֵם
וַאֲלָפִים יְעוֹדֵד וִיפַעֵם. —
לְבָבִי כִּי רוֹחֵב וּפוֹחֵד,
וְלוּ נָא תִּהְיֶה זוֹ אֱמֶת:
כִּי הִנֵּה וֶרְנִיהוֹרָא שָׁם עָף,
וְסוּסִים בֶּהָמוֹן אַחֲרָיו!

החתן: קְרֵבִים וְהוֹלְכִים!

המשורר: כְּרֶגַע בֶּרֶךְ!!

צ׳פיץ: – – – עָמַד דֹּם! הוּא בְּכָל כֹּחוֹתָיו
בָּלַם, כְּנִרְאֶה, עַד שֶׁנָּח.

הנצ׳קה: (בהתפעלות)
מִי יִתֵּן וְהָיָה זֶה מַלְאָךְ!

* * * * * * * * * *

(כולם כפופים, כורעים למחצה, מקשיבים; מחזיקים בימינם חרמשים; אוחזים בחרבות, שנטלו חיש מעל גבי הכתל; לאחרים גם אילו קני־רובים ואקרוחים; תוך קשבה זו, כבהוך התפעלות נפשית כף-יד מושמה למו אזן. — היתה נשמעת באמת שעטה, שהלכה הלך וקרב — והנה בבת-אחת נדמה — — נשמעות אחרי רגע פסיעות כבדות מהירות, באכסדרה, בחדר השני, ולבסוף—בפתח הירכתים עומד השושבין הראשון.)

מַחֲזֶה 34

ישק: אֲדוֹנִי, אֲדוֹנִי–יֵשׁוּ, מַרְיָה!
הַסּוּס בֶּחָצֵר לִי נָפַל.
(מביט על סביבו)
וְכִי מַה זֶּה לָכֶם–יַנָה–הוֹי,

מַה זֶה, מָה הַדָּבָר – הַנְקָה – – אוֹי!

— — — — — — — — —

מָה הָיָה, הַהִנְכֶם מְכֻשָּׁפִים:
כִּי הַכֹּל יַעַמְדוּ כִּרְדוּמִים;
שִׁמְעוּ, הַנְיָה, בְּלַזְק, אִמָּא,
הֶחָתָן, צֶ'פֶּץ, אַבָּא,
רַבּוֹתַי – הַהִנְכֶם מְכֻשָּׁפִים:
כִּי הַכֹּל יַעַמְדוּ כִּרְדוּמִים.

— — — — — — — — —

אַהָא, כֵּן, אֵל אֱלוֹהַּ,
הֵן עָלַי בְּיוֹבֵל גַּם לִתְקֹעַ!
וְאֵיךְ, הַהִתַּר מִן הַפְּתִיל,
אוֹ־אִם לִי נָפַל אֵי־בִשְׁבִיל? –
זֶה יוֹבֵל־הַזָּהָב לִי אָבַד,
נִשְׁאַר רַק הַפְּתִיל לִי בִּלְבַד.

— — — — — — — — —

(מן החדר שבירכתים, לא-כבר נכנס בעקבותיו של ישק, מתנודד, ת ח ב י ש של תבן)

מַ חֲ זֶ ה 35

התחביש: . . . .
כְּשֶׁנָּפַל לְךָ כּוֹבַע־הַנּוֹצוֹת...

ישק: וְאֵכְפַּת לְהָרִים הַכּוֹבַע,
אָז אֶפְשָׁר שֶׁהֻתַּר מִן הַפְּתִיל.

התחביש: הָיָה לְךָ, אִכָּר, יוֹבֵל־זָהָב,
הָיָה לְךָ, אִכָּר, כּוֹבַע־נוֹצוֹת;
טִלְטֵל סַעַר אֶת כּוֹבָעֲךָ.

ישק: בִּשְׁבִיל הָאָנִיץ שֶׁל נוֹצוֹת.

התחביש: נִשְׁאַר רַק הַפְּתִיל לְךָ בִּלְבָד.

ישק: אֶמְצָאֶנּוּ אֵי־שָׁם עִם הַפֶּסֶל.

התחביש: עִם הַפֶּסֶל אֵי־שָׁם מִי עָמַד.

ישק: מְאַיֵּם הוּא עָלַי אֵם־הַדֶּרֶךְ – –
הַקָּרָא, אוֹ אִם לֹא קָרָא הַתַּרְנְגוֹל?

(יוצא במהירות בפתח חדר-התחתונה, כשנדחק בין ההמון הקופא; נשמעת רקיעת פעמיו באכסדרה — פעם יעמוד מלכת, פעם ירוק הלאה... בעקבותיו מתנודד התחביש, ברשרשו בתבן אל האנשים ההדופים. מן הגן, מן השדה, באור התכלכל — חודרים קולות צפצופי-צפרים שבטרם-בוקר; האור התכלכל ממלא כבקסם את החדר ומשחק בגוונים על גבי האנשים, הכפופים בספק-שנת ספק-התפעלות. בפתח הירכתים חוזר ישק, ומביט על סביבו ואינו מאמין לראות-עיניו, והולך וכושל ממגור.)

ישק: הַשַּׁחַר עוֹלֶה כְּבָר, הַשַּׁחַר —
צָרִיךְ תֵּת מִסְפּוֹא לַבְּהֵמָה.
צָרִיךְ לִגְזֹר תֶּבֶן, בַּשֵּׁל; —
אֵיךְ דָּבָר לְבַדִּי אֲכַלְכֵּל,
וְהֵמָּה שְׁקוּעֵי תַּרְדֵּמָה — ?

— — — — — —

הַכֹּל כֹּה פָּתוּחַ לַחוּץ —
כֻּלָּם יְדֵיהֶם לְאָזְנֵיהֶם,
נִקְפְּאוּ, פָּרְחָה הַנְּשָׁמָה;
כְּעֵצִים נְטוּעִים בָּאֲדָמָה,
מָה עֵצָה, לַעֲשׂוֹת מַה לָהֶם — ?

— — — — — —

אֵי־שָׁם, אוּלַי עַל אֵם־הַדֶּרֶךְ,
יוֹבֵל־הַזָּהָב לִי אָבַד,
כּוֹבָעִי שָׁם הַסַּעַר טִלְטֵל —
בִּשְׁבִיל הָאָנִיץ שֶׁל נוֹצוֹת;
לוּ הָיָה אַף אוֹתוֹ הַיּוֹבֵל —
נִשְׁאַר רַק הַפְּתִיל לִי בִּלְבָד.

— — — — — —

אֵיךְ כֻּלָּם מְדְאָגִים כֹּה יֵרָאוּ;
קְמוּטִים וּקְפוּדִים מִצְחוֹתָם,
כְּאִלּוּ יְגִיעַת־פֶּרֶךְ יָגְעוּ...

(בפתח שבירכתים זה מרגע נדחק אחרי
ישק פוסע התחביש; ועתה על הארגז
המצויר הוא טפס ועלה, ומעל הארגז
פותח ומדבר אל השושבין)

התחביש: זֶה נָפַל עֲלֵיהֶם פַּחַד רַב,
הֵם שָׁמְעוּ אֶת קוֹלוֹ שֶׁל הָרוּחַ:
עֲלֵיהֶם הַגּוֹרָל נָטָה קַו.

ישק: הֵם כָּל־כָּךְ נַעֲנִים, מְזִיעִים,
פְּנֵיהֶם כֹּה קִבְּצוּ חִוָּרוֹן; —
וְאֵיךְ זֶה לְחַלְּצָם מִיסּוּרִים?

התחביש: הוֹצֵא מִידֵיהֶם הַחֶרְמְשִׁים,
הַתֵּר הַחֲרָבוֹת מֵחֲגוֹר,
יָנוּם תֵּכֶף מֵהֶם הַיָּגוֹן.
בְּמִצְחוֹת תַּעֲשֶׂה עִגּוּלִים,
תִּתֵּן לְיָדֵי הַכִּנּוֹר;
וְאֶפְצַח נְגִינָה אַחֲרֵי־כֵן,
מֵיטִיב אָנֹכִי לְנַגֵּן.

ישק: (אחרי עשותו את הדבר)
וְאֵיפֹה לְהַנִּיחַ — ?

התחביש: בְּקֶרֶן־זָוִית.

ישק: (תוקע את החרמשים באחורי התנור)
לֹא תִשְׁזֹף כָּאן עֵין־אִישׁ, לֹא תַבִּיט.

התחביש: טוֹל בָּרוּד מִתּוֹךְ קְנֵי־הָרוֹבִים
וְהַשְׁלִיכֵהוּ אֶל תּוֹךְ הַמַּרְתֵּף.
נְטֵה אָחוֹר רַגְלְךָ הַשְּׂמָאלִית,
בַּמַּגָּף עוּג מַעְגָּל מִסָּבִיב;
וְאֶת כָּל יְדֵיהֶם כַּךְ שַׁלֵּב,
שֶׁיֹּאחַז אִישׁ בַּצַּד שֶׁל אָחִיו;
תְּפִלָּה אֱמֹר, אַף הֲפוּכָה.
וְאֶפְצַח נְגִינָה נְעִימָה,
מֵיטִיב אָנֹכִי לְנַגֵּן:
יְרַקְּדוּ הֵם שָׁנָה תְּמִימָה.

ישק: (אחרי עשותו את כל הדבר)
אֵין חֶרְמֵשׁ עוֹד לָהֶם.

התחביש: צְחַק צְחוֹק בִּפְנֵיהֶם.

ישק: הַיָּגוֹן מֵהֶם נָס.

התחביש: וְהַפַּחַד כְּבָר גָּז.

ישק: הֵם יוֹצְאִים בְּמָחוֹל.

התחביש: אֵין חָשִׁים עוֹד בַּכֹּל.

ישק: הַמִּקְסָם הִנֵּה פַּס!

התחביש: זֶה מִקְסָם הַשֵּׁנִי!

(ודחליל-התבן המכושף, בנטלו בזרועותיו הגלמיות את השבטים המושטים בידי השושבין, מתחיל לו לכנר כמו כנר — ונשמעת, כאילו מתוך האויר התכלכל

בוקעה, נגינת־התונה חרישית ומפזזת, קרובה ומושכת לב ומישנת נפש, מרושלת, עולפה וחיה כמקור־דם, לא שות־קצב בדפק, שותתת־דם, כפצע טרי: — צליל נעימתי מעל האדמה הפולנית, שטופה בכאב ובנעם.)

ישק: (הנהו עכשיו שבע־רצון ומשתומם)
מָה רַבִּים הַזּוּגוֹת, מָה רַבִּים!

התחביש: הַחֲבְרַיָּה רוֹקְדָה – צֵא רַקֵּד,
הַאַתָּה תְּשַׁמֵּשׁ מְשָׁרֵת?

ישק: (מרים יד אל מצחו, כאילו רצה להוריד על אזנו את הכובע)
אֵי־שָׁם הַכּוֹבַע לִי אָבַד –
הֵן שׁוֹשְׁבִין אָנֹכִי, הֵן שׁוֹשְׁבִין,
וְשׁוֹשְׁבִין—בְּכוֹבַע לוֹ הַדִּין.

התחביש: (מתנענע בקצב ונונן)
הָיָה לַבּוּר יוֹבֵל־זָהָב,
הָיָה לַבּוּר כּוֹבַע מְקֻשָּׁט:
כּוֹבָעוֹ נִשָּׂא בַּסַּעַר,
יוֹבְלוֹ קוֹרֵא בַּיַּעַר,
נִשְׁאַר לוֹ רַק הַפְּתִיל בִּלְבָד,
נִשְׁאַר לוֹ רַק הַפְּתִיל בִּלְבָד.

(התרנגול קורא)

ישק: (כמו מזועזע, נזכר)
יֵשׁוּ! יֵשׁוּ! קָרָא הַתַּרְנְגוֹל!

הֵי אַחִים, הֵי, חִטְפוּ הַסּוּסִים!
קְחוּ זַיִן, קְחוּ זַיִן בַּיָּד!!
לָכֶם מְחַכֶּה חָ צָ ר נֶ ל!!!

התחביש: (מתנענע בקצב ונוגן)

נִשְׁאַר לוֹ רַק הַפְּתִיל בִּלְבָד.

— — — — — —

הָיָה לַבּוּר יוֹבֵל־זָהָב.

ישק: (גרונו נחר מצעקה)

קְחוּ זַיִן, חִטְפוּ הַסּוּסִים!!!

(ולקול נגינת־החתונה הנפלאה מסובבים זוגות רבים־רבים, במחול אטי, רציני, שקט, בהיר, חרישי למחצה — ומרשרשות רשרוש דק השמלות המגוהצות בעמילן, מאושים הסרטים הארוכים והנזרים בעבילים מצטלצלים — רוקעים אטומות מגפים כבדים — המחול שלהם המוני, במעגל מלוכד מסובבים הם את השולחן.)

ישק: לֹא שׁוֹמְעִים הֵם דָּבָר, לֹא שׁוֹמְעִים,
רַק אֶת זוֹ הַנְּגִינָה, הַנְּגִינָה,
אֲחָזָה אוֹתָם אֵיזוֹ שֵׁנָה...?!

(היאוש מחניק את נשימתו, והפחד והמגור לופתים אותו בקפאון; הוא כושל, נוטה לנפל, הדוף על־ידי המעגל המלוכד של המחוללים, שלחנם בקש הוא לנתק אותו; — ולקול הצליל

החרישי מתנהלים זוגות־המחוללים בזר

חניגי, אמי, בהיר, — במעגל־חתונה

מלוכד)

— — — — —

(התרנגול קורא)

ישק: (מחוסר־הכרה)

הָא, קוֹרֵא הַתַּרְנְגוֹל, הָא, קוֹרֵא...

התחביש: (בתקף־נגינתו)

הָיָה לַבּוּר יוֹבֵל־זָהָב...

— — — — —

(ה מ ס ך)

דברים אחדים מאת המתרגם

אף־על־פי שהתרגום, תודה לאלוהי הכרובים, כבר מונח לפנינו, לא הועברתי עוד על דעתי מקדם, כי העתקת חזיון כגון זה מלשון אל לשון הוא דבר אי־אפשרי, כשם שאי־אפשר, למשל, להעתיק אקלים מארץ לארץ. תרגום דברים כאלה הוא על־פי רוב גרוע מן המקור, ולעתים רחוקות אפילו עולה על המקור, אבל מעולם אינו שוה למקור. הדבר הוא קשה כקריעת – מעגל־קסמים של יצירה, הנושאת עליה את חותם הפינומנליות הטפוסית. אפשר עוד לארז בארגז איזה פרי, שצמח תחת שמש־זניט בדרום ולהעביר אותו אל אסכימוסי־הצפון לתועלת; אבל אי־אפשר להעביר לשם מעט עפר מן הקרקע הדרומי, שממנו צמח הפרי, באשר הוא יקפא שם. הלשון היא עפר מן הקרקע העצמי, היא המלט לבנין הרעיוני, עם כל הכוונות, הרזים והרמזים הגנוזים ותלויים בו – ומִלוֹן אחֵר אין להם.

ואחת היצירות היותר נבצרות בפני העט הזר היא „החתונה" של סטניסלב ויספיאנסקי. כאן באו: אגוזי־הסגנון היותר קשים; צורה עממית קלסית עם פריצות־גדר דיקדנטית; לשון־אכרים לועזת, מעומעמת ברמזיה; דיאלוגים בני שתי שורות במשקל של פתגם רגיונלי; שברים בריתמוס; אי־עקביות בחריזה – וכיוצא בהם – והיצירה מוקפת רשת רחבה של חוטי־ברזל דוקרים וזיגזגים בלתי־נהירים, כאילו נתדברו ביניהם היסודות העצמיים ונתגייסו שכם אחד לעמוד בפני התקפת העט הזר...

„החתונה" נעשתה לעם הפולני כמעט לאפוס לאומי. עומדת היא בשורה הראשונה עם יצירותיהם של המשוררים הגדולים: מיצקיביץ וסלובצקי. במשך כמה עשרות שנים של קיומה זכתה כבר יצירה זו להתישן באותו הישן המבלה הרבה חדש ונכנס לתחום הנכסים הקימים, שבו אין שוב שולט מושג החדש והישן. „החתונה" נוגעת בחביוני הנפש הפולנית, הזוכרת עוד את הימים ההם, ימי השעבוד וה„גלות" הלאומית. נוגעת היא כהד שירת-ערש אינטימית אשר רק המנוענע בה שומע ומבין אותה כראוי. היא כוללת בטוי חזק לגעגועי המולדת הנמקה תחת עול זרים, בטוי לחבלי התחיה המדינית של העם הפולני על סף המאה העשרים.

הרומנטיקה הגיעה לנקודת השיא – הסמל. הרומנטיקה נופחת נשמת-חיים בדמויות היסטוריות מנוחות, בגלמים, בשיהי-חרף – מקיצון אחד, ומאידך גובלת היא עם המציאות היותר מוחשה, עם הפרימיטיב העממי, עם הכפר הטבעי. הרומנטיקה המעודנה עושה נסיון להתחתן עם חיק-הטבע הגס. המתיחות הדרמתית שביצירה זו מונחת בעצם העובדה שהיתה, שהמשורר, זה הרוכב על עב קל, יורד אל הכפר ונושא לו לאשה בת-אכרים פשוטה, שאינה יודעת אלא לכל היותר לרכב על הסוסה האטית של חצר-אביה. אכן, המוטיב הוא לאומי וריאלי מוגבל. מבחינה ידועה דומה למוטיב של „הרמן ודורותיאה". אבל אם המשורר נושא את דבריו המלוהבים, הנופלים ללא-הד על קרקע-הבתולה של האלפא-ביתא האנושית – הרי אז חורג ממילא מומנט דרמתי, השוה ומשותף בקומי-טרגיותו לכל עם ולשון.

האם יש ערך בימתי לדרמה זו בעברית? זהו סברנו-וסכוינו הראשון, שיבואו ימים וכל העמים תחת השמש יזכו לגאולה, ואת הזמן שהיה מבולה במלחמות ביניהם — יקדישו אז להעלאת חזיונות זרים כאלה על בימותיהם – –

ולפי שעה יש בה בדרמה זו רק ערך בשביל הדרמתורגיה העברית, העתיקה משדים. יש מה ללמוד ממחזותיה המקוטעים למראית־עין והמרוכזים וקשורים בקשרים בלתי־אמצעיים של רוח פיוטית־אינטואיטיבית, ביד משורר־צייר גדול.

סח לי יהודי אינטליגנטי בהן־צדקו, שהוא הכיר והתחיל דוגל בציונות הפוליטית של הרצל אחרי ש...ראה את „החתונה" של ויספיאנסקי. אנחנו עלולים יותר מכל עם אחר להבין יצירה הדנה בגורל־עם קשה־סבל. אבל גם בלאו הכי משותפה לנו היצירה הזאת, היות ומשולבות בה שתי נפשות יהודיות: היהודי מושק ובתו הבתולה רחל, מלבד הפמוטים היהודיים, הלוקחים חלק בתפאורה. לאמתו של דבר אין היהודי דנן נציג של איזה צבור — חס וחלילה! — הוא בא רק כעין „לוית־חן" מסורתית בדרמה מסומלת זו, שכל נפשותיה הן לקוטות ובחורות וכמעט כל אחת מהן ממלאת תפקיד רפרזנטטיבי. ואף־על־פי שיהודי זה של ויספיאנסקי הוא אמתי ונכון לא יותר, מאשר היהודי המתואר על־ידי ריימונט, אותו היהודי היושב יומם ולילה על הספר ומפרק לפרק משיא הוא כביכול את בן־האכר לגנבה, הנה לא היה ויספיאנסקי אנטישמי. שכן הטפוס היהודי השני — מרת רחל, בת־אבא — אותו גילה ויספיאנסקי בעיני עצמו, רחוק הוא מטפוס־האב השלילי ת"ק על ת"ק. דמות זו של רחל בת היהודי הכפרי, תמימת ההרגשה וכנת השאיפה לאור ולטוב ולנאה שבחיים, רתה אותה המחבר משבט זעמו העוקץ, בהטילו עליה תפקיד גדול מתוך קפריזיות יתרה. היא הנה כוח חיובי מעורר ומעודד לחיים. היא זורקת את הגון התכול לתוך חשכת הלילה, שמעבר לחלון. היא אינה טפוס טמיעתי, כשם שאינה טפוס שוביניסטי. היא אוניברסלית, אנושית. ולמרות דברי האירוניה הנזרקים בה מפי בני־שיחה, היא מוכיחה, כי אפשר להולד ולמות בן לעם זה ולהכיר ולאהב

גם את היפה שבזולת. וכשהיא פונה – מַפנה היא את עינינו לקרן־זוית אחת נעלמה — לקרן־זוית ח מ י ש י ת, שבה אנו רואים לפתע את המחבר והנה הוא עומד וצופה לכל הנאמר והנעשה בסביבתו – בשתיקה בלתי־מוסברת, כמו בחתונה זרה – –

אכן, עמידה זו בקרן־זוית חמישית, עמידה מבודדה־מרוחקה, בשעה שהכל מרקדים מבוסמים, היא כל־כך מ ת ק ר ב ת ללבנו, עד שהיא בלבד דיה לשמש מניע לתרגום היצירה הזאת.

ב. פ.

הערות

המחבר קרא לשבע דמויות אלה: התחביש, הצלם, סטנצ׳יק, ההמסן, האביר השחור, הרוח, ורניהורא — בשם: נפשות החזיון. מן ההכרח הוא לורע אור מעט על טיבן של דמויות סמליות אלה לקורא העברי, להסבירן בהערות קצרות לפחות, כדי שלא להתקשות בהבנת תפקידיהן ודבריהן ב„החתונה".

1. הצלם.

מריסיה, אחותה הבכירה של הכלה, גם לה היה לשעבר התן „מן העיר", „בן־אדונים", שנסע פעם לחוץ־לארץ ואבד ועקבותיו לא נודעו. והנה עכשיו, בשעת התונת אחותה, נזכרת מריסיה בחתנה זה שמת — וצלמו נגלה לנגד עיניה.

2. סטנצ׳יק.

הוא הליצן של המלך הפולני זיגמונט הזקן, פטריוט לאומי. היה תפקידו להחזיר למוטב ב„שבט־פיו את הצבור. בתמונתיו של הצייר הפולני מאטייקו, לובש סטנצ׳יק צורה של פולני שכל מעיניו הם בשלום פולניה, והוא נעשה סמל הדאגה הפטריוטית. דמות זו נעשתה במשך הזמן גם סמן־הציון להשקפות פוליטיות והיסטוריות ידועות. אחרי כשלון ההתקוממות הפולנית של שנת 1863, יוצרת סיעה של פוליטיקנים והיסטוריקנים פולניים תכנית להסל את העבודה הבלתי־פוריה למען השחרור הלאומי. סיעה זו מותחת קו בדיקה חמורה על העבר ומוצאת בו הרבה עילות לחורבן, עילות שנשארו גם לאחר החורבן. סיעה זו השמיעה את דעותיה ביחוד ב„תיק סטנצ׳יק" — קובץ־פמפלטים, הסוכיח על התהו־ובהו שבהשקפות ושאיפות „השגעון הפוליטי". סטנצ׳יק נגלה ב„החתונה" ל„העתונאי", הואיל והעתונאי הזה השתתף גם הוא באותו „תיק סטנצ׳יק".

3. האביר השחור.

האביר נגלה למשורר החולם עליו (במערכה ראשונה). הנהו בבואה מיצירתו הדרמתית של המשורר הפולני קזימיז׳ טטמייר: „ווישא השחור", שהוצגה על הבמה בקרקוב שבועות אחדים לפני הצגת „החתונה". המשורר ק. טטמייר נותן ביטוי בדמות אבירית פולנית זו של ימי־הבינים לגעגועי־נפשו העצורים — געגועים לגבורה, להוד הרומנטי. כל פרשת־חייו רבת הגוונים וההרפתקאות של האביר הדגול הזה מתוארת ביצירה הנ״ל. בדבריו של האביר ע״דבר „הקרב הגרונולדי", יש לראות בבואה מציורו של הצייר מאטייקו: „הקרב תחת גרונולד", שבו משמש

האביר הזה אחת הדמויות הראשיות. ב„החתונה" נעמד המשורר פנים־אל־פנים עם אותו הגבור, שפעמו בחלום...

4. ההטמן.

ההטמן הוא פרנציששק קסברי ברניצקי, הבוגד הלאומי מן המאה ה־18, שיצא כנגד המולדת הפולנית. אחרי חורבן־פולניה הראשון עלה הוא לגדולה בארץ־האויב. בשנת 1792 חדר לפולניה עם החיל הרוסי. מחבר „החתונה" מעביר לפני עיני החתן את דמותו של ההטמן — בקשר עם יצירתו של המשורר הפולני לוציאן רידל: „מעגל־הקסמים", אחת הדמויות הראשיות שביצירה זו הוא אחד וויבודא, בעל־אחוזה נאיון ורודף־כבוד, אשר לתכלית השגת שרביט־ההטמן בא הוא בברית עם השטן, ומיד אחרי השיגו את המטרה — אובד הוא.

5. הרוח.

הרוח הוא שלא — אחד המפקדים בקטל־האכרים שבגליציה בשנת 1846. הוא הצטיין באכזריותו בשעת הקטל וקבל מטעם הממשלה האוסטרית פרס־צלב. שמו היה למשל מה־ך־אימים בתוך העם הפולני.

6. ורניהורא.

ורניהורא הוא תופש־לירה אוקראיני מםחצית המאה ה־18. שמו יצא לתהלה הודות לנבואותיו על פולניה העתידה לשוב לתחיה ועל התאחדותה עם אוקראינה. דמותו נתחבבה על כמה משוררים רומנטיים פולניים, וביחוד על סלובצקי, שהעלה את דמותו ביצירתו הדרמתית: „חלום־הכסף אשר לשלומיאה". בנפשו של ורניהורא מוצאת מקום האהבה לאוקראינה מולדתו ולפולניה גם יחד, באופן יוצא מן הכלל. ורניהורא שב„החתונה" בא אפוא בקשר עם יצירתו של סלובצקי וכמו־כן עם ציורו של מאטייקו, התלוי על גבי הכתל (ע' התפאורה). הוא מובנם ל„החתונה" כמחוללו האגדי של רעיון תחית פולניה ע"י העם, שבהיסטורית היה נציגו קוסציושקו. ועל כן פקודתו של ורניהורא מובנת מיד לבעל־הבית באופן כזה, שיעמדו באור־השחר חרמשים על־יד בית־התפ"ה — מה שהוא בהתאם גמור למעשי קוסציושקו.

7. התחביש.

סמלו של התחביש ב„החתונה" משתמע לכמה פנים. לרוב מובן הוא כסמל הרפיון של העם, הרשלנות, הריקנות הפנימית של החיים, או גם כסמל „המסורת ההיסטורית" המרדימה, ואולם יש מבקרים המציינים את דבריה של רחל במערכה הראשונה:

„לֹא תַּקְפִּיא כָּל קָרָה לֹא תַּרְדִּים,
מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מֵרֵיחַ־וְרָדִים

יַעַטְפוּהוּ בְּתֶבֶן־דָּגָן
וִיפַתְּחוּהוּ בְּיֶרַח־נִיסָן
וְיָנוּב וְיִפְרַח מֵאֵלָיו» —

יש אפוא להבין בתחביש: את עצם תכריך־התבן, זה המורש את שלטונו בסוף „החתונה“ — ואת שיח־הורדים החבוי בו, אשר יכול לשוב ולפרוח, האוצר בקרבו כוחות חיוניים. תפקידו של התחביש ב„החתונה“ הוא חשוב מאד: בתחלת המערכה השניה הוא מביא אחריו את הדמויות, את „נפשות החזיון“ — ובסוף, בשעת „המקסם השני“, הוא מנהל בנגינתו את „המעגל המלוכד“ של החתונה. על־כל־פנים, דרושה זהירות יתרה בהגדרת טיבו של תחביש זה, המתהלך בלוט והמזכיר את המסתורין שבטבע.

יובל־הזהב.

משמעותו הסמלית של יובל־הזהב היא ברורה ימדי ביצירה זו: בעל־הבית מקבל אותו מידי ורניהורא, מוסר אותו לידי ישק, הלה מאבד אותו — והתוצאות.

המוטיב של ה ש נ ה בפועל־יוצא מן הפ"א, בא ביצירה זו כסמל הקפאון הרוחני של העם.

באורים.

הנפשות.

בעלת־הבית. הכלה וטריסיה הן אחיות. בנות הן ל„האב״. המשורר הוא אחיו של בעל־הבית, מרינה — אחותו של החתן.

עמוד 9 הסינים יתויקו מעמד? — בימים ההם העסיקה מאד את הפוליטיקה העולמית התקוממות הבוקסרים הסינים כנגד צבא הממלכות האירופיות. בשלהי שנת 1900 דרשו הממלכות מאת השלטון הסיני לענש את המתקוממים; מתוך מתיחות רבה חכו לתשובה, שנדחתה מיום ליום, שבה היה תלוי השלום בעולם.

עמוד 10 שהיו תקופות שנים שתים ביפוניה — בשעת מלחמת יפן וסין (1894—5) שלחו הממלכות האירופיות פלוגות־צבא לשם אובסרבציה. בפלוגת אוסטריה יכלו להמצא גם אכרים גליצאיים.

„ 10 גלובצקי — ברטוש גלובצקי. אכר פולני, גבור־מלחמה לאומי.

עמוד 11 כמו לוהנגרין, שר פה עלי... — רמז לעלילה אחת באופירה של ואגנר: „לוהנגרין״, גבור מתוך פואימה גרמנית, אביר המובא ע״י הברבור, נפרד מעמו בשירה.

עמוד 14 קומה — ובעוד הרבה מקומות קום — מקרבה, מקורב, מצד הכלה או מצד החתן.

עמוד 17 שבמיה — לבוש זה מציין דרגת־עליה בכהונה הקאטולית.

„ 17 קונסיסטוריון — לשכת הביסקופ, שלטון בית־הדין הקאטולי.

עמוד 20 אמור, רוח־כנף — הוא ארוס אליל האהבה, המוצג לרוב כנער קטן בעל־כנפים.

עמוד 21 אמנות לשם אמנות — הסיסמה הראשית בספרות היפה שבימים ההם.

עמוד 24 כלילה — נזר רם מקושט לראש הכלה, עשוי ציצים ועגילים וסרטי־צבעונים יורדים מאחור.

עמוד 25 יש לנעל געלים לחתונה — הנעלים אצל העם הם סימן של כבוד למקום ולשעה; נשילתם היתה נחשבת כעלבון לקרואים.

עמוד 28 ספינכס — מתוך המיתולוגיה היונית. בריה שהיתה חדה חידה לעוברים וטורפת את כל מי שלא ידע לפתרה.

„ 28 מדוזה — מתוך המיתולוגיה היונית, בריה שמי שהביט בה היה נהפך לאבן.

„ 28 צאוס — שר האולימפ, הר משכן האלים במיתולוגיה היונית, אבי האלים, מחולל הברקים והרעמים.

„ 28 ואילו פסיכה תיטיב ללטף — פסכה היא נערה יונית אהובת אמור; פה הכונה לאשה שהיא רפה מטבע־בריתה ואינה מסוגלה אלא לאהבה.

עמוד 30 פורטונה — אלילת האשר אצל הרומאים.

„ 30 גות־פו — סמל העשר והאשר.

„ 30 פרקות — במיתולוגיה היונית: מוירות, שלש אחיות, קלותה, לוכיזיס ואטרופוס, המוות את חוט החיים האנושיים, שהקשישה בהן קוצצת אותו. במיתולוגיה הרומית: פרקות.

עמוד 33 אני מנגן בכנור ואתה, אדוני, על הבס — כלומר, שנינו מביטים באפן אחר על אותו הדבר.

„ 33 „אבסבס" — אנגן על הבס, במובן התאמה, הסכמה.

„ 33 אסדרגה בדואר — הדואר היה אז באוסטריה המוסד היחידי שהאשה יכלה לקבל בו משרה.

„ 33 Satellite — צרפתית: גרם שמימי, הסובב את הפלנטה שלו. כאן במובן אירוניה.

„ 33 היא קוראת בספרים מכל מין — בני־הנעורים היו בולעים אז את הספרות החדישה, ביחוד את יצירותיו של הסופר הפולני סטניסלב פשיבישבסקי, שהשפעתו היתה מרובה והוא נחשב לרבן של „פולניה הצעירה" ו־סופר היותר מודרני.

עמוד 34 שערותיה... A la Botticeli — לפי תסרקת הנשים המצוירות בידי בוטיצ׳לי, הצייר האיטלקי מן המאה ה־15. השערות נחלקות במשעול באמצע הראש, עשויות תלתלים על האזנים ומאחור קלועות בקשר גדול על הצואר.

עמוד 35 bon soir — צרפתית: ערב טוב.

עמוד 36 ensemble — צרפתית: הכל יחדו, התאם הקולות.

עמוד 38 אמור, חץ־זהב — את אמור, אל האהבה, תארו כשהוא תופש קשת וחצים.

עמוד 39 בלרופון — גבור יוני, נכדו של המלך סיזיף מקורינט. רכוב על הסוס הנפלא, בעל־הכנפים, פגס, עולה בעים על האולימפ, אבל ציאוס מפילהו ברעם אל התהום.

„ 39 גלתיאה — נימפה של הים. יתכן שצורתה של רחל הזכירה למשורר את גלתיאה ממחזור הפריסקות של רפאל ברומא.

עמוד 44 פולונז — שם מחול פולני.

„ 44 qui amat — לטינית: אשר אוהב.

עמוד 45 הרום — חצי־אל אצל היונים.

עמוד 48 פיאסט — שם מלך פולני.

עמוד 50 „פטק" — הוראת המלה בפולנית היא צפור, וכאן לשון נופלת על לשון; פטק הוא שם משפחתו של אכר שהיה מועמד לפרלמנט האוסטרי.

עמוד 51 אבחין בין עורב וגזם — בשעת החרישה נגררים בעקבות החורש עורבים, המוציאים מתוך הרגבים את שרצי־העוף.

עמוד 52 כבבית־הקברות לרואיסדל — „בית־קברות יהודי", אחד הציורים המשובחים של הצייר ההולנדי מן המאה ה־17.

יעקב ואן רואיסדל; בין המצבות צומחים אילנות נאים ודשא דשן וזורם פלג־מים. הציור מסמל את נצחון החיים בטבע על חדלונו של האדם.

עמוד 53 שחיטות — רמז למארעות־הדמים שהיו בגליציה בשנת 1846.

עמוד 62 כוס מפסיק — כוס אחרונה עם פרידת הקיווא.

עמוד 68 כאילו מתמונת ברן־דז'ונס — Edward Burne Jones צייר אנגלי מהולל מן המחצית השניה של המאה ה־19. כאן בודאי רמז לציורו „הראי של ונוס". המראה הבהרת בחורות גוהנות על ראי־המים.

„ 68 תהביש — תכריך של תבן, שמחבשים בו את השיח כדי שלא יקפא בחרף. בפולנית: chochoł.

עמוד 70 pour passer le temps — צרפתית: כדי לבלות את הזמן.

עמוד 74 שבום — מנהג לחבש שבים לראש הכלה בשעת התונתה. הנשים מושיבות את הכלה, מדליקות נרות. ואחרי הסירן מעל ראשה את הכדילה, שמות לראשה את השבים באות של נשואה. אחר־כן מרקדות מסביבה.

עמוד 80 טטרים — הרים בדרומה של פולנית.

עמוד 83 salve — לטינית: שא שלום.

עמוד 84 הידוקים — חילם של בעלי־אחוזות, בלבושים אוסטריים.

עמוד 85 שלישי שבמאי — יום הברות הקונסטיטוציה הפולנית של קוסציושקו, בשנת 1791.

עמוד 86 כתנת־דם דינירה — דינירה נתנה לבעלה הירקלס, הגבור היוני המפורסם, במתנה כתנת ספוגת דמו של ניסוס הקינטבר (בריה מחציה ומעלה אדם, מחציה ומטה סוס) שנהרג בידי הירקלס. כתנת זו התחילה צורבת את בשרו של הגבור עד שהוציאה אותו מן העולם ביסורים גדולים.

עמוד 88 קליר — כהנים.

עמוד 93 Status quo ante — לטינית: המצב הקודם.

„ 93 פטום — לטינית: גורל.

עמוד 95 יכבילוני כבלים מוסכמים — במובן צורות חברתיות מקובלות.

עמוד 100 שדה גרונוולד — ב„קרב גרונולד" גברו הפולנים על הצלבנים בשנת 1410.

עמוד 103 סוניט או אוקטבה — סוניט הוא שיר בארבע־עשרה שורות, אוקטבה שיר בשמונה חרוזים.

עמוד 103 הוזרים — חיל פרשים.

עמוד 104 שטב מוסקבאי — כנוי למלאכי־החבלה המענים את החטמן (שם כבוד ימצביא הקוזקים) — בלבושי קצינים רוסיים.

עמוד 107 למזוריה של הקיסרית — היא הקיסרית הרוסית יקטרינה השניה.

עמוד 107 Sursum corda — לטינית: הלב אל על, כלומר, חזק ואמץ!

עמוד 108 מוסקלים — רוסים.

עמוד 110 זפוסטי — זמן התקדש הצום אצל הפולנים.

עמוד 121 ולקירה — אלוהות לגבורה באופירה של ואגנר: „ולקיריה”. ברוהילדה, אחת מהולקיריות, טסה אל שיא־הרים. ולקיריות במיתולוגיה הסקנדינבית: אלות המחסות בצלן את הגבורים שנפלו במלחמה; שוכנות הן על שיאים וטסות על סוסים בעננים.

„ 121 קלוריה — מקום בחבל קרקוב, מרכז לקבצנים־סבים.

עמוד 122 אך הגפרית תתלקח — בזמן ההוא השתמשו עדיין בגפרורים שלא הוצתו הכף; הגפרית היתה לוהשת רגע ורק אחר־כך היה העץ מוצת.

עמוד 132 תהרא של האם הקדושה — תהרא של האבירים הפולניים שבה היתה חקוקה תמונת האם הקדושה.

„ 132 סיים — בית־הנבחרים הפולני.

עמוד 143 בני־שלכטה — מעמד האצילים הפולניים.

עמוד 145 הלך־נפש — הדברים מכוונים במפורש כנגד שחור „הלכי־נפש”, שהיה הדיש בתקופת „פולניה הצעירה”.

עמוד 148 evviva i'arte — איטלקית: תחי האמנות.

„ 148 בכחום — אל היין אצל הרומאים.

עמוד 152 apès nous le déluge — צרפתית: פתגם ידוע: אחרינו לו יהי אף מבול.

עמוד 153 ששיה — שם מטבע אוסטרית בפי אנשי גליציה, ערכה: עשרים גרוש.

עמוד 156 פולימניה — את פולימניה, בת־השיר של השירה הלירית, ציירו באמנות כמעט תמיד עטופה בסודר רחב, נשענה ומהורהרת. ככה צייר אותה בציוריו גם ויספיאנסקי.

עמוד 168 יגיעת־דנאידות — מתוך המיתולוגיה היונית: חמשים בנות דניאוס, שנענשו על עוון הרגן את בעליהן להיות שואבות מים בכברות ולשפכם אל הוך חביות בלי קרקעית.

עמוד 176 סטניסלבסקי — יאן סטאניסלבסקי, צייר פולני, שבציורים קטנים גנז את יפי הנוף הפולני.

עמוד 191 המגדל הזיגמונטי — המגדל היותר רם של הקתדרה הואולית בקרקוב נשקף אפילו על סביבות־קרקוב הרחוקות.

עמוד 209 נטה אחור רגלך השמאלית — כדוגמת העושים בכשפים.

עמוד 210 היה לבור יובל־זהב — שיר זה נעשה שיר עממי פולני.

התכן:

ציור השער נעשה בידי לובה קרוגמן-הורדוס.

Druk. „PROGRESS" Warszawa